zo is ZUID-AFRIKA

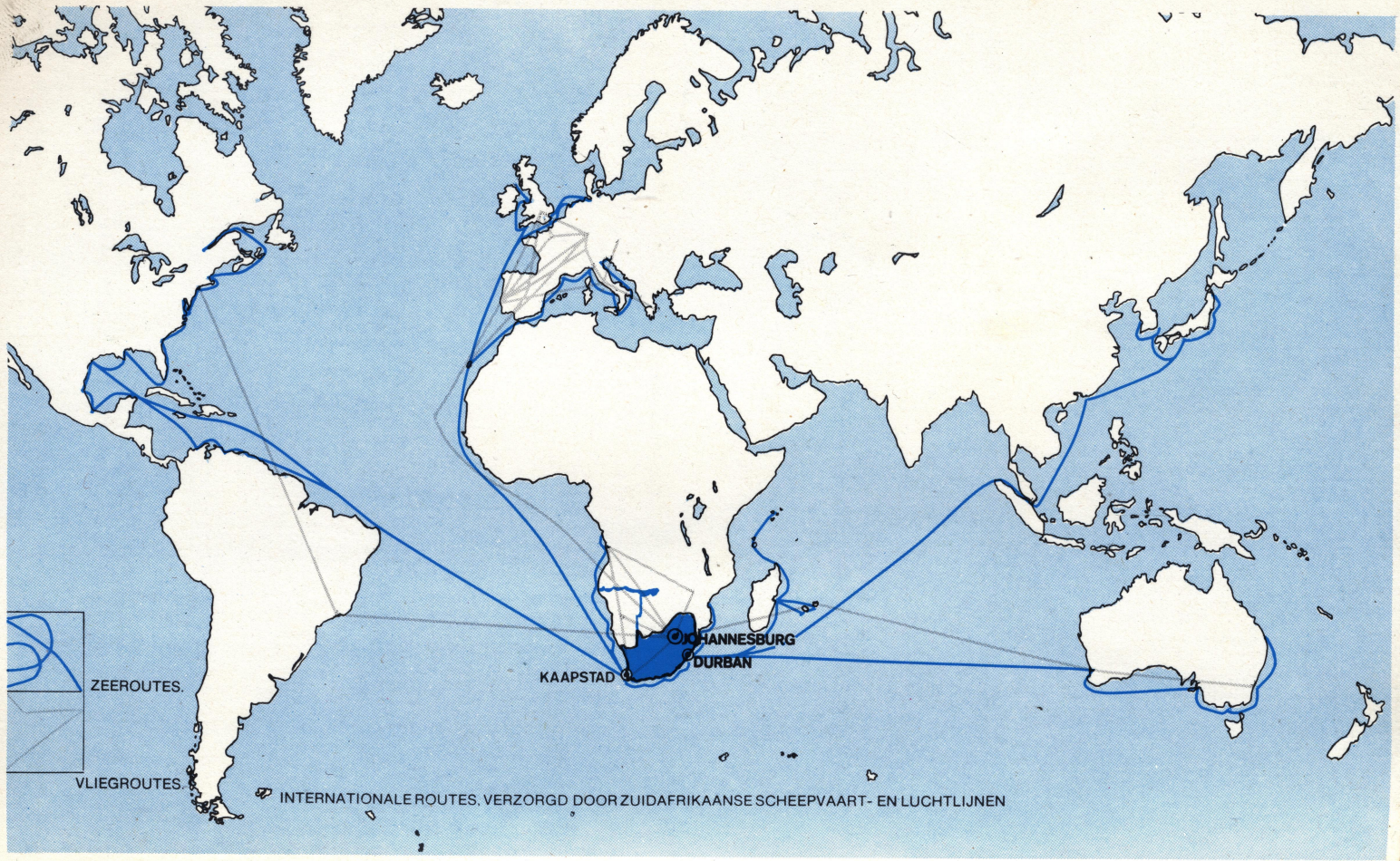
JOHANNESBURG
DURBAN
KAAPSTAD
ZEEROUTES.
VLIEGROUTES.
INTERNATIONALE ROUTES, VERZORGD DOOR ZUIDAFRIKAANSE SCHEEPVAART- EN LUCHTLIJNEN

Zuid-Afrika's wapen

Inleiding

Het werelddeel Afrika wordt bewoond door ongeveer 350 miljoen mensen; er zijn negen belangrijke raciale groepen en meer dan 800 verschillende talen en dialecten. De vroegste beschavingen dateren van de eerste Egyptische dynastieën, meer dan 50 eeuwen geleden. De noordelijke en oostelijke kusten trokken meerdere duizenden jaren de aandacht van andere beschavingen uit Azië en het Middellandse Zeegebied.

Gedurende de afgelopen twintig jaar is de aandacht van de wereld op dit continent gevestigd geweest, hoofdzakelijk als gevolg van het politiek onafhankelijk worden van vele nieuwe Afrikaanse staten. In 1945 waren er slechts vier onafhankelijke Afrikaanse staten in vergelijking tot de 42 onafhankelijke landen van nu.

De Republiek van Zuid-Afrika aan de zuidpunt van Afrika is bekend om zijn politieke en economische stabiliteit in een werelddeel van opeenvolgende veranderingen. Zuid-Afrika is zonder voorbehoud anti-communistisch in levensopvatting en politiek en is als zodanig een bolwerk van westerse beschaving in Afrika. Zuid-Afrika is tevens het belangrijkste reservoir van industriële en economische kracht in Afrika.

Dit boekje tracht een antwoord te geven op enkele der vragen die over het algemeen over de Republiek van Zuid-Afrika worden gesteld. Nadere inlichtingen kunnen indien gewenst verkregen worden bij het Departement van Inligting in Zuid-Afrika of bij de Zuidafrikaanse vertegenwoordigers in het buitenland.

Het Uniegebouw in Pretoria, de administratieve hoofdstad van de Republiek van Zuid-Afrika.

De in deze brochure genoemde bedragen zijn gebaseerd op de koers van de Rand voor de devaluatie in december 1971 t.w. R1 = f5.

(omslag) Johannesburg.

Inhoud

	Bladsijde
Geografie	4
De Volkeren en hun Geschiedenis	6
Belangrijkste Steden	9
Cultuur en Kunst	9
Bestuur	14
Rechtspraak	17
Verdediging	20
De Economie	20
Buitenlandse Handel	26
Buitenlandse Investeringen	26
Vervoer	28
Communicatie	30
Industrie	33
Mijnbouw	39
Arbeid	40
Landbouw	43
Het Oranjerivierproject	47
Bosbouw	48
Visserij	49
Welzijn en Gezondheid	49
Gemeenschapsopbouw	50
Onderwijs	52
Research	57
Immigratie	58
Sport, Recreatie en Toerisme	61
Buitenlandse Vertegenwoordigingen	65
Internationale Organisatie	68
Voornaamste Historische Gebeurtenissen	68

Gezicht op Franschhoek Vallei, bekend om zijn wijn en vruchten.

Geografie

Zuid-Afrika ligt vrijwel geheel binnen de zuidelijke gematigde zone tussen 22 en 35 graden zuiderbreedte.

Het grootste deel van het land ligt op een gemiddelde hoogte van 1200 meter. Het land wordt wel vergeleken met een omgekeerd bord, met een in het oosten en zuidoosten steil opgaande bergketen, die naar de westkust langzaam glooiend afloopt en zo een uitgestrekt binnenlands hoogland omsluit.

Het land kan verdeeld worden in vier gebieden:

de smalle kuststrook tussen het bergland en de zee, met een gemiddelde hoogte van minder dan 300 meter boven het zeepeil;

de Kleine Karoo, een smal tafelland in het zuiden, van de kustvlakte gescheiden door de Langeberg en het Outeniqua Gebergte, met een gemiddelde hoogte van 460 meter;

de Grote Karoo, gescheiden van de Kleine Karoo door de Swartberg en de Suurberg, met een hoogte van 600 tot 900 meter;

het Hogeveld, dat bestaat uit de noordelijke Kaap, de Oranje Vrijstaat en bijna geheel Transvaal, met een hoogte variërend van 1200 tot 1800 meter. (Sommige delen van Johannesburg, de grootste stad, liggen 1800 meter boven het zeeniveau.)

REGENVAL

De meeste delen van het land hebben regenval in de zomer. Een relatief klein deel in de zuidwesthoek van het land heeft winterregenval, terwijl een streek langs de zuidkust het hele jaar door regen krijgt.

Bloemen in Oranje Vrijstaat tegen een achtergrond van de typische afgeplatte koppies (heuvels) van deze provincie.

Over het algemeen neemt de regenval van oost naar west af. Langs de oostkust valt meer dan 1000 mm regen, langzaam afnemend tot nog geen 125 mm in de Namib en de woestijngebieden van Namakwaland. De regenval op het centrale hoogland varieert tussen de 375 en 750 mm. Over het geheel heeft ongeveer een kwart van het land meer dan 625 mm regen per jaar. De regen in de winter is gewoonlijk zacht en aanhoudend, maar de plotselinge stortbuien op zomerdagen in het binnenland worden dikwijls gekarakteriseerd door donder en bliksem, terwijl felle stormen het land schoonvegen. Hagel is in sommige gebieden niets ongewoons.

TEMPERATUUR

Het gemiddelde aantal uren zonneschijn per dag varieert van 7,5 tot 9,5 vergeleken met 3,8 uur in Londen en 6,9 uur in New York. In het binnenland schijnt de zon ook de wintermaanden door. De oostelijke kuststrook is tijdens de zomer zeer warm en vochtig, als gevolg van de grotere regenval, lage ligging en de warme golfstroom uit Mozambique. Dit gebied, met Durban als centrum, is daardoor het Zuidafrikaanse vakantiegebied voor de winter geworden.

Door de grote hoogte liggen de zomertemperaturen op het Hogeveld (Johannesburg bijvoorbeeld) over het algemeen lager dan men zou verwachten. De wintertemperaturen in het gebied in het midden van het Hogeveld zakken dikwijls onder het nulpunt en vorst is gewoon, hoewel sneeuw een uitzondering is. Alleen de Drakensberg en andere hoge toppen van het gebergte en enkele bergen aan de kust zijn tijdens de winter met sneeuw bedekt.

BEGROEIING

Natuurlijke wouden vindt men slechts in stroken langs de zuid- en oostkust waar regelmatig regen valt en de hoeveelheid meer dan 1000 mm be-

draagt. Het gebied met regenval in de winter heeft een altijd groene heestervegetatie, zoals ook rond de Middellandse Zee wordt aangetroffen. Verschillende soorten protea's (Zuid-Afrika's nationale bloem) groeien hier in het wild. (Het land als geheel telt meer dan 20 000 wilde bloemensoorten – de rijkste flora ter wereld).

Het grootste deel van de begroeiing bestaat uit grasvlakten, variërend van schrale woestijngrassen in het westen tot prairie-achtige grasvlakten in de gebieden op het Hogeveld – goede grond voor de veehouderij. De semi-woestijnachtige gebieden met laag struikgewas in het noordwestelijk deel van de Kaap en de Karoo zijn bijzonder geschikt voor de schapenteelt. Tropische vegetatie vindt men in de noordelijke delen van Transvaal, het Kalaharibekken en het Lageveld in het oostelijk deel van Transvaal. In de gebieden waar de regenval dit toelaat, vindt men uitgestrekte aanplantingen van gombomen, acacia's, pijnbomen en verschillende andere timmerhout leverende soorten.

De Volkeren en hun Geschiedenis

De bevolking van Zuid-Afrika is heterogeen en multi-nationaal. Iedere grote groep heeft een eigen culturele erfenis, een eigen taal en – daaruitvoortvloeiend – eigen educatieve en culturele instellingen.

Het land heeft een bevolking bestaande uit een blanke natie, kleurlingen, Aziaten en de volgende Bantoe bevolkingsgroepen: Zoeloes, Xhosa's, Tswana's, Noord-Sotho's, Zuid-Sotho's, Tsonga's (Shangaans), Swazi's en Venda's. (Een kleine Bantoe groep, de Zuid-Ndebeles, is aan het onderhandelen over een eigen gebiedsoverheid. Een andere minderheidsgroep, de Noord-Ndebeles, is grotendeels opgegaan in het Noord-Sotho volk).

BEVOLKINGSDICHTHEID

Zuid-Afrika's totale grondgebied van 122 543 vierkante kilometer is vijfmaal zo groot als het Verenigd Koninkrijk of groter dan West-Duitsland, Frankrijk, Italië en Portugal samen. De bevolkingsdichtheid per vierkante kilometer bedraagt slechts 15,3 in vergelijking tot Nederland met 384 en Engeland met 220 inwoners per vierkante kilometer.

DE BLANKEN

De meeste blanken (3 779 000) zijn afstammelingen van Hollandse, Franse, Britse en Duitse kolonisten. Er zijn kleinere toevoegingen van andere Europese volkeren – hoofdzakelijk Portugezen, Grieken en Italianen.

Zuid-Afrika werd ontdekt door Portugese ontdekkingsreizigers, die in de vijftiende eeuw om de Kaap voeren in de hoop een zeeweg naar het oosten te vinden.

De westerse beschaving werd naar Zuidelijk Afrika gebracht door de Hollanders, die zich in 1652 in de Kaap vestigden. Hun leider, Jan van Riebeeck, had van de Verenigde Oost-Indische Compagnie de opdracht gekregen aan de Tafelbaai een verversingsstation op te richten om de kooplieden van de VOC op hun reizen tussen Nederland en Oost-Indië van vers voedsel te voorzien.
De Franse Hugenoten kwamen in 1668. Zij vestigden zich tussen de Nederlanders en werden spoedig door hen opgenomen, doch hun achternamen en de namen van hun boerderijen in de Westkaap zijn gebleven. De wijngaarden van nu worden nog altijd beschouwd als een levend monument ter nagedachtenis aan deze Fransen.

De volgende belangrijke groep immigranten, de Britse "Settlers," arriveerde in 1820. Na de Napoleontische oorlogen kwamen 3500 kolonisten en zij vestigden zich in het oostelijk deel van de Kaap – in de omgeving van Grahamstad, Bathurst en Albany. Tot op vandaag heeft dit deel van Zuid-Afrika een overwegend Engels karakter.

De vierde belangrijke groep immigranten, de Duitsers, kwam tussen de jaren 1848 en 1858 naar Zuid-Afrika. Aanvankelijk kwam slechts een kleine groep naar het land om op de katoenplantages te werken, doch na de Krimoorlog haalde de Britse regering een groep van ongeveer 4 000 Duitsers naar de Kaap. Verscheidene leden van deze groep vertrokken vervolgens naar Brits-Indië, maar in 1858 kwam opnieuw een groep van 2 315 Duitsers onder auspiciën van de Kaapse regering en een Hamburgs bedrijf naar Zuid-Afrika. Daarnaast trokken ook de invloedrijke Duitse zendingsposten vele individuele immigranten naar Zuid-Afrika.

Dit zijn de voorouders van de blanke Zuidafrikaanse bevolking, die vandaag de dag een natie krachtens erfrecht is, met een eigen manier van leven, en geen willekeurige verzameling immigranten.

DE BANTOES

De Bantoe (zwarte) volkeren van Zuid-Afrika zijn primair van gemengd Hamitische en negroïde afstamming. Verscheidene eeuwen geleden trokken ze in drie hoofdstromen van de omgeving van de Grote Meren in centraal Afrika naar het zuiden.

Een groep vestigde zich in het Kongobekken, in Angola en verder naar het zuiden. De tweede of Sotho groep vestigde zich ten slotte in Lesotho, Botswana en delen van Transvaal en het noordelijk deel van de Kaapprovincie. De derde (Ngoeni) groep trok langs de oostkust Natal en het noordoostelijk deel van de Kaapprovincie binnen.

Na de beëindiging van de grensoorlogen in de achttiende en negentiende eeuw, behielden de Bantoes en blanken ten naaste bij de blanke en Bantoe thuislanden, waarin Zuid-Afrika verdeeld raakte.
Na de vorming van de Unie van Zuid-Afrika in 1910 werden de rechten op land van de Bantoes vastgelegd in de wet. Volgens de Wet op Grond van Bantoes (1913) werd 9,2 miljoen hectare land gegarandeerd voor bezetting uitsluitend door Bantoes. De Bantoe Trust en Land Wet van 1936 bepaalde dat nog 6,2 miljoen hectare grond voor Bantoe vestiging gereserveerd bleef. Wanneer al dit land toegevoegd is aan de bestaande Bantoe gebieden, is het totale grondgebied bijna 15,4 miljoen hectare – groter dan Engeland en Wales of viermaal zo groot als Zwitserland.

Van geheel Zuid-Afrika heeft slechts 100 000 vierkante kilometer een regenachtig gematigd klimaat. Ongeveer de helft hiervan ligt binnen de Bantoe thuislanden; 76 procent hiervan ontvangt meer dan 500 mm regen per jaar, in vergelijking tot Zuid-Afrika's magere gemiddelde van 430 mm.

De Bantoes vallen uiteen in verscheidene groepen, elk met een eigen taal, eigen gewoonten en tradities. Er zijn tien verschillende Bantoe talen: de talen die gesproken worden door de acht voornaamste naties (vet gedrukt) en het Zuid- en Noord-Ndebele.

Volgens de volkstelling van mei 1970 zijn hun aantallen:

Zoeloe	**4 026 082**
Xhosa	**3 929 922**
Tswana	**1 718 508**
Sepedi (Noord-Sotho)	**1 603 530**
Seshoeshoe (Zuid-Sotho)	**1 453 354**
Shangaan	**736 978**
Swazi	**498 704**
Venda	**357 875**
Zuid-Ndebele	232 922
Noord-Ndebele	181 719

DE AZIATEN (620 422*)

De Aziaten (hoofdzakelijk Indiërs) kwamen in 1860 aanvankelijk naar Zuid-Afrika als contractarbeiders voor de suikerplantages volgens een overeenkomst gesteund door de toenmalige koloniale regering van Natal. Deze aantallen werden later aangevuld door andere Indiërs, die als handwerkslieden, handelaren en kooplieden op eigen gelegenheid kwamen.

Het Verdrag van Kaapstad, dat in 1927 tussen de regeringen van Zuid-Afrika en India werd gesloten, trof voorziening voor een vrijwillig, door de staat gesubsidieerd repatriëringsstelsel, krachtens welk Indiërs voor hun terugkeer naar India een gratis overtocht en een uitkering in contanten kregen. Zeer weinigen hebben echter van dit repatriëringsstelsel gebruik gemaakt en het werd dan ook, ondanks verhoging van de uitkering in 1949, geen succes. Op het ogenblik treft men onder de Aziatische gemeenschap welvarende kooplieden, makelaars, advocaten, artsen, aannemers en industriëlen aan. Anderen voorzien in hun levensonderhoud als groentekweker, suikerrietkweker of als geschoold of half-geschoold arbeider in de industrie. Tot nu toe hebben de Indiërs zich vooral toegelegd op de handel, doch stappen worden ondernomen door de overheden om een grotere beroepsdifferentiatie aan te moedigen. Het Departement van Indiër Zaken heeft een Raad van Indiër Vertegenwoordigers ingesteld, die de aangelegenheden van de Indiër gemeenschap behartigt.

DE KLEURLINGEN (3 018 533*)

De eerste en enige inheemse volkeren waarmee de vroege blanke kolonisten in contact kwamen waren de nomadische Hottentotten en Bosjesmannen. De Bosjesmannen zijn een op zichzelf staand volk gebleven. Zij leven in de semi-woestijnachtige gebieden in het noordwestelijk deel van de Kaap en aangrenzende gebieden, waar zij hun stenen tijdperkachtige leven voortzetten.

De Hottentotten werden gedecimeerd in twee pokkenepidemieën kort na aankomst van de Nederlanders. De overblijvenden hebben zich in de loop der jaren vermengd met andere rassen en volkeren en vormden zo de kiem van de kleurling bevolking van vandaag.

De Kaapse Maleiers, een aparte gemeenschap bij de kleurlingen, hebben door de eeuwen heen hun identiteit, cultuur en gewoonten en hun Mohammedaanse godsdienst bewaard.

De meeste kleurlingen leven in het westelijk deel van de Kaapprovincie.

Census *1970

TALEN

De Republiek van Zuid-Afrika heeft twee officiële talen – het Afrikaans en het Engels. De eerste ontstond uit het Hollands van de zeventiende eeuw

Kaapstad – moederstad van Zuid-Afrika.

en is de moedertaal van 60 procent der blanken en 90 procent der kleurlingen. De overige blanken en kleurlingen zijn overwegend Engelstalig. De meeste Aziaten kunnen Engels spreken, enkele spreken Afrikaans, doch de oudere generatie spreekt over het algemeen Indische talen als het Tamil, Hindi, Telegoe, Goejarati en Oerdoe. Er is bovendien een kleine Chinese gemeenschap.

Ofschoon vele Bantoes Engels of Afrikaans of beide talen spreken, geeft de meerderheid de voorkeur aan de eigen taal.

GODSDIENST

22 Vooraanstaande wereldgodsdiensten vinden aanhangers in Zuid-Afrika, doch er zijn slechts vijf hoofdgodsdiensten of godsdienstgroepen. Van de blanken zijn er twee miljoen lid van de Nederduits Gereformeerde Kerk of van verwante kerkgenootschappen als de Nederduits Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerk. Meer dan 440 000 kleurlingen en 524 000 Bantoes zijn lid van de Nederduits Gereformeerde Zendingskerken in Zuid-Afrika.

De Anglicaanse Kerk telt bijna 1½ miljoen aanhangers, waaronder leden van alle bevolkingsgroepen. Er zijn bijna 1¼ miljoen Roomskatholieken, waaronder 500 000 Bantoes en verder grote congregaties van de Methodisten, Presbyterianen, Apostolischen, Hindoes en Moslems.

Bovendien zijn de volgende richtingen vertegenwoordigd: Congregationalisme, Lutheranisme, Grieks Orthodoxe Kerk, Baptisten, Christian Science, Zevendedags Adventisme, Full Gospel Church, Jodendom en Confucianisme. Er zijn ten minste 2 000 Bantoes sekten.

Slechts ongeveer zes procent van de Aziaten is Christen.

Belangrijkste Steden

BEVOLKING VAN GEMEENTELIJKE GEBIEDEN NAAR NATIONALE EENHEDEN (TELLING 1970)

GEMEENTE	TOTAAL	BLANK	KLEURLING	AZIAAT	XHOSA	ZOELOE	SWAZI	SEPEDI (Noord-Sotho)	NOORD-NDEBELE
Johannesburg	1 432 643	501 061	82 639	39 348	82 057	246 329	30 038	78 797	8 306
Kaapstad	1 096 597	378 505	598 952	11 263	100 947	1 378	103	315	19
Durban	721 265	257 777	43 396	195 883	17 890	198 886	1 213	579	82
Pretoria	561 703	304 618	11 343	11 047	4 672	21 891	10 703	81 445	13 141
Port Elizabeth	468 577	149 569	112 154	5 280	198 506	743	53	92	12
Bloemfontein	180 179	74 516	10 152	1	16 356	1 658	120	724	194
Benoni	162 794	51 210	538	7 276	15 078	27 016	8 101	16 069	3 138
Pietermaritzburg	158 921	45 503	8 756	36 400	2 452	63 778	104	149	39
Germiston	132 273	95 768	4 461	2 158	4 607	7 123	1 485	4 844	515
Welkom	131 767	31 381	1 398	–	21 904	2 545	172	1 435	189
Oost-Londen	123 294	56 807	13 249	1 994	50 831	61	8	12	–
Springs	104 090	44 627	2 234	1 337	11 593	12 236	4 949	5 916	1 121

GEMEENTE	ZUID-NDEBELE	TSWANA	SESHOESHOE (Zuid-Sotho)	SHANGAAN	VENDA	ANDERE BANTOES
Johannesburg	5 527	147 637	108 658	57 600	32 237	12 419
Kaapstad	44	648	2 428	82	39	1 838
Durban	47	269	4 283	340	53	567
Pretoria	14 946	39 126	8 754	27 530	8 275	4 212
Port Elizabeth	21	244	1 606	8	7	282
Bloemfontein	623	36 063	38 091	83	34	1 564
Benoni	6 355	10 748	9 041	5 543	1 133	1 568
Pietermaritzburg	50	49	1 488	29	9	115
Germiston	221	1 285	3 520	2 867	1 066	2 353
Welkom	395	3 756	24 250	984	197	43 161
Oost-Londen	–	25	219	12	–	76
Springs	3 569	4 277	5 538	4 815	251	1 627

Cultuur en Kunst

Culturele activiteiten hangen in grote mate af van de historische achtergrond en omgeving van een volk; zij zijn in zeker opzicht de tastbare uitdrukking van waarden die niet in geld afgemeten of statistisch vergeleken kunnen worden met de waarden van andere volkeren elders ter wereld.

Er is in Zuid-Afrika geen culturele eenvormigheid als gevolg van de ver uiteenlopende culturele achtergronden van zijn volkeren. In het kader van dit boekje wordt de uiteenzetting verdeeld in vier secties: literatuur, schone kunsten, uitvoerende kunsten en muziek – vier korte overzichten van de activiteiten op deze terreinen.

LITERATUUR

1. Afrikaanse literatuur

De fenomenale groei van de Afrikaanse taal heeft schrijvers opgeleverd die zich kunnen meten met de beste uit de westerse wereld. Vooral de Afrikaanse dichters hebben hoogten bereikt, die nog maar 40 jaar geleden onbereikbaar schenen, in het bijzonder wanneer men in gedachte houdt dat het Afrikaans naar wereldmaatstaven slechts door een betrekkelijk gering aantal mensen gesproken wordt. De schrijvers in het Afrikaans, en dit omvat ook de kleurling schrijvers, zijn beïnvloed door de Europese – en wel voornamelijk de Nederlandse, Duitse en Engelse – literatuur, doch zij hebben tijdens de

ruim 300 jaar van het bestaan van hun land toch een eigen traditie ontwikkeld. Werken van Afrikaanse dichters, toneelschrijvers en romanciers zijn in andere talen vertaald en de Afrikaanse literatuur als zodanig is opgenomen in de literaire studieprogramma's van verscheidene westerse universiteiten.

2. **Engelse literatuur**

De Engelstalige Zuidafrikanen hadden de neiging te steunen op hun erfenis van de grootste literaire traditie van onze tijd en daar zij geen strijd behoefden te voeren om erkenning van hun taal en literatuur zoals de Afrikaners, is het niet verbazingwekkend dat hun prestaties aanvankelijk niet opwogen tegen die van bijvoorbeeld de Afrikaanse dichters.

Doch sedert de publicatie in 1883 van de eerste echt Zuidafrikaanse roman in het Engels zijn de namen van Engelstalige Zuidafrikaanse romanschrijvers, dichters, essayschrijvers en toneelschrijvers opgenomen in de literaire kringen van het Westen en zijn hun werken uitgegeven in Groot-Brittannië en Amerika.

3. **Bantoe literatuur**

De Bantoes in Zuid-Afrika hebben een traditie van orale literatuur die hoofdzakelijk bestaat uit verhalen, fabels, spreekwoorden, raadsels en lofdichten. De lofdichten waren het hoogst bereikbare in vervolmaaktheid voor de geschreven literatuur zijn intrede deed, die nog tot de recente ontwikkelingen behoort.

Door het contact met de blanken hebben de Bantoes in de afgelopen vijftig jaar kennis gemaakt met de westerse literatuur en met de kunst van het schrijven als zodanig, met als gevolg dat er thans historische romans, gedichten en enkele toneelstukken in Bantoe talen bestaan. De meeste Bantoes beelden hun volk af in een overgangsfase; hun thema's draaien meestal om conflicten tussen het oude en nieuwe, waarbij maatschappelijke veranderingen meestal synoniem zijn met maatschappelijke achteruitgang, en de problemen die veroorzaakt worden door contacten met nieuwe culturen.

SCHONE KUNSTEN

Toen de eerste blanken in Zuid-Afrika kwamen was de enige inheemse kunstvorm de rotskunst der Bosjesmannen, die overeenkomst vertoont met de rotskunst uit de vroegste steentijd en die in de meeste bergachtige of rotsachtige streken van het land worden aangetroffen. De Bosjesmannen leefden, evenals onze verre voorvaderen in Europa, het leven van nomadische jagers en hun rotskunst is hun enige legaat aan het nageslacht.

De Bantoe stammen die zich in Zuid-Afrika vestigden, hadden de tijd voor decoratieve ambachten – pottenvervaardiging, kralenwerk en hutdecoratie – doch zij produceerden niets op het gebied van de scheppende kunst.

De vroege blanke kolonisten hielden zich zozeer bezig met de problemen van het voortbestaan, het in cultuur brengen van het land en de openlegging van de uitgestrekte onbekende gebieden in het binnenland, dat zij vrijwel geen tijd voor kunst overhielden. De eerste tekeningen en schilderijen werden in feite gemaakt door "verslaggevende kunstenaars", die de wagens van prospectors en kolonisten vergezelden en bijzonder nauwkeurige tekeningen van mensen, bloemen, dieren en het landschap maakten.

Tegen het einde van de negentiende eeuw bracht Zuid-Afrika kunstenaars van beroepsniveau voort. Daar waren de vroege post-impressionistische schilders, opgeleid in Europa, gevolgd door andere kunstenaars, die de meer expressionistische stijl aanhingen. Het kubisme, dat in het begin van de twintigste eeuw populair was, was ook in Zuid-Afrika vertegenwoordigd. Sedert de Tweede Wereldoorlog zijn de Zuidafrikaanse schilders voortdurend produktiever geworden – er is weinig kleinsteedsheid in artistieke kringen en de jonge kunstenaars worden voortdurend beïnvloed door de interactie tussen nieuwe ideeën en conventies.

Vele vooraanstaande kunstenaars gebruiken ook nu nog primitieve vormen in hun werk en ook beeldhouwers laten zich nog dikwijls inspireren door hiërarchische motieven. Er is reeds een aantal Bantoe beeldhouwers en schilders waarvan de werken grote bekendheid hebben gekregen. De materialen variëren van hout tot marmer en van terra-cotta en brons tot gegoten metalen.

De visuele kunsten ontvangen veel steun van officiële zijde, o.a. van de Zuidafrikaanse Kunstvereniging, die als coördinerend lichaam optreedt, de Commissie voor Plastische Kunsten, die door middel van zijn Nationale Cultuurraad de Minister van Nationaal Onderwijs van advies dient over de bevordering van de plastische kunsten, en het Departement van Nationaal Onderwijs dat tentoonstellingen van Zuidafrikaanse kunst in het buitenland zowel als van buitenlandse kunst in Zuid-Afrika organiseert. Deze tentoonstellingen omvatten ook werken van niet-blanke kunstenaars. De meeste Zuidafrikaanse universiteiten en technische hogescholen hebben kunstopleidingen en vele zakenondernemingen geven tegenwoordig

Het Nico Malantheater op de Kaapstadse Foreshore.

opdrachten voor beeldhouwwerken en schilderijen of sponsoren tentoonstellingen.

UITVOERENDE KUNSTEN

In 1963 werden door de regering vier provinciale raden voor de uitvoerende kunsten opgericht – een voor iedere provincie. Sedertdien heeft zich een opmerkelijke opleving van de belangstelling voor opera, ballet, muziek en toneel afgetekend, terwijl de artiesten een mate van beroepszekerheid kregen.

Voor de oprichting van de raden had Zuid-Afrika een Nationale Theaterorganisatie, die ongeveer veertien jaar de beschikking had over twee rondreizende toneelgezelschappen, die door het hele land toneelstukken in het Engels en Afrikaans brachten. Bovendien was er een groot aantal particuliere gezelschappen, die afmattende tournees door het land maakten en speelden in kerken en gymnastieklokalen, waarbij ze dikwijls onderweg kampeerden omdag ze het zich niet permiteren konden in hotels te slapen.

De eerste beroeps opera- en balletgezelschappen werkten op een andere manier. Er was slechts één commerciële instelling, die in zijn keten van goedtoegeruste theaters beroeps- of semi-beroepsopera bracht. Toen deze instelling van leiding veranderde, werden er vrijwel geen opera-voorstellingen meer gegeven en waren het slechts de amateurs en enkele geïsoleerde beroepsgezelschappen die af en toe een voorstelling gaven. De raden voor de uitvoerende kunst van Transvaal en de Kaap waren de eerste die permanente operagezelschappen oprichtten, waarin zowel Zuidafrikaanse als buitenlandse kunstenaars werden opgenomen. Deze twee raden brengen thans opera's die in ieder opzicht te vergelijken zijn met de produkties in de beroemdste operagebouwen ter wereld.

Kaapstad is al vele jaren vrijwel het thuis van het Zuidafrikaanse ballet, ofschoon ook Johannesburg

jarenlang over een permanent balletgezelschap beschikte. Duizenden schoolkinderen krijgen balletlessen en voor toekomstige balletdansers en -danseressen bestaat ruimschoots de gelegenheid in eigen land werk te vinden.

De raden voor de uitvoerende kunst verzorgen tevens tournees van de beste buitenlandse concertartiesten, ensembles en orkesten, terwijl ook toneel-, opera- en balletproducenten zowel als choreografen en vooraanstaande dansers naar Zuid-Afrika gebracht worden.

Het repertoire omvat werken van klassieke en moderne schrijvers en componisten, terwijl Zuidafrikaanse toneelschrijvers, choreografen en componisten aangemoedigd worden of opdracht krijgen bijdragen te leveren tot het beroepstoneel.

Bovendien is er een aantal particuliere theatergroepen, zowel als universiteitsgezelschappen, operaverenigingen en amateurtoneelgroepen, waarvan vele officiële steun ontvangen.

MUZIEK

Vele jaren lang is de belangstelling voor muziek in Zuid-Afrika hoofdzakelijk gestimuleerd geweest door bezoekende buitenlandse kunstenaars. Het muziekonderwijs werd gegeven volgens het systeem van het Londense Trinity College, doch in 1905 werd in Stellenbosch een Muziekconservatorium opgericht, in 1910 gevolgd door het Zuidafrikaanse Muziekcollege in Kaapstad. Deze beide instituten zouden later opgenomen worden in de Muziekafdeling van de plaatselijke universiteiten en nu beschikken vrijwel alle Zuidafrikaanse universiteiten over een muziekfaculteit.

Er zijn symfonie-orkesten in Kaapstad, Durban, Johannesburg en Pretoria, waarvan het Johannesburgse – dat van de S.A.U.K. (de Suid-Afrikaanse Uitsaai Korporasie) – het enige complete is. De Raad voor de Uitvoerende Kunst van Transvaal heeft een eigen orkest, dat hoofdzakelijk optreedt bij opera- en balletvoorstellingen, doch ook concerten in de provincie geeft. Afgezien van de vaste dirigenten leiden dikwijls ook bezoekende beroemdheden deze orkesten en regelmatig worden buitenlandse solisten uitgenodigd voor een optreden in Zuid-Afrika.

Dankzij de bijzonder goede opleidingsmogelijkheden in Zuid-Afrika zelf en de beschikbaarheid van beurzen voor verdere studie in het buitenland zijn Zuidafrikaanse musici en componisten in staat geweest in Londen, Amsterdam, Boston of Wenen te werken, terwijl ook de kwaliteit van de Zuidafrikaanse muziek hierdoor een sterke stimulans heeft ondergaan.

Volksmuziek (bekend als "Boeremusiek"), volksliedjes en volksdansen zijn in Zuid-Afrika populair en kerk-, universiteits- en schoolkoren hebben veel bijgedragen tot het muzikale leven in het land. Naast Zuidafrikaanse volksdansen worden ook Schotse en Engelse volksdansen in Zuid-Afrika enthousiast beoefend.

De traditionele Bantoe muziek heeft zich ontwikkeld van hoofdzakelijk vocaal en instrumentaal (zang begeleid door trommen, xylofoons en fluiten) tot vrijwel uitsluitend koorzang. Op hun tocht naar het zuiden kwamen verschillende Bantoe volkeren in boomloze streken waardoor hun instrumenten beperkt werden tot de lichtere variëteiten van de muziekboog, gemaakt van het in de omgeving beschikbare hout. In de beboste streken zijn de traditionele, simpele handgesneden instrumenten bewaard gebleven. De liederen van de verschillende volkeren weerspiegelen hun maatschappelijke bedrijvigheden – zoals bijv. de Zoeloes, vroeger het strijdlustigste Bantoe volk, met hun krijgs- en lofliederen; de protest- en klaagliederen van de onderworpen volkeren, huwelijksliederen en magische muziek om regen af te smeken en honger af te wenden. De Bantoe volksliederen zijn een voortdurende bron van nostalgisch plezier gebleven, zelfs voor de stedelijke Bantoe. Zuid-Afrika was het eerste land op het Afrikaanse continent dat door de oprichting van het Afrikaanse Muziekgenootschap, dat jaarlijks een tijdschrift uitgeeft ter aanmoediging van muzikale activiteiten, het belang van dit aspect van de Bantoe cultuur erkende.

ALGEMEEN

Er is, zoals reeds is opgemerkt, geen "typisch" Zuidafrikaanse cultuur, geen "algemene" manier van leven.

De architectuur bijvoorbeeld, is in Zuid-Afrika altijd "hedendaags" geweest, met een afspiegeling van de klassieke ideeën van Palladio, de ontwerpen van Le Notre en de beginselen van Vauban tijdens de eerste jaren van blanke vestiging, zowel als van de modernste ontwerpen van de hedendaagse Amerikaanse, Britse en Europese architectuur. Scherpe tegenstellingen tussen het oude en nieuwe karakteriseren de vele facetten van het Zuidafrikaanse architectonische toneel. De tuinen van Versailles, de Amsterdamse Burgerstijl, de Vlaamse herleving van de Renaissance, het Edwardiaanse Barok, Rococostijlen, de Kaaps-Hollandse Herleving en nog andere worden altijd wel ergens – zo niet overal – in het land teruggevonden. En aan dit mengelmoesje moeten vanzelfsprekend nog de Bantoe huizen worden toegevoegd: de vrolijk

Kaaps-Hollands huis

beschilderde lemen hutten van enkele volkeren die als het ware uit het niets oprijzen nabij grote steden of in de uitgestrekte vlakten van dit land.

Tot de typisch Zuidafrikaanse gerechten behoren "braaivleis" (geroosterd vlees), "biltong" (gedroogd, gezouten vlees) en "boerewors" (worst gemaakt van gekruid rund- en varkensvlees) van Afrikaner herkomst, "sosaties" (kebabs) en "bobotie" (een soort gekruid gehakt) en het hoofdvoedsel van de Bantoes "putu pap" (zodanig gekookt maismeel dat de "pap" droog en kruimig is).

Alle andere aspecten van het Zuidafrikaanse leven worden gekarakteriseerd door dezelfde verscheidenheid in smaak, gebruiken en traditie. De vele musea en kunstgalerijen in het land vertonen de rijkdom van een afwisselende historische, culturele, ethnologische en archeologische erfenis.

De uiteenlopende volkeren gaan voort met het leven in overeenstemming met hun tradities en baseren hun houding op het beginsel van geven en nemen, waarbij de waarden van het verleden behouden worden om een betere toekomst op te bouwen.

Het Senaatsgebouw in Kaapstad.

Bestuur

Zuid-Afrika is een soevereine, onafhankelijke republiek, uitgeroepen op 31 mei 1961. Daarvoor – van 31 mei 1910 tot 30 mei 1961 – was het land bekend als de Unie van Zuid-Afrika.

De Republiek van Zuid-Afrika bestaat uit dezelfde vier provincies als de voormalige Unie: Kaap de Goede Hoop, Transvaal, Oranje Vrijstaat en Natal. In december 1920 bevestigde de Raad van de Volkenbond het mandaat dat inzake het bestuur over Zuidwest-Afrika door de belangrijkste geallieerde en geassocieerde mogendheden aan Zuid-Afrika was toegewezen. Het mandaat verliep bij de ontbinding van de Volkenbond. Zuid-Afrika heeft het gebied Zuidwest-Afrika sedert 1920 bestuurd als een integraal deel van het land, zoals krachtens Artikel 2 van het eertijdse mandaat bepaald werd.

Kaapstad is de wetgevende hoofdstad en de zetel van het Parlement; Pretoria is de bestuurlijke hoofdstad en de zetel van de openbare diensten, terwijl Bloemfontein, de zetel van het Hof van Appèl – de appèlafdeling van het Hooggerechtshof – beschouwd wordt als de juridische hoofdstad.

DE STAATSPRESIDENT

Het hoofd van de staat, de Staatspresident, is bekleed met uitvoerende macht. Hij wordt voor een periode van zeven jaar gekozen door een

kiescollege dat bestaat uit beide Kamers van het Parlement. Geen enkel wetsontwerp dat door het Zuidafrikaanse Parlement is aangenomen, wordt wet zonder de goedkeuring van de Staatspresident.

HET KABINET

De Staatspresident wordt van advies gediend door de Uitvoerende Raad, die bestaat uit de Eerste Minister en zeventien andere ministers – het Kabinet. Er zijn zes onderministers, die geen deel uitmaken van het Kabinet. Alle ministers en onderministers worden benoemd uit de gelederen van de aan het bewind zijnde partij.

Ieder minister is het politieke hoofd van een of meer departementen. Ieder departement heeft als administratief hoofd een permanente ambtenaar van de civiele dienst, de Secretaris.

DEPARTEMENTEN

Er zijn 39 ministeriële departementen: Landbouwcredieten en Grondpacht; Landbouweconomie en Afzet van Landbouwprodukten; Landbouwtechnische Diensten; Bantoe Administratie en Ontwikkeling; Bantoe Onderwijs; Kleurling Betrekkingen en Rehoboth Zaken; Handel; Gemeenschapsontwikkeling; Controleur en Auditeur-Generaal; Invoerrechten en Accijnzen; Defensie; Financiën; Buitenlandse Zaken; Bosbouw; Gezondheid; Immigratie; Indiër Zaken; Industrie; Binnenlandse Belastingen; Voorlichting; Binnenlandse Zaken; Justitie; Arbeid; Mijnen; Nationaal Onderwijs; Ruimtelijke Ordening; Politie; Posterijen en Telegrafie; Eerste Minister; Gevangenissen; Commissie Openbare Diensten; Openbare Werken; Maatschappelijk Welzijn en Pensioenen; Sport en Recreatie; Staatsveiligheid; Statistiek; Toerisme; Vervoer; en Waterstaat.

WETGEVING

Het Parlement, dat bijeenkomt te Kaapstad, is bekleed met wetgevende macht. Het Parlement bestaat uit twee huizen: een Eerste en Tweede Kamer.

De 166 leden van de Tweede Kamer worden om de vijf jaar gekozen: 160 door de geregistreerde kiezers van Zuid-Afrika en zes door het kiezerscorps van Zuidwest-Afrika.

De Eerste Kamer bestaat uit 54 leden, waarvan 44 gekozen – 15 voor Transvaal, 11 voor de Kaapprovincie, 8 voor Oranje Vrijstaat, 8 voor Natal en 2 voor Zuidwest-Afrika. (Een kiescollege bestaat uit de leden van het Parlement en leden van de provinciale besturen van de betrokken provincie. Het kiescollege voor Zuidwest-Afrika bestaat uit de leden van het Parlement en de leden van de Wetgevende Vergadering.) De Staatspresident benoemt de overige tien leden: twee voor ieder der vier provincies en Zuidwest-Afrika. Ten minste een van hen moet beschikken over een grondige kennis van de gekleurde bevolking van zijn of haar provincie.

De Eerste Kamer werkt hoofdzakelijk nabeschouwend, hoewel de leden hiervan ook wetsvoorstellen kunnen indienen in de Tweede of Eerste Kamer, met uitzondering van begrotingsvoorstellen, die slechts in de Tweede Kamer gedaan mogen worden.

POLITIEKE PARTIJEN

(a) Eerste Kamer

Nasionale Party	41 zetels
Verenigde Party	13 zetels

(b) Tweede Kamer

Nasionale Party	118 zetels
Verenigde Party	47 zetels
Progressiewe Party	1 zetel

De Nasionale Party kwam in mei 1948 aan het bewind en heeft alle verkiezingen sindsdien (1953, 1958, 1961, 1966 en 1970) gewonnen.

EERSTE MINISTERS

Sedert de instelling van de Unie in 1910 heeft Zuid-Afrika zeven Eerste Ministers gehad:

Generaal Louis Botha (1910-1919)
Veldmaarschalk J.C. Smuts (1919-1924 en 1939-1948)
Generaal J.B.M. Hertzog (1924-1939)
dr. D.F. Malan (1948-1954)
J.G. Strijdom (1954-1958)
Dr. H.F. Verwoerd (1958-1966)
B.J. Vorster (1966 tot heden)

PROVINCIAAL BESTUUR

Ieder van de vier provincies heeft een wetgevende macht, bestaande uit één Kamer, bekend als de Provinciale Raad, die gekozen wordt voor een periode van vijf jaar volgens hetzelfde kiesstelsel als dat voor de Tweede Kamer. De hoogste uitvoerende vertegenwoordiger van iedere provincie is de Adminstrateur. Hij wordt voor een periode van vijf jaar benoemd door de Staatspresident. De Administrateur vormt met vier leden van de Provinciale Raad een Uitvoerend Comité voor de provincie.

De wetten die aangenomen worden door de Provinciale Raad zijn bekend als verordeningen en

betreffen plaatselijke zaken als provinciaal onderwijs, ziekenhuizen, plaatselijke overheden, wegen, verkeersbepalingen, bruggen, markten en hallen, vis- en wildbescherming.

AFZONDERLIJKE ONTWIKKELING

De basis van de Zuidafrikaanse politiek en het bestuur is het beleid van afzonderlijke ontwikkeling, dat leidt naar soevereine onafhankelijkheid voor de uiteenlopende nationale Bantoe eenheden (naties) in Zuid-Afrika. Het voorziet in een aantal zelfbesturende, politiek onafhankelijke naties, die vrij zullen zijn zich ten behoeve van bepaalde gemeenschappelijke doeleinden met de Republiek te associëren indien zij dat wensen.

De kernpunten van deze ontwikkeling zijn de thuislanden van de verschillende Bantoe naties – die delen van het land, groter dan Engeland en Wales, waarin zij zich oorspronkelijk vestigden en die in de loop der jaren aanzienlijk vergroot zijn door aankoop van grond in de aangrenzende blanke gebieden met fondsen die daarvoor door de Zuidafrikaanse regering beschikbaar werden gesteld. In deze thuislanden werkt ieder Bantoe volk aan de aanpassing van zijn traditionele bestuursstelsel op een wijze die hen in staat zal stellen de volledige verantwoording te dragen van zelfbestuur onder moderne omstandigheden.

Zodanige politieke autonomie voor de Bantoe volkeren kan slechts verkregen worden door uitgebreide maatschappelijke en economische ontwikkelingsprogramma's – om hen zo sterk mogelijk te maken op alle vlakken van nationale activiteiten. De Zuidafrikaanse regering geeft de hoogste prioriteit aan de uitvoering van deze programma's in samenwerking met de erkende leiders van ieder volk.

Afzonderlijke ontwikkeling is gebaseerd op de overtuiging dat elk der uiteenlopende naties van Zuid-Afrika een natie krachtens erfrecht is en dat niet één van hen ondergeschikt noch inferieur is aan de ander.

TRANSKEI

De toepassing van het beleid van afzonderlijke ontwikkeling bereikte in december 1963 een mijlpaal toen de Xhosa's in hun thuisland Transkei zelfbestuur in binnenlandse aangelegenheden kregen. Deze gebeurtenis was van groot belang voor de politieke geschiedenis der Bantoe volkeren. De maand daarvoor werden algemene verkiezingen gehouden voor de Wetgevende Vergadering van Transkei – het eerste geheel uit Bantoes bestaande parlement in Zuid-Afrika – op basis van algemeen stemrecht voor volwassenen. Zo'n 800 000 Xhosa kiezers in Transkei en andere delen van Zuid-Afrika gingen ter stembus. In 1968 werden voor de tweede maal algemene verkiezingen gehouden.

Een paar dagen voor de algemene verkiezingen van 1963 was het burgerlijk bestuur over Transkei al in handen van zijn inwoners overgegaan. Op dat tijdstip bedroeg het aantal betrekkingen in de civiele dienst 2476, waarvan er 1900 direct door Bantoes werden ingenomen. Dit aantal is sedertdien aanmerkelijk toegenomen en te zijner tijd zullen al deze posten door Bantoes bekleed worden.

De Transkeise overheidsdienst bestond in 1969 uit bijna 3850 permanente ambtenaren, waarvan slechts 300 "geleend" waren van de Zuidafrikaanse regering.

GRONDWET

De Transkeise grondwet bepaalt dat in dit stadium 45 leden van de Wetgevende Vergadering gekozen worden en dat de resterende 64 zetels toegewezen worden aan hoofdmannen en opperhooofden – sleutelfiguren aan de top van de traditionele Bantoe bestuursvorm.

Volgens de grondwet heeft Transkei een eigen vlag, die in het gehele gebied naast die van de Republiek wappert. De Xhosa's hebben bovendien een eigen volkslied, Nkosi Sikelel' i'Afrika. Xhosa en Engels en Afrikaans zijn de officiële talen van Transkei, doch ook Seshoeshoe wordt wel gebruikt voor administratieve doeleinden.

De grondwet heeft een afzonderlijk staatsburgerschap van Transkei in het leven geroepen, dat geldt voor alle Bantoes die hun domicilie in Transkei hebben en voor alle Xhosa's die buiten de Transkei werken en wonen en die geen ander thuisland hebben.

Tijdens de eerste zitting van de Wetgevende Vergadering in 1964 werd een kabinet gekozen: een hoofdminister en vijf gewone ministers.

De Wetgevende Vergadering van Transkei is bekleed met wetgevende macht, doch de Staatspresident van Zuid-Afrika moet goedkeuring hechten aan de aangenomen wetten. De wetgevende macht van de Vergadering en de uitvoerende macht van het kabinet zijn aanzienlijk. De Wetgevende Vergadering is gemachtigd wetgeving in te dienen met betrekking tot alle staatsaangelegenheden, met uitzondering op dit moment van defensie, buitenlandse zaken, immigratie en bepaalde aspecten van vervoer,

veiligheid en financiën. Deze zaken blijven thans nog voor verantwoording van de centrale regering, die echter de Transkeise regering raadpleegt wanneer wetten betreffende deze zaken in overweging worden genomen die ook Transkei raken.

Transkei heeft zes departementen: landbouw en bosbouw, onderwijs, financiën, binnenlandse zaken, wegen en openbare werken en justitie (dat controle uitoefent over alle lagere rechtbanken in Transkei). Nog enige tijd zullen de administratieve hoofden van deze departementen blanken zijn, die hiervoor "uitgeleend" zijn aan de Transkeise regering. Zij blijven op de salarislijst van de centrale regering, doch zijn slechts verantwoording schuldig aan het Transkeise kabinet. Het doel is een volledige personeelsbezetting van Xhosa's in alle Transkeise openbare diensten.

ANDERE BANTOE THUISLANDEN

In 1968 werden de Ciskeise en Tswana Gebiedsoverheid ingesteld (in Ciskei wonen ook Xhosasprekende Bantoes), in 1969 gevolgd door de Lebowa, Mashangana (Tsonga-Shangaan), Venda en Zuid-Sotho Gebiedsoverheden en in 1970 door de Zoeloe Gebiedsoverheid. In 1971 hebben deze overheden, met uitzondering van de Zoeloes, krachtens de Wet op de Bantoe Thuisland Constitutie van 1971 grotere verantwoording gekregen. Zij hebben thans de status van Wetgevende Vergadering. De uitvoerende macht is gevestigd in de Uitvoerende Raad. Deze raden, met aan het hoofd een hoofdraadslid, bestaan uit zes leden, behalve bij de Zuid-Sotho's, waar de Uitvoerende Raad slechts vier leden telt. Ieder van deze raadsleden is verantwoordelijk voor het bestuur over een departement.

Voor alle volkeren is een civiele dienst ingesteld, die zoveel mogelijk bemand wordt door inwoners van de betrokken thuislanden. Blanke ambtenaren worden tijdelijk ter beschikking gesteld van de thuislandregeringen totdat ervaren krachten beschikbaar zijn om hun taken over te nemen.

RAAD VAN KLEURLING AFGEVAARDIGDEN

Krachtens het beleid van afzonderlijke ontwikkeling is een Raad van Kleurling Afgevaardigden van de Republiek van Zuid-Afrika ingesteld. Deze is samengesteld uit 40 gekozen en 20 benoemde leden van de kleurling gemeenschap. De eerste algemene verkiezingen werden gehouden in 1969, waaraan voorafgaand meer dan 637 920 kleurling kiezers geregistreerd werden.

De raad is bekleed met wetgevende macht en zijn Uitvoerend Comité, bestaande uit vijf leden, is verantwoordelijk voor het beheer over financiën, onderwijs, gemeenschapswelzijn en pensioenen, plaatselijk bestuur en plattelandsgebieden en nederzettingen, met betrekking tot de kleurlingen.

De raad beschikt over eigen overheidsdiensten, die werk bieden aan bijna 20 000 kleurlingen.

ZUIDAFRIKAANSE INDIËR RAAD

De Zuidafrikaanse Indiër Raad, een statutair lichaam, bestaat uit 25 vertegenwoordigers uit Indiër gemeenschappen in Transvaal, Natal en de Kaapprovincie. Verschillende vlakken van activiteiten als onderwijs, landbouw, handel, industrie, maatschappelijk werk en plaatselijk bestuur worden door de raad behartigd.

De raad adviseert de regering in alle aangelegenheden met betrekking tot de economische, sociale, culturele, educatieve en politieke belangen van de Indiër bevolkingsgroep en dient als communicatieschakel tussen de regering en de Indiër bevolking.

Rechtspraak

Het Zuidafrikaanse gewone recht is gebaseerd op het Romeins-Hollands recht, dat door de Nederlandse kolonisten in 1652 naar de Kaap werd gebracht. Na de tweede bezetting van de Kaap door de Britten in 1806 werd de rechtspraak aanmerkelijk beïnvloed door het Engelse recht, doch na de oprichting van de Unie is deze invloed weer afgenomen.

Het Romeins-Hollands recht is in de loop der jaren aangepast bij de complexe structuur van het land. Het Zuidafrikaanse recht bestaat uit gewoonterecht, geschreven recht en precendentsrecht, dat gebaseerd is op uitspraken van het Hooggerechtshof.

DE RECHTERLIJKE MACHT

De rechterlijke macht is gevestigd in het Hooggerechtshof van Zuid-Afrika (dat uit verscheidene afdelingen bestaat), bepaalde bijzondere hoven (die samengesteld worden uit rechters van het Hooggerechtshof van Zuid-Afrika), verschillende lagere hoven en hoven van Bantoe Stamhoofden en Hoofdmannen en van Commissarissen voor Bantoe Zaken:

(a) Het Hooggerechtshof

De Appèlafdeling van het Hooggerechtshof is het hoogste rechterlijke college van de

Het Hof van Appèl in Bloemfontein.

Republiek en Zuidwest-Afrika en bevindt zich te Bloemfontein. Dit Hof bestaat uit de rechter-president en zoveel rechters van appèl als de Staatspresident bepaalt. Zijn jurisdictie is beperkt tot appèls.

Andere afdelingen zijn: de Provinciale Afdeling van de Kaap de Goede Hoop, de Oost-Kaap Afdeling, de Noord-Kaap Afdeling, de Natalse Afdeling, de Afdeling Oranje Vrijstaat, de Transvaalse Afdeling, de Afdeling Zuidwest-Afrika en de plaatselijke Afdelingen Witwatersrand en Durban en Kust. De provinciale afdelingen bestaan uit een rechter-president en zoveel rechters als de Staatspresident bepaalt. Rechters van de betrokken provinciale afdeling hebben zitting in de plaatselijke afdelingen Durban en Kust en Witwatersrand.

Rechters van het Hooggerechtshof mogen niet van hun post worden ontheven, uitgezonderd door de Staatspresident op gelijktijdig verzoek van de beide Kamers van het Parlement op basis van wangedrag of onbekwaamheid.

(b) Bijzondere Hoven

(i) Het Hof voor Speciale Misdaden

Dit hof kan bijeengeroepen worden ter behandeling van misdaden als hoogverraad, openbare gewelddadigheid en

opstand. Een dergelijk hof bestaat uit ten minste twee en niet meer dan drie rechters, die eenstemmig tot een besluit moeten komen.

(ii) Het Hof voor Waterzaken

Er zijn verscheidene van deze hoven, die geschillen over waterrechten behandelen.

(iii) Het Speciale Hof voor Inkomstenbelasting

Dit hof werd ingesteld ter behandeling van protesten tegen belastingmaatregelen van de Secretaris van Binnenlandse Belastingen. Het bestaat uit een rechter, die voorzitter is, een accountant met ten minste tien jaar beroepsvervaring en een vertegenwoordiger van de commerciële sector.

(c) Lagere Hoven

(i) Magistraatshoven

Er zijn in Zuid-Afrika 253 magistraatsdistricten. Bovendien bestaan er regionale afdelingen met jurisdictie over deze magistraatsdistricten. In een magistraatshof – anders dan in een regionaal hof – worden zowel civiele als criminele gevallen behandeld, al is de jurisdictie van het hof beperkt. In de regionale hoven worden slechts criminele zaken behandeld. De jurisdictie van deze hoven is, hoewel ook beperkt, groter dan van magistraatshoven. Onder bepaalde omstandigheden kunnen snelle criminele rechtszaken voor het Hooggerechtshof afgehandeld worden, doch gewoonlijk wordt een criminele zaak in dat hof voorafgegaan door verhoren in een magistraatshof. Magistraten worden benoemd door de minister van Justitie.

(ii) Kinderhoven

Deze hoven werden ingesteld krachtens de Kinderwet van 1960. Ze beschermen de belangen van kinderen die verwaarloosd of mishandeld worden. De procedures in deze hoven zijn minder formeel en de zittingen zijn niet toegankelijk voor publiek.

(iii) Maintenance Hoven

Ieder magistraatshof is een "maintenance hof", waar zaken behandeld kunnen worden, waarbij zich de mogelijkheid tot betaling van onderhoudskosten voordoet.

(d) Hoven van Bantoe Stamhoofden en Hoofdmannen en Commissarissen voor Bantoe Zaken

Het Bantoe recht, dat gebaseerd is op een traditie die van generatie op generatie mondeling is overgegaan, wordt naast het gewone Zuidafrikaanse recht erkend in de rechtspraak. De minister van Bantoe Administratie en Ontwikkeling kan Bantoe stamhoofden of hoofdmannen de macht toekennen bepaalde misdaden, gepleegd door Bantoes in hun gebied, te berechten. De procedures en straffen zijn in verordeningen vastgelegd en moeten in overeenstemming zijn met de Bantoe gebruiken. Er bestaat recht van appèl bij de Commissaris voor Bantoe Zaken.

(ii) Hoven van Commissarissen voor Bantoe Zaken

De minister van Bantoe Administratie en Ontwikkeling kan hoven van Commissarissen voor Bantoe Zaken samenstellen om misdaden door Bantoes gepleegd te behandelen en uitspraak te doen in geschillen tussen Bantoes. De jurisdictie van dit hof is beperkt. Het Hof van de Commissaris voor Bantoe Zaken kan Bantoe recht toepassen bij zaken tussen Bantoes in zoverre dit niet strijdig is met het algemeen rechtsbeleid en de natuurlijke rechtspraak.

(iii) Het Bantoe Hof van Appèl

Dit hof behandelt hoger beroepen tegen de uitspraken van Commissarisen voor Bantoe Zaken.

(iv) Bantoe Echtscheidingshoven

Deze hoven behandelen zaken met betrekking tot de ontbinding van huwelijken, echtscheidingen en andere echtelijke aangelegenheden tussen Bantoes.

OPLEIDING VAN JURISTEN

Alle Zuidafrikaanse universiteiten beschikken over een faculteit in de rechtsgeleerdheid. Op het ogenblik zijn door het gehele land zo'n 3 000 studenten in de rechten aan universiteiten ingeschreven. De minimumstudieduur voor een diploma in de rechtsgeleerdheid is drie jaar, terwijl aankomend procureurs een praktijkstage van twee tot vijf jaar moeten doorlopen voor zij als procureur toegelaten worden. De minimumkwalificatie voor procureurs

is een Baccalaureusgraad in de rechten plus een stage van twee jaar, terwijl de minimumduur voor een LL.B-graad (advocaat) vijf jaar bedraagt. Openbaar aanklagers en magistraten moeten eveneens een vakstudie voltooien.

ADVOCATEN

Er zijn in Zuid-Afrika ongeveer 440 praktizerende advocaten. Slechts advocaten die een LL.B.-graad bezitten en die toegelaten zijn tot balie kunnen voor het Hooggerechtshof verschijnen. Een advocaat mag zolang hij lid is van de balie geen wettelijk partnerschap aangaan of als procureur optreden.

PROCUREURS

Er zijn in Zuid-Afrika ruim 3750 praktizerende procureurs. Een procureur kan slechts in magistraats- of lagere hoven optreden. Hij behartigt tevens een groot aantal andere taken zoals het beheren van nalatenschappen, overdracht van eigendommen, notarieel werk, etc.

Procureurs zijn lid van het Juridisch Genootschap van de provincie waarin zij praktizeren. De Juridische Genootschappen hebben de macht de belangen van het vak te behartigen en de belangen van het publiek veilig te stellen.

POLITIE

Het Zuidafrikaanse Politiecorps dat in 1913 werd opgericht, is verantwoordelijk voor het handhaven van recht en orde. Tot de taken van de politie behoren o.a. het bewaren van de binnenlandse veiligheid, het handhaven van recht en orde, het onderzoeken van overtredingen en vermeende overtredingen en het voorkomen van misdaden. De spoorwegen en havens worden beschermd door een speciale politiemacht, die bekend staat als de Spoorwegpolitie, terwijl de grotere lokale overheden over eigen verkeerspolitie beschikken.

GEVANGENISSEN

Het Departement van Gevangenissen heeft de supervisie over moderne gevangenisdiensten. Als richtlijn wordt bijzondere aandacht geschonken aan de reclassering van gevangenen en alle pogingen worden in het werk gesteld om hen in staat te stellen na hun ontslag uit de gevangenis nuttige leden van de maatschappij te worden.

ALGEMEEN

Zuid-Afrika's reputatie op het gebied van de rechtspraak wordt internationaal erkend. De gerechtshoven functioneren onafhankelijk van de wetgevende en uitvoerende machten en alle zittingen worden in het openbaar gehouden, tenzij er goede gronden bestaan voor het houden van een besloten zitting.

Verdediging

Zuid-Afrika hangt een beleid aan van niet-inmenging in aangelegenheden van andere landen. De Republiek zal zich echter verdedigen tegen iedere vorm van gewapende aanval van buitenaf. De Zuidafrikaanse Weermacht werd opgericht in 1912, twee jaar na de vorming van de Unie van Zuid-Afrika.

Zuid-Afrika is altijd anti-communistisch geweest en staat zonder voorbehoud aan de kant van de westerse beschaving. De Zuidafrikaanse leiders hebben herhaaldelijk verklaard dat de Republiek zijn plicht zal doen bij een eventuele militaire confrontatie tussen het Westen en het communisme en dat het militaire paraatheid beschouwt als een internationale plicht.

In zijn uitrusting van de strijdkrachten past Zuid-Afrika zich geheel aan bij de laatste ontwikkelingen. De uitrusting omvat onderscheppingstoestellen, snelle aanvalsvliegtuigen voor vluchten laag boven de grond, bommenwerpers, helicopters, transporttoestellen, amfibievliegtuigen, installaties voor het aanleggen van vliegvelden en verbindingsdiensten. Zuid-Afrika wordt minder afhankelijk van buitenlandse bevoorradingsbronnen. Een deel van de uitrusting wordt thans lokaal vervaardigd en Zuid-Afrika heeft onlangs een overeenkomst voor de lokale bouw van supersone vliegtuigen afgesloten met een buitenlandse onderneming.

De Ekonomie

Zuid-Afrika's menselijke en natuurlijke hulpbronnen, gekoppeld aan de grote intrinsieke kracht van de economie, leveren een hechte basis voor een grote mate van ontwikkeling. Investeringen, produktie, werkgelegenheid en consumptie nemen voortdurend toe, terwijl er een aanhoudende opwaartse trend in de levensstandaard van alle bevolkingsgroepen merkbaar is. De binnenlandse arbeidsbronnen worden aangevuld door een constante stroom van immigranten.

De relatief hoge expansiegraad van 's lands economie tijdens de zestiger jaren van deze eeuw wordt gehandhaafd, ondanks de toepassing van

Houtaanplantingen op de berghellingen van het Oosttransvaalse gebergte.

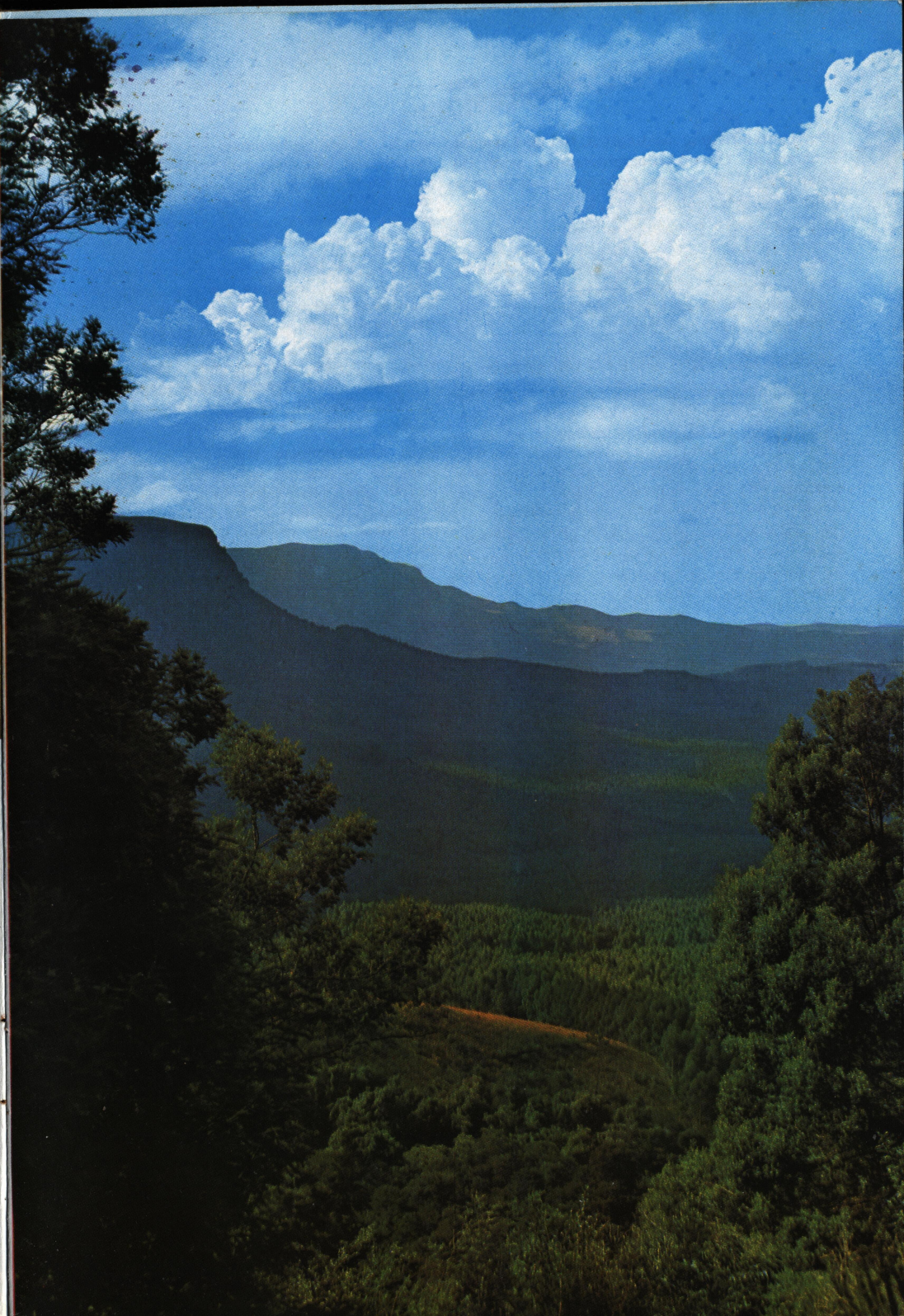

diverse anti-inflatoire maatregelen. Het doel van het Economisch Ontwikkelingsprogramma voor de periode tot 1975 is een werkelijke groei van 5½ procent per jaar.

Zuid-Afrika is, gemeten naar koopkracht, de grootste markt in Afrika. In 1970 bedroeg het totale persoonlijke inkomen R8 511 miljoen (f 42 555 miljoen), terwijl de uitgaven in de particuliere consumptiesector R7 600 miljoen (f 38 000 miljoen) bedroegen.

NATIONAAL PRODUKT EN INKOMEN

Het werkelijk bruto nationaal produkt per hoofd van de bevolking steeg in de jaren zestig met 3,4 procent per jaar. Het netto nationaal inkomen tegen factorkosten bedroeg in 1970 R9 931 miljoen (f 49 655 miljoen). Van dit bedrag was ongeveer R6 663 miljoen (f 33 315 miljoen) afkomstig uit inkomsten uit lonen en salarissen.

Het bruto binnenlands produkt had in 1969 een waarde van R10 540 miljoen (f 52 700 miljoen). De bijdragen van de verschillende sectoren van de economie waren als volgt:

Sector	Percentage
Secondaire industrie	22,7
Groot- en kleinhandel, horecabedrijven	14,3
Mijnbouw en steenhouwerij	11,7
Financiële diensten, verzekeringen, onroerend goed en zakelijke diensten	10,3
Landbouw, bosbouw, jacht en visserij	9,5
Vervoer, opslag en communicatie	9,4
Andere producenten (niet-winstgevende instellingen en huishoudelijk personeel)	9,1
Bouwnijverheid (aannemers)	4,5
Overheidsdiensten	3,9
Elektriciteit-, gas- en watervoorziening	2,7
Gemeenschap., sociale en persoonlijke diensten	1,9

GESCHIEDENIS VAN DE ECONOMIE

Tot ongeveer 1870 was de Zuidafrikaanse economie uitsluitend gebaseerd op de landbouw. De ontdekking van diamant in 1866 en van goud op de Witwatersrand in 1886 maakte mijnbouw tot de belangrijkste bron van het nationaal inkomen. Rond 1945 werd de mijnbouw als belangrijkste leverancier van het bruto binnenlands produkt verdrongen door industrie en bouwnijverheid.

VRIJE ONDERNEMINGEN

Zuid-Afrika respecteert het winstmotief. De staat wordt slechts ondernemer in gevallen waar de particuliere bedrijven aarzelen of niet in staat schijnen tot het uitvoeren van projecten die van nationaal belang zijn. Deze staatsondernemingen worden op zuiver zakelijk principe beheerd en genieten geen bijzondere bescherming of privileges.

De drie belangrijkste staatsondernemingen zijn SASOL (Suid-Afrikaanse Steenkool, Olie en Gaskorporasie), YSKOR (Suid-Afrikaanse Yster en Staalkorporasie) en EVKOM (Elektrisiteitsvoorsieningskommissie). Andere belangrijke door de staat gesteunde ondernemingen zijn de NOK (Nywerheids Ontwikkelingskorporasie), FOSKOR (Fosfaat Ontwikkelingskorporasie) en VISKOR (Vissery Ontwikkelingskorporasie).

Deze ondernemingen stimuleren de particuliere industrie en leveren noodzakelijke ruwe grondstoffen tegen relatief lage prijzen. De NOK werd opgericht om de industriële ontwikkeling te financieren door te voorzien in kapitaalfondsen door middel van leningen, preferente of gewone aandelen. De NOK behandelt zowel aanvragen van kleine als van grote bedrijven.

FISCAAL CONSERVATISME

Een belangrijke factor in de voortdurende economische groei is het fiscaal conservatisme. Er bestaat een nauwgezette controle op overheidsuitgaven, gekoppeld aan een sterke traditie van evenwichtige begrotingen. Alle lopende staatsuitgaven worden zoveel mogelijk gedekt door de lopende belastinginkomsten. Sinds 1932 heeft de jaarlijkse begroting steeds een overschot op de lopende rekening te zien gegeven.

BELASTING

De belastingen zijn, in verhouding tot vele andere landen, laag. De belangrijkste belastingen die geheven worden zijn inkomstenbelasting en invoerrechten en accijnzen. Tot de belastingen op inkomsten behoren belastingen die door de staat geheven worden op alle personen en maatschappijen die hun inkomsten uit Zuidafrikaanse bronnen verkrijgen. Zij worden aangevuld door een leningsheffing op particulieren, die mettertijd door de staat wordt terugbetaald.

INKOMSTENBELASTING VOOR PERSONEN

De inkomstenbelasting voor personen wordt geheven volgens een progressiesysteem, gebaseerd op inkomstenpeil, toegepast volgens een door het Departement van Financiën opgestelde schaal.

De tabel hieronder geeft de belastingschaal voor de provincie Transvaal voor 1972 aan. De bedragen worden vermeld in randen, de tussen haakjes geplaatste bedragen vertegenwoordigen de leningsheffing, die in het eerst vermelde bedrag doorberekend is:

Inkomen	Gehuwd	Gehuwd, 1 kind	Gehuwd, 2 kinderen	Gehuwd, 3 kinderen	Ongehuwd
600	–	–	–	–	–
700	–	–	–	–	3
900	–	–	–	–	15
900	–	–	–	–	27
1 000	–	–	–	–	39
1 500	32	–	–	–	99
2 000	76	36	–	–	193 (19)
2 500	125	81	41	–	267 (27)
3 000	213 (21)	130	86	36	344 (35)
3 500	274 (28)	220 (22)	135	81	425 (43)
4 000	336 (34)	281 (28)	226 (23)	130	514 (58)
4 500	402 (41)	343 (35)	287 (29)	220 (22)	602 (68)
5 000	470 (48)	408 (41)	348 (35)	281 (28)	700 (79)
6 000	652 (73)	585 (66)	517 (58)	435 (44)	988 (125)
8 000	1 135 (144)	1 033 (131)	926 (104)	818 (92)	1 701 (216)
10 000	1 746 (221)	1 622 (206)	1 499 (190)	1 701 (216)	2 496 (351)
15 000	3 609 (507)	3 609 (507)	3 588 (504)	3 363 (473)	4 800 (675)
20 000	6 041 (849)	6 041 (849)	6 041 (849)	6 041 (849)	7 865 (1210)
30 000	13 000 (2000)	13 000 (2000)	13 000 (2000)	13 000 (2000)	15 405 (2370)

MAATSCHAPPIJBELASTINGEN

Maatschappijen (met uitzondering van mijnmaatschappijen voor goud en diamant) betalen belasting volgens een vaste heffing van R0,41 per Rand, waarvan R0,01 de verplichte spaarheffing vertegenwoordigt. Mijnmaatschappijen voor goud en uranium betalen belasting naar de grootte van het belastbaar inkomen in verhouding tot het bruto inkomen, variërend van totale vrijstelling (waar deze verhouding minder dan zes procent bedraagt of acht procent bij mijnen die na augustus 1966 zijn opgericht) tot een theoretisch maximum van 56,4 procent. Over het algemeen wordt ongeveer de helft van het belastbare inkomen van de rijke mijnen als belasting aan de staat betaald. Diamantmijnen betalen een vaste heffing van 54 procent, waarvan 4,5 procent de verplichte spaarheffing vormt. Mijnmaatschappijen mogen een zeker percentage van hun belastbaar inkomen aftrekken wegens kapitaalinvesteringen.

Een belasting op niet-gedistribueerde bedrijfswinsten geeft maatschappijen een sterke drijfveer om ten minste 15 procent van hun winst als dividend uit te geven. Sedert 1964 is het bedrijven toegestaan 45 procent van hun inkomen (anders dan dividenden en voor belastingaftrek) in hun bedrijf te investeren zonder dat hierover belasting op niet gedistribueerde bedrijfswinst moet worden betaald. Over dividenden die uitbetaald worden aan aandeelhouders die gewoonlijk niet in Zuid-Afrika woonachtig zijn of er geen zaken drijven, moet 15 procent belasting worden betaald, die aan de bron wordt ingehouden.

ALGEMEEN

Ook in Zuid-Afrika geldt het stelsel van "betaal-terwijl-je-werkt." Werkgevers zijn verantwoordelijk voor het inhouden van de belasting op lonen en salarissen die uitbetaald worden aan hun werknemers. Personen die hun inkomen uit andere bronnen krijgen, bijv. zelfstandigen of rentetrekkers, moeten gewoonlijk in de loop van het belastingjaar tweemaal een aanslag voor voorlopige belasting betalen. Boeren, gouddelvers en vissers mogen hun belasting naar wens in een keer betalen. Een belasting van 10 procent wordt geheven over interest dat toekomt aan (1) iemand die gewoonlijk niet in Zuid-Afrika woonachtig is; (2) de nalatenschap van iemand die op de dag van zijn overlijden niet in Zuid-Afrika woonachtig was en (3) maatschappijen die niet in Zuid-Afrika geregistreerd zijn, indien de betrokken bron van dat interest gewoonlijk niet in Zuid-Afrika woonachtig is of daar zaken doet.

BANKEN

De Zuidafrikaanse Reserve Bank is het centrale

De Johannesburgse Aandelenbeurs.

bankinstituut. Deze bank verricht alle centrale functies en koopt de opbrengsten van de goudmijnen op. Commerciële banken, met een gezamenlijk kapitaal van 19 132,5 miljoen gulden (1970), voorzien in werkkapitaal in de vorm van kortlopende leningen en disconto's. Onlangs zijn deze banken begonnen met de financiering van huurkoopovereenkomsten.

Zuid-Afrika beschikt over een vooruitstrevend bankstelsel. Sterke handelsbanken, financieringsinstituten en andere gespecialiseerde geldinstituten werken mee aan de ontwikkeling van handel en industrie.

BOUWVERENIGINGEN

Een kenmerk van de Zuidafrikaanse financiële structuur zijn de sterke bouwverenigingen, die publieke spaargelden beleggen in hypotheken. Het totale kapitaal van de bouwverenigingen had in 1970 een waarde van 15 306,5 miljoen gulden.

VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN

De bezittingen van de verzekeringsmaatschappijen in Zuid-Afrika bedragen in totaal ongeveer 11 500 miljoen gulden. Zuidafrikaanse maatschappijen overheersen op het gebied van levensverzekeringen, maar op andere gebieden van het verzekeringswezen spelen buitenlandse maatschappijen met vestigingen in Zuid-Afrika een belangrijke rol. Ongeveer tweederde van de bezittingen van de verzekeringsmaatschappijen is belegd in de vorm van hypothecaire leningen en effecten. De verzekeringsmaatschappijen beleggen hun gelden eveneens in corporatieve aandelen en obligaties.

AANDELENBEURS

De Johannesburgse Aandelenbeurs, opgericht in 1887, heeft leden door geheel Zuid-Afrika. In 1970 waren 1 399 maatschappijen op de Beurs genoteerd. Van maart 1969 tot maart 1970 werden 544 miljoen aandelen verhandeld.

BANTOE BELEGGINGSCORPORATIE

De Bantoe Beleggingscorporatie werd in 1959 opgericht. Tot 1969 had de Corporatie ruim 29 miljoen gulden, verdeeld over 959 leningen, beschikbaar gesteld aan Bantoe zakenlieden en industriëlen. Aan leningen voor de aankoop of bouw van woningen werd bijna 3 miljoen gulden besteed.

Een bedrijvig toneeltje in de Durbanse haven. Deze haven verwerkt evenveel lading als alle andere havens van de Republiek tezamen.

KLEURLING ONTWIKKELINGS-CORPORATIE

De Kleurling Ontwikkelingscorporatie werd in 1962 opgericht met een aanvangskapitaal van 2,5 miljoen gulden, verdeeld over 500 000 aandelen met een waarde van vijf gulden. Het doel van de Corporatie is de bevordering van de commerciële en industriële vooruitgang van het kleurling volk. De expansie verliep zo voorspoedig dat het aandelenkapitaal in maart 1970 gestegen was tot 26,9 miljoen gulden.

DE XHOSA ONTWIKKELINGS-CORPORATIE

De Xhosa Ontwikkelingscorporatie werd in 1965 opgericht als stimulans voor de industriële ontwikkeling in Transkei en Ciskei, de Xhosa thuislanden.

DECIMAAL MUNTSTELSEL

Begin 1961 werd in Zuid-Afrika het decimale muntstelsel geïntroduceerd. De belangrijkste munteenheid is de Rand, die verdeeld wordt in 100 cent. Zuid-Afrika is lid van het Sterling-blok en zijn valuta wordt beschouwd als een der stabielste ter wereld.

WISSELKOERSEN *

Verenigd Koninkrijk (£ Sterling)	R1 = £0,51
Verenigde Staten (Dollar)	R1 = $1,33
Frankrijk (Franc)	R1 = NF 6,82
West-Duitsland (D. Mark)	R1 = DM 4,3
Japan (Yen)	R1 = Y 411,0
Italië (Lire)	R1 = L 775,5
Zwitserland (Franc)	R1 = SF 5,12
Nederland (Gulden)	R1 = FL 4,326
België (Franc)	R1 = BF 59,80

Zweden (Kronor) ..... R1 = K 6,42
Australië (Dollar) ..... R1 = A$ 31,07
Oostenrijk (Schilling) .... R1 = AS 31,07
Portugal (Escudo) ..... R1 = Esc. 36,34
* Nieuwe koers- dus na devaluatie van de Rand in december 1971

Buitenlandse Handel

De Zuidafrikaanse handel met het buitenland had in 1970 een waarde van 20 390 miljoen gulden. De Republiek behoort tot de leidende handelsnaties ter wereld en is voor velen een gewaardeerde handelspartner. Zoals de meeste landen importeert Zuid-Afrika meer goederen dan het exporteert, doch tot dusver is zijn goudproduktie altijd voldoende geweest om een gezonde betalingsbalans te houden. (Voor cijfers over de goudproduktie zie hoofdstuk Mijnbouw).

De invoer van goederen steeg van een waarde van 10 640 miljoen gulden in 1969 tot 12 700 miljoen gulden in 1970. De voornaamste invoerprodukten van het land waren fabrieksprodukten, terwijl voedingsmiddelen, ruwe grondstoffen voor de industrie en halffabrikanten de rest vertegenwoordigden. Vrijwel de helft van de invoer bestaat uit metalen, metaalprodukten, machinerieën en voertuigen.

De uitvoer had in 1970 een waarde van 7 690 miljoen gulden.

Primaire produkten vormen nog steeds een belangrijk deel van Zuid-Afrika's uitvoer, ondanks het feit dat de verkoop naar het buitenland van industrieprodukten de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen is. De bijdrage van de secondaire industrie aan de uitvoer steeg van 48 procent in 1964 tot 62 procent in 1969.

De belangrijkste exportgoederen na goud zijn wol, mais, vers en geconserveerd fruit, huiden en pelzen, diamant, metaalprodukten en onedele metalen en mineralen.

HANDELSPARTNERS

Zuid-Afrika heeft wereldomspannende handelsbetrekkingen. De belangrijkste bronnen voor 's lands invoer en de grootste afzetgebieden voor Zuidafrikaanse produkten (uitgedrukt in percentages van de totale in- en uitvoer tijdens 1970) zijn als volgt:

	Invoer uit: (percentage)	Export naar: (percentage)
Europa	54,8	51,5
Noord- en Zuid-Amerika	20,3	11,5
Azië	16,2	14,3
Rest van de wereld	8,7	22,7

EXPORTBEVORDERING

Het Departement van Handel coördineert door middel van het Directoraat voor de Exportbevordering de activiteiten van 27 handelsvertegenwoordigers in het buitenland. Aanvullende diensten worden verleend door SAFTO (South African Foreign Trade Organisation), een particuliere instelling, die door de regering gesubsidieerd wordt.

SAFTO en het Departement van Handel stellen handelsstatistieken en marktonderzoekingen beschikbaar. Importeurs in het buitenland worden uitgenodigd contact op te nemen met de plaatselijke handelsvertegenwoordiger of te schrijven naar een der onderstaande adressen:

Departement van Handel, Privaatsak X84, Pretoria, of South African Foreign Trade Organisation, Postbus 9039, Johannesburg.

Buitenlandse Investeringen

De netto toevloed van buitenlands kapitaal gedurende 1970 had een waarde van 1 005 miljoen gulden. De totale buitenlandse investeringen in Zuid-Afrika beliepen op 31 december 1969 24.950 miljoen gulden. De gemiddelde totale rente op buitenlandse investeringen bedraagt 14 procent – een der hoogste percentages ter wereld. Het Sterling gebied droeg het grootste deel van de totale directe investeringen bij – 12 miljard gulden, waarvan de helft in de industrie werd gestoken.

Ongeveer 18 procent van het buitenlands kapitaal dat belegd werd, is afkomstig uit de Verenigde Staten – ten minste 4 miljard gulden. Dit is hoofdzakelijk belegd in goudmijnen en in de industrie. Twee grote Amerikaanse banken hebben filialen in Zuid-Afrika.

De volgende landen hebben eveneens aanzienlijke bedragen in de Zuidafrikaanse economie geïnvesteerd: Frankrijk, Zwitserland, Nederland, Zweden, Italië, Noorwegen, West-Duitsland, Japan, Canada en Spanje.

BUITENLANDSE MAATSCHAPPIJEN

Buitenlandse maatschappijen die reeds lang in Zuid-Afrika een markt voor hun produkten vonden, bouwen thans fabrieken in het land,

Het klaverblad bij Kaapstad.

dikwijls in samenwerking met Zuidafrikaanse aandeelhouders.

Er bestaan geen restricties op het aantal buitenlandse bedrijven, noch zijn er belastingmaatregelen ten nadele van hen. Een vergelijking van de maatschappijbelastingen valt sterk ten gunste van Zuid-Afrika uit.

MINIMALE BEPERKINGEN

De overheidsbemoeiing met individuele ondernemers is gering; er bestaan geen speciale beperkingen voor de vestiging of uitbreiding van commerciële of industriële ondernemingen. Overheidsgoedkeuring voor investeringen van buitenlands kapitaal is alleen noodzakelijk in gevallen waarbij de investering de import van ruwe grondstoffen of kapitaalgoederen noodzaakt, die uitgave van buitenlandse valuta eisen. Het standpunt van de regering ten opzichte van investeringen – door binnen- of buitenlanders – is, dat een zakenman die zijn geld riskeert zijn beloning verdient.

De regering is nooit afgeweken van haar traditionele beleid van toestemming tot onvoorwaardelijke repatriëring van de winst (royalties, dividenden) op kapitaalsinvesteringen in Zuid-

Afrika door niet-inwoners. De Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wet no. 88 van 1967) werd aangenomen ter voorziening in controle op de afbakening en verdeling van grond voor industriële doeleinden en voor de oprichting en uitbreiding van fabrieken.

Vervoer

Zuid-Afrika beschikt over een modern vervoersnet. Nieuwe wegen en spoorwegen zijn aangelegd en de bestaande verbeterd om de enorme afstanden te overbruggen en de binnenlandse zowel als de buitenlandse luchtdiensten zijn uitgebreid om de communicatie te verbeteren.

WEGEN

Een wegennet van 320.000 kilometer omspant Zuid-Afrika, waarvan 27.600 kilometer geasfalteerd is en 11.200 kilometer bestaat uit nationale weg, gebouwd volgens internationale maatstaven.

Een nieuw autosnelwegnet met vier- en zesbaanswegen is in aanbouw, in het bijzonder rond de grote steden, waar zich de meeste verkeersopstoppingen voordoen. Het land is te groot voor "verkeersophopingen". Zware wegtransporten zijn verboden; alle vracht, zowel van handel als industrie, moet per spoor worden vervoerd, tenzij speciale vergunning is verkregen.

AUTO'S

In 1970 reden in Zuid-Afrika 2.247.000 geregistreerde motorvoertuigen rond. De investering in auto's stijgt met gemiddeld 8 procent per jaar. Men verwacht dat tegen 1990 het aantal auto's de vier miljoen gepasseerd zal hebben. Ruim driekwart van alle in Afrika rondrijdende auto's is in Zuid-Afrika geregistreerd, waar op iedere 12 inwoners één auto is.

SPOORWEGEN

De spoorwegen staan onder overheidstoezicht. De Zuidafrikaanse Spoorwegen (SAR) behoren tot de grootste staatsbedrijven ter wereld. De SAR beschikt over 31.100 kilometer spoorlijn, waarvan in 1970 8.900 kilometer geëlektrificeerd was.

Jaarlijks vervoeren de Spoorwegen 487 miljoen forensen en 34,5 miljoen passagiers op lange trajecten, evenals bijna 104 miljoen ton goederen. De inkomsten bedroegen in 1969/70 in totaal 4.445 miljoen gulden, de uitgaven 4.200 miljoen gulden. De inkomsten van de Spoorwegen worden besteed aan arbeidsonkosten, onderhoud, verbetering, afschrijving en betaling van rente over kapitaalleningen. De nettowinst over 1969/70 bedroeg desondanks nog 138 miljoen gulden.

Het rentegevend kapitaal van de Suid-Afrikaanse Spoorweë, Hawens en Lugdiens nam toe van 1.843 miljoen gulden in 1944/45 tot 11.510 miljoen gulden in 1969/70. (De Suid-Afrikaanse Lugdiens (SAL) staat eveneens onder staatsbeheer en maakt deel uit de Spoorweë en Hawens Administrasie.)

De SAR is de grootste werkgever van het land en levert als zodanig een belangrijke bijdrage tot de nationale economie. Bijna 97 procent van de gebouwen en goederen, die in 1970 voor een bedrag van 1070 miljoen gulden door de Spoorwegen werden gekocht, was van Zuidafrikaanse herkomst.

VERNIEUWING

De vervoerscapaciteit van de Spoorwegen wordt voortdurend uitgebreid om tegemoet te komen in de groeiende vraag naar personen- en goederenvervoer. De bestaande lijnen worden verdubbeld; oude baanvakken worden vernieuwd en zwaardere bruggen worden gebouwd om grotere ladingen te kunnen dragen. Stoomlokomotieven worden vervangen door diesel- en diesel-elektrische treinen, ten dele om de beperkte watervoorraden op sommige trajecten te sparen.

WEGDIENSTEN

De Zuidafrikaanse Spoorwegen onderhouden busdiensten op een wegennet van 51.740 kilometer, waardoor bijna ieder dorp en gehucht aangesloten is op het spoorwegnet. In 1969/70 vervoerden de bussen 12.440.000 passagiers en ruim 3,6 miljoen ton goederen van en naar het platteland.

LUCHTLIJNEN

21 Internationale luchtvaartmaatschappijen – waaronder de Suid-Afrikaanse Lugdiens – voeren regelmatig lijndiensten van en naar Zuid-Afrika uit.

De Suid-Afrikaanse Lugdiens is Zuid-Afrika's nationale luchtvaartmaatschappij, in het bezit van en geëxploiteerd door de staat. De SAL onderhoudt drie dienstregelingen: de internationale, de regionale (verbinding tussen de belangrijkste centra en de omringende gebieden) en de binnenlandse dienst. De interne en regionale vluchten worden uitgevoerd met Boeing 727 en 737 straalvliegtuigen en Vickers Viscounts. Vluchten overzee worden uitgevoerd met Boeing 707's en Boeing 747's.

In samenwerking met Qantas Airways worden wekelijks regelmatige vluchten op Australië over de Indische Oceaan onderhouden. "Pool"-

Gezicht op Durban – Zuid-Afrika's drukste en grootste haven.

arrangementen bestaan eveneens tussen de Suid-Afrikaanse Lugdiens en B.O.A.C., U.T.A., T.A.P., KLM, Lufthansa, Alitalia, Air Rhodesia, Iberia, Air Malawi, Air Madagascar, DETA, DTA, Lesotho Airways, Swazi Air, Swiss Air, Sabena, Olympic Airways en B.A.C. De SAL onderhoudt diensten op elf Europese hoofdsteden: Londen, Brüssel, Parijs, Rome, Athene, Lissabon, Madrid, Zürich, Frankfort, Wenen en Amsterdam. Er zijn bovendien vluchten op New York via Rio de Janeiro en naar Mauritius via Madagascar.

De hoeveelheid luchtvracht die door de Suid-Afrikaanse Lugdiens en andere internationale luchtvaartmaatschappijen tijdens de afgelopen vijf jaar op deze diensten werd vervoerd, steeg van 12 miljoen tonmijl tot 33,5 miljoen tonmijl. Verzending per straalvliegtuig heeft nieuwe markten doen ontstaan en nieuwe handelsmogelijkheden voor Zuidafrikaanse ondernemers geopend, in het bijzonder voor fruit, groente, bloemen, kreeft, oesters en garnalen.

In 1970/71 vervoerde de SAL 1.551.678 passagiers op binnen- en buitenlandse luchtlijnen. De winst in dat jaar bedroeg 39½ miljoen gulden.

VLIEGVELDEN

Alle belangrijke steden zijn uitgerust met vliegvelden die onder alle weersomstandigheden gebruikt kunnen worden en die voldoen aan de internationale veiligheidseisen. Jan Smuts, nabij Johannesburg, is het voornaamste vliegveld en de grootste "binnenkomsthaven" van het land. Zuid-Afrika telt in totaal 409 vliegvelden. Het aantal vliegtuigen dat ingeschreven is in het Civiele Register bedraagt ruim 1850.

HAVENS

Zuid-Afrika beschikt over vier goed toegeruste havens: Durban, Kaapstad, Port Elizabeth en Oost-Londen (de enige rivierhaven van de Republiek). Meer havens worden gepland in Richardsbaai en Saldanhabaai. Kleinere havens zijn Mosselbaai, Simonstad, Port Nolloth en Walvisbaai. Op een na alle havens en haveninstallaties zijn het eigendom van de staat en worden geëxploiteerd door de SAR-Administrasie – een arrangement waardoor het spoorwegvervoer van en naar de havens vergemakkelijkt wordt. Een uitzondering is Port Nolloth, eigendom van de Okiep Copper Company.

In 1970 werd in de havens 38 miljoen ton vracht verwerkt. In datzelfde jaar deden meer dan 20.000 schepen van ten minste 56 nationaliteiten een Zuidafrikaanse haven aan.

Durban is Zuid-Afrika's grootste haven en de een na grootste van Afrika. Meer dan 57 procent van alle im- en export geschiedt via de haven van Durban, waar men de beschikking heeft over 9 000 meter kade. De reparatiefaciliteiten omvatten drijvende dokken en een droogdok dat het op een na grootste van het zuidelijk halfrond is. In 1967 werd een diepwateraanlegplaats voltooid.

Tafelbaai is de op een na grootste haven. Het Sturrock Droogdok biedt plaats aan "Universe"-klasse tankers van 80.000 ton deadweight, die naar Kaapstad komen voor periodieke herstelwerkzaamheden. Aan het einde van 1967 werd in de Victoriahaven een nieuw droogdok in gebruik genomen.

HAVENONTWIKKELING

Sedert de sluiting van het Suezkanaal is het scheepvaartverkeer in de Tafelbaai aanzienlijk toegenomen. De uitbreiding van het Duncandok verloopt voorspoedig. De eerste fase hiervan zal 72½ miljoen gulden kosten en in 1973 gereed zijn, terwijl de tweede fase 100 miljoen gulden kost en in 1976 voltooid zal zijn.

Dit project omvat de aanleg van kaden voor containerschepen. Terwijl de bouwwerkzaamheden in de haven voortgaan, zullen de huidige K en L pier tijdelijk aangepast worden bij de behoefte van containerschepen en worden twee nieuwe kranen geconstrueerd. Deze kranen kosten 12 miljoen gulden en de twee bijbehorende laadstallaties 2½ miljoen gulden.

Tafelbaai is de thuishaven van een vissersvloot van ongeveer 370 boten, die in de Victoria- en Alfredhaven liggen.

LAADINSTALLATIES

Twee overslagbedrijven voor suiker in Durban kunnen elk in slechts 24 uur een schip van 10.000 ton deadweight laden en vrijmaken.

De mechanische laadinstallatie voor mangaanerts te Port Elizabeth is in staat een schip van 80.000 ton in drie dagen te laden.

KOOPVAARDIJVLOOT

Een grote Zuidafrikaanse scheepvaartmaatschappij exploiteert 20 vracht- en koelschepen, twee mailboten (passagiersschepen), 1 bulkcarrier en 5 tankers. Drie grote nieuwe tankers (216.000 dwt elk) worden in 1972 in de vaart gebracht. Deze maatschappij chartert bovendien nog 20 tot 24 schepen.

Communicatie

DE PERS

Men vindt in Zuid-Afrika zo'n 600 drukkerijen en uitgeverijen, hoofdzakelijk gevestigd in Johannesburg, Kaapstad en Durban. Alle belangrijke dagbladdrukkerijen zijn uitgerust met moderne hogesnelheidspersen en machines voor kleurenlithografie.

Ongeveer 500 dagbladen, periodieken en tijdschriften worden uitgegeven. Het aantal werknemers in deze tak van de industrie bedraagt ruim 30.000; de jaarlijkse loonuitgaven onverschrijden de 250 miljoen gulden. De jaarlijkse bruto omzet wordt geschat op 750 miljoen gulden.

DAGBLADEN

21 dagbladen verschijnen in Zuid-Afrika (15 in het Engels en 6 in het Afrikaans). Verder worden er vier zondagsbladen gedrukt (drie Engelse en een Afrikaanse), die door het gehele land worden gelezen. De *Star,* uitgegeven in Johnnesburg, heeft de grootste oplage onder de Engelstalige dagbladen (169.994 in 1970), terwijl het grootste Afrikaanstalige dagblad *Die Vaderland* in 1970 een oplage had van 50.730. De grootste Afrikaanse en Engelse zondagsbladen zijn *Rapport* (448.022) en *The Sunday Times* (450.765).

Dagbladen	Uitgegeven te
Die Burger	Kaapstad
Argus	Kaapstad
Cape Times	Kaapstad
Daily Dispatch	Oost-Londen
Eastern Province Herald	Port Elizabeth
Evening Post	Port Elizabeth
Die Oosterlig	Port Elizabeth
The Friend	Bloemfontein
Natal Mercury	Durban
Natal Daily News	Durban
Pretoria News	Pretoria
Hoofstad	Pretoria
Natal Witness	Pietermaritzburg
Daily Representative	Queenstown
The World	Johannesburg
Rand Daily Mail	Johannesburg
The Star	Johannesburg
Die Transvaler	Johannesburg
Die Vaderland	Johannesburg
Die Volksblad	Bloemfontein
Diamond Fields Advertiser	Kimberley

Zondagsbladen

Rapport ..... Johannesburg
Sunday Express ..... Johannesburg
Sunday Times ..... Johannesburg
Sunday Tribune ..... Durban

PERIODIEKEN EN ANDERE PUBLIKATIES

Ongeveer 130 bladen worden eens per week of twee- of driemaal per week uitgegeven. Bovendien wordt een groot aantal bladen en tijdschriften eens per veertien dagen of eens per maand uitgegeven. De meeste takken van de economie en bijna alle beroepen beschikken over een gespecialiseerde publikatie. Bovendien worden ongeveer 400 tijdschriften over onderwijs, wetgeving, godsdienst, wetenschap, geneeskunde, techniek, industrie en financiën en 40 periodieken over sport, hobbies enz. uitgegeven. Ruim 40 bladen en tijdschriften behandelen alleen al de belangen van de landbouw.

CIRCULATIE

Men schat het aantal lezers van in het Engels verschijnende dagbladen en periodieken op 2.200.000 tegen 1.700.000 in het Afrikaans.

NIET-BLANKE PUBLIKATIES

Als gevolg van de toenemende koopkracht en ontwikkeling van de niet-blanke bevolkingsgroepen is er een steeds toenemend aantal dagbladen en tijdschriften, die speciaal voor deze groepen worden uitgegeven. Regelmatig worden nu 30 van deze publikaties gedrukt, enkele in het Engels of Afrikaans, doch de meeste in de Bantoe talen.

SOUTH AFRICAN PRESS ASSOCIATION (SAPA)

De Zuidafrikaanse persvereniging SAPA werd opgericht door de leidende dagbladen met als doel de vergaring en verspreiding van plaatselijk nieuws. Buitenlands nieuws wordt door SAPA in samenwerking met buitenlandse nieuwsagentschappen verspreid over binnenlandse dagbladen en doorgegeven aan de Zuidafrikaanse radio-omroep.

BUITENLANDSE NIEUWSAGENTSCHAPPEN

De buitenlandse nieuwsagentschappen met een vertegenwoordiging in Zuid-Afrika zijn: Associated Press, United Press, Agence France Press, Reuter en Deutsche Presse Agentur.

Bovendien hebben een aantal buitenlandse kranten en radio-omroepen eigen vertegenwoordigers in Zuid-Afrika, evenals verscheidene Engelse en Amerikaanse televisie maatschappijen. De S.A.U.K. (Suid-Afrikaanse Uitsaai Korporasie) vult het binnenlands nieuws aan met een interne nieuwsdienst verzorgd door 1000 full-time en part-time correspondenten.

PERSVRIJHEID

Er bestaat in Zuid-Afrika geen perscensuur. Slechts onder de gewijzigde Wet op de Onderdrukking van het Communisme kan een dagblad verboden of tijdelijk geschorst worden – een maatregel die toegepast wordt wanneer die dagbladen het communisme gepropageerd hebben.

CONTROLERAAD VOOR PUBLIKATIES

Er bestaat een Controleraad voor Publikaties die iedere uitgave (met uitzondering van kranten die lid zijn van de Persunie van Zuid-Afrika) beoordeelt om te bepalen of er geen aanstoot wordt gegeven aan de religieuze overtuigingen of gevoelens van enige bevolkingsgroep en te voorkomen dat enige groep belachelijk gemaakt of beledigd wordt. Voorts onderzoekt de Raad publikaties, (boeken, nieuwsbladen, pamfletten, tijdschriften, films en andere middelen tot communicatie) die onfatsoenlijk, obsceen, schadelijk voor de algemene normen zijn, of die erop berekend zijn de orde te ondermijnen. Alle communistische lectuur is direct verboden. Wanneer een publikatie door de Raad verboden wordt, kan de uitgever in beroep gaan bij de rechtbank.

DE ZUIDAFRIKAANSE PERSRAAD

In 1962 werd door de Newspaper Press Union, de organisatie van de werkgevers in de dagbladindustrie, een referentieraad opgericht, die later de naam Zuidafrikaanse Persraad kreeg. Deze bestaat uit een panel van drie leden: een voormalige rechter van het Hooggerechtshof en twee gepensioneerde journalisten, die aanklachten tegen de pers onderzoeken. Dergelijke aanklachten worden beoordeeld aan de hand van een ethische code, die door de pers opgesteld is. Het publiek heeft het recht aanklachten in te dienen.

RECLAME

Ruim 50 erkende en volledig geaccrediteerde reclame-agentschappen verzorgen de reclame. De Newspaper Press Union heeft regels opgesteld met betrekking tot advertenties, die nageleefd worden door alle uitgevers van kranten en publikaties en door de reclame-agentschappen die lid zijn van die N.P.U.

De belangen van de adverteerders worden

beschermd door de Society of Advertisers, die in 1952 werd opgericht. De reclame-agentschappen trachten in samenwerking met de N.P.U. onwenselijke reclamepraktijken te voorkomen en ethische maatstaven bij het adverteren te handhaven.

SUID-AFRIKAANSE UITSAAI KORPORASIE

De radio-omroep is geheel in handen van de Suid-Afrikaanse Uitsaai Korporasie (S.A.U.K.), een nutsorganisatie die in 1936 werd opgericht. De handelingen van de corporatie worden gecontroleerd door een raad van negen door de Staatspresident benoemde leden.

De S.A.U.K. krijgt zijn inkomsten uit luistervergunningen en uit reclame op zijn Springbok Radio en drie regionale diensten, Radio Hogeveld, Radio Goede Hoop en Radio Port Natal. In 1970 bedroegen de bruto inkomsten uit luistergelden en de commerciële dienst ruim 106,5 miljoen gulden. Aan het einde van 1970 waren er 1.856.119 houders van een luistervergunning.

F.M.-NET

Het F.M.-net biedt programma's in het Engels, Afrikaans, Zoeloe, Xhosa, Noord- en Zuid-Sotho, Tswana, Tsonga (Shangaan), Venda en in Zuidwest-Afrika in het Nama/Damara, Herero, Ndonga en Kuanyama.

RADIO R.S.A.

Radio R.S.A. is de buitenlandse programmadienst van de S.A.U.K. Radio R.S.A., de Stem van Zuid-Afrika, een krachtig kortegolfstation dat op 1 mei 1966 in werking werd gesteld, verzorgt uitzendingen naar alle delen van de wereld in talen waaronder het Afrikaans, Engels, Frans, Portugees, Duits, Nederlands, Swahili, ChiChewa en Tsonga.

Vanaf 1969 worden naar de meeste delen van de wereld uitzendingen verzorgd.

De Overseas Transcription Service van de S.A.U.K. zendt bovendien radioprogramma's naar zendstations in 62 landen.

ZENDSTATIONS

Sedert juni 1969 zijn twaalf middengolf, 68 F.M. en twee kortegolf zendstations in de lucht. Er zijn studio's in Johannesburg, Kaapstad, Durban, Port Elizabeth, Oost-Londen, Pretoria, Bloemfontein, Kingwilliamstown en Grahamstad. Ieder station zendt ten minste drie programma's uit: een Engels, een Afrikaans en een tweetalig commercieel programma genaamd Radio Springbok. Alle Bantoe uitzendingen gaan de lucht in via het krachtige V.H.F.-net.

Buitenlandse programma worden verzorgd vanuit het H.F. Verwoerdstation nabij Meyerton in Transvaal.

TELEVISIE

De regering heeft besloten mettertijd over te gaan tot de invoering van televisie.

TELECOMMUNICATIE

Op 31 maart 1971 waren er in Zuid-Afrika en Zuidwest-Afrika 1.587.775 telefoonaansluitingen en 23.216 interlokale lijnen.

Alle belangrijke centra in de Republiek zijn verbonden door een microgolfnet, dat in de komende jaren zal worden uitgebreid tot alle steden en grotere dorpen.

Zuid-Afrika en Zuidwest-Afrika beschikken over 199 permanente automatische centrales. In de loop van de volgende acht jaar zullen alle grotere handbediende telefooncentrales worden omgebouwd tot automatische.

Johannesburg en de Witwatersrand, het Kaapse Schiereiland, Pretoria, Durban, Port Elizabeth, Pietermaritzburg, Oost-Londen, Bloemfontein, Kimberley en 46 kleinere centra kunnen over lange afstand direct telefoneren met andere aangeslotenen op automatische zowel als handbediende centrales.

Onderzeese telegraafkabels, radiotelefonie en telexdiensten verbinden Zuid-Afrika met 112 andere landen. Zo'n 6.300 telexapparaten zijn in gebruik, het merendeel hiervan bij particuliere bedrijven en bij de kranten. Het binnenlandse telegraafverkeer is volledig geautomatiseerd.

TELEGRAMTARIEVEN

De prijs voor een gewoon telegram gezonden naar enig adres in Zuid-Afrika of Zuidwest-Afrika bedraagt f 1,50 voor de eerste 15 woorden en f 0,10 voor ieder bijkomend woord. Dringende telegrammen zijn tweemaal zo duur als gewone.

POSTTARIEVEN

Naar bestemmingen in Zuid-Afrika en Zuidwest-Afrika:

Brieven:

(a) gewone post:

tot 40 g	R0,04
40 - 100 g	R0,06

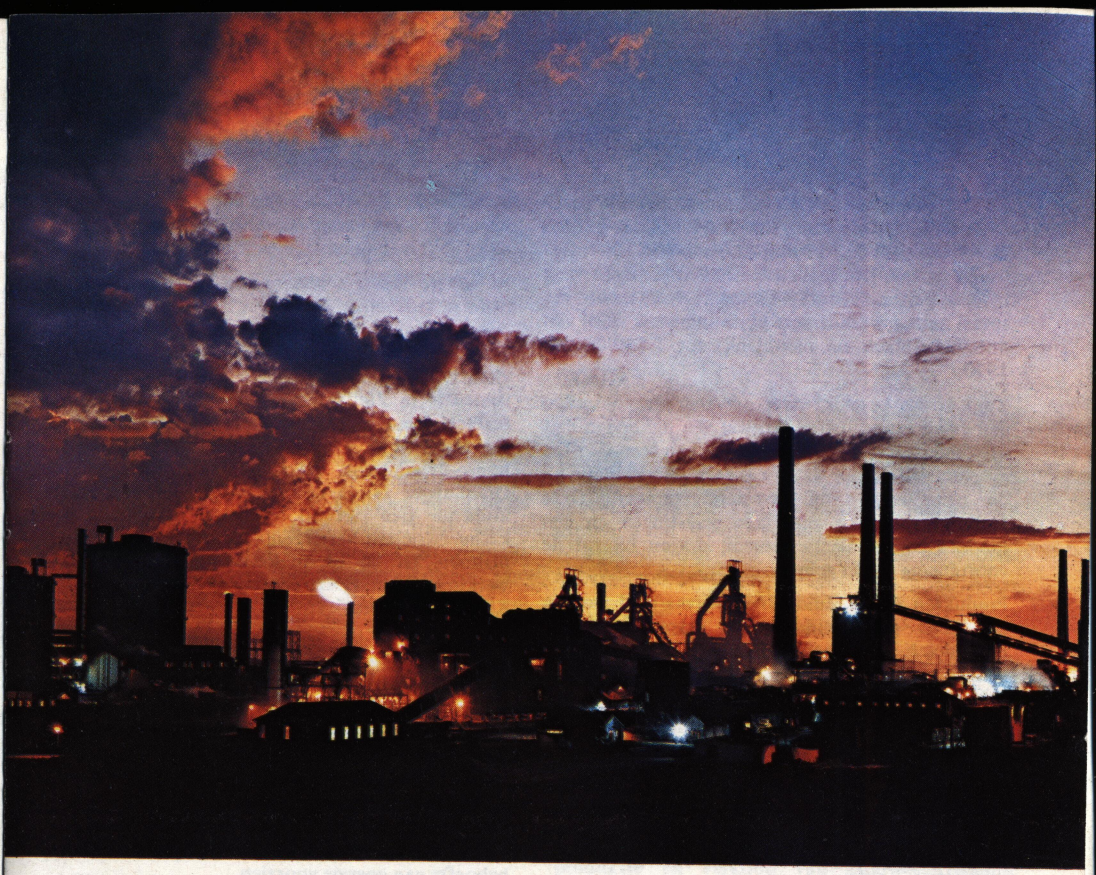

Nachtopname van Yskors hoogoven in Vanderbijlpark.

100 - 250 g	R0,10
250 - 500 g	R0,20
500 - 1.000 g	R0.40
1.000 - 2.000 g	R0,75
daarboven: per 1.000 g	R0,30

(b) Luchtpost:

R0,05 voor de eerste 20 g
R0,02 voor iedere volgende 20 g
Aerogrammen: R0.04 per stuk

Briefkaarten:

(a) gewone post	R0,03 per stuk
(b) luchtpost	R0,04 per stuk

Pakketpost:

(a) Gewone post

tot 250 g	R0,10
250 - 500 g	R0,20
500 - 1.000 g	R0,30
1.000 - 2.500 g	R0.50
2.500 - 5.000 g	R0,75
5.000 - 10.000 g	R1,00

(b) Luchtpost

voor de eerste 250 g	R0,20
voor iedere bijkomende 250 gram	R0,08

De tarieven voor post en andere poststukken, die hierboven niet vermeld worden, kunnen bij ieder postkantoor gevraagd worden.

Industrie

De Republiek is een belangrijke economische macht in Afrika; het land verbruikt meer staal en elektriciteit dan de rest van het Afrikaanse continent. De secondaire industrie draagt 22,7 procent bij in het bruto nationaal produkt – bijna tweemaal zoveel als het aandeel van de mijnbouw (11,7 procent) en ruim tweemaal zoveel als dat van de landbouw (9,5 procent).

De bruto-waarde van de opbrengst van alle particuliere industrieën steeg van 4.510 miljoen gulden in 1946/47 tot 31.810 miljoen gulden in 1969. Het aantal particuliere industriële ondernemingen steeg in deze periode van 11.413 tot 21.969, terwijl het totaal aantal werknemers in de industrie steeg van 488.992 (blank en niet-blank) tot 1.180.000 in 1970.

Zuid-Afrika beschikt over omvangrijke voorraden aan ruwe grondstoffen (vrijwel alle mineralen met uitzondering van olie); de kosten van brandstoffen en elektriciteit zijn laag. Er is geen discriminatie bij de behandeling van investeringskapitaal. Deze factoren, tezamen met lage belastingen en een modern communicatiesysteem, dragen bij tot de vooruitgang op dit gebied.

Produkten die in Zuid-Afrika vervaardigd worden zijn o.a.: schuurmiddelen en -apparaten, autoonderdelen, landbouwwerktuigen, meststoffen, rubber produkten, papier, plastic artikelen, textiel, mijnmachinerieën, aardewerk, springstoffen, machinerieën, staalprodukten, verven, glaswerk, kabels, asbestcementprodukten, vezels, keramiek, spoorwegmateriaal, elektrische artikelen, schoeisel, gereedschappen, meubelen, kleding, industriële installaties, buizen, pompen, dekens, tapijten, draadprodukten, bevloeiingsinstallaties, apparatuur voor landmeting, chemicaliën, cement en aluminiumprodukten.

De regering heeft speciale investeringspremies ingesteld om industriële ontwikkeling te bevorderen, naast het feit dat de Republiek de minerale en arbeidsbronnen, plus de benodigde elektriciteit en water heeft om dergelijke ondernemingen te ondersteunen.

ELEKTRICITEIT

De Suid-Afrikaanse Elektrisiteitsvoorsieningskommissie (EVKOM) produceert ongeveer 57 procent van alle op het Afrikaanse continent opgewekte elektriciteit. Elektriciteit is betrekkelijk goedkoop: R0,005565 per eenheid, in verhouding tot R0,0058 in Canada en R0,0104 in het Verenigd Koninkrijk.

Om gelijke tred te houden met de uitbreiding van de economie heeft EVKOM een constructieprogramma op lange termijn aanvaard. Om in de verwachte vraag te kunnen voorzien zal EVKOM zijn huidige capaciteit van 7.500 megaWatt iedere tien jaar verdubbelen.

De grootste elektriciteitscentrale die op het ogenblik in aanbouw is, Kriel genaamd, zal een capaciteit van 3.000 megaWatt hebben. Deze centrale ligt in het zuidoostelijk deel van Transvaal, waar ook nog twee andere centrales met een capaciteit van respectievelijk 2.000 en 2.100 megaWatt in aanbouw zijn.

De eerste tak van een nationaal elektriciteitsnet werd in september 1970 voltooid en brengt stroom over een afstand van 1609 kilometer uit Oost-Transvaal naar Kaapstad. Dit nieuwe netwerk zal elektriciteit brengen naar alle zich ontwikkelende gebieden in Zuid-Afrika, van de rijke koper- en fosfaatmijnen in het noorden tot de industrieën van Natal en de Kaapprovincie. Waterkracht uit de hydro-dynamische elektriciteitescentrales in de Oranjerivier zal in dit net worden gevoed. In de komende tien jaar zal tevens de opwekking van kernelektriciteit verwezenlijkt worden; volgens de plannen zal de eerste kerncentrale in 1978 in werking treden. (Deze centrale zal ten noorden van Kaapstad komen.)

In de loop der jaren zal een interlandelijk elektriciteitsnet worden opgebouwd, dat elektriciteit naar alle hoeken van zuidelijk Afrika zal brengen. Zuid-Afrika zal aanvankelijk 600 megaWatt aankopen van het gigantische Cabora Bassaproject. Alles duidt erop dat ook Lesotho en Swaziland zullen profiteren van dit net. Ook de elektriciteitsvoorziening van Zuidwest-Afrika geniet aandacht. Het hydro-elektrische Ruacana-project zal in een groot deel van zijn toekomstige behoefte aan energie voorzien.

FOSFATEN

Voor de Fosfaatontwikkelings Korporasie (FOSKOR) in 1951 in Phalaborwa begon met de produktie van fosfaat was Zuid-Afrika bijna geheel afhankelijk van de invoer van ruwe fosfaten. Thans voorziet Foskor volledig in de behoeften van het land. Phalaborwa levert tevens vermiculiet en koper. De produktie van vermiculiet bedroeg in 1970 121.896 ton met een waarde van 10.265.000 gulden. De kopermijn, waarin 375 miljoen gulden werd geïnvesteerd, is nog slechts kort in produktie en zal uiteindelijk 30.000 ton erts per dag opleveren.

CHEMICALIËN

Met een jaarlijkse opbrengst van 2.500 miljoen gulden staat de chemische industrie op de vierde plaats van de ranglijst van de secondaire industrie. Kunstmest is een belangrijk produkt van de chemische industrie: de jaarproduktie van fosfaat- en mengmeststoffen bedroeg in 1970 1.684.880 ton. Binnen tien jaar zal Zuid-Afrika alle zware chemicaliën die het land nodig heeft zelf vervaardigen.

Synthetisch rubber, plastics, styreen, kunstvezels

en nylon worden vervaardigd in vijf nieuwe fabrieken, waarvan de totale kosten 400 miljoen gulden bedroegen.

WERKTUIGBOUW

De bruto opbrengst van de metaal- en werktuigbouwindustrie bedraagt zo'n 2.910 miljoen gulden per jaar en levert daarmee 9 procent van de totale produktiewaarde van 31.800 miljoen gulden van de secondaire industrie. Ongeveer 25 procent van de werknemers in de secondaire industrie vindt werkgelegenheid in de metaal industrie. Op het ogenblik vervaardigen 120 fabrieken landbouwwerktuigen en accessoires, die naar 40 landen worden uitgevoerd. De investering in deze tak van de industrie bedraagt ruim 2.600 miljoen gulden.

De Republiek voorziet thans bijna geheel in zijn vraag naar rollend spoorwegmateriaal. Drie bedrijven zijn betrokken bij de vervaardiging van passagiersrijtuigen en goederenwagons. Jaarlijks worden meer dan 6 000 elektrische spoorwegeenheden geleverd.

AUTOMOBIELINDUSTRIE

Er zijn 17 bedrijven voor de assemblage van auto's in de Republiek, die met een snelheid van 15 000 stuks per maand auto's afleveren. Ongeveer 55 procent van de materialen die nodig zijn voor de vervaardiging of assemblage van auto's wordt in Zuid-Afrika geproduceerd en Zuid-Afrika exporteert thans auto-onderdelen naar meer dan 60 landen.

OLIE UIT STEENKOOL

De Suid-Afrikaanse Steenkool, Olie en Gas Korporasie (SASOL), de grootste economisch levensvatbare fabriek voor de vervaardiging van olie uit steenkool ter wereld, vertegenwoordigt een kapitaalinvestering van 560 miljoen gulden. Afgezien van benzine, dieselolie en industriegas, produceert Sasol een grote verscheidenheid aan petro-chemische produkten en ruwe grondstoffen.

Stikstof, dat door Sasol omgezet wordt in ammoniak en andere grondstoffen voor kunstmest, is een bijprodukt van de grootste luchtscheidingsinstallatie ter wereld. Sasol produceert tevens butadiëen en styreen, twee grondstoffen voor de produktie van synthetisch rubber, en ethyleen voor de produktie van polyteen en PVC. De door Sasol geproduceerde benzineprodukten en chemicaliën besparen het land jaarlijks ruim 250 miljoen gulden aan buitenlandse valuta. De belangrijkste uitvoerprodukten zijn wassoorten, kogasins en alcoholen, die naar alle delen van de wereld gaan en Zuid-Afrika bijna 20 miljoen gulden opleveren.

Bij Durban en Kaapstad zijn onlangs twee kustraffinaderijen voltooid, die een investering van 270 miljoen gulden vergden. De eerste binnenlandse olieraffinaderij, National Petroleum Refiners (NATREF), gebouwd in Sasolburg in de Oranje Vrijstaat, waarvan die investeringskosten ruim 350 miljoen gulden bedroegen, werd op 11 mei 1971 in gebruik genomen. Het is een gezamenlijke onderneming van Sasol, de Franse oliemaatschappij Total en de National Iranian Oil Company.

Twee oliepijpleidingen zijn in gebruik. Een 640 kilometer lange pijplijn tussen Durban en Johannesburg, die voor een bedrag van 100 miljoen gulden werd aangelegd, is reeds enige tijd in gebruik. Acht pompstations persen jaarlijks 3.864 miljoen liter benzine door de buis. De constructie en aanleg van een tweede pijpleiding van Durban via Richardsbaai naar de Oost-Witwatersrand, die een bedrag van ruim 300 miljoen gulden vergde, werd juist op tijd voltooid voor de aansluiting op de nieuwe Natref-raffinaderij.

VLIEGTUIGEN

In een fabriek nabij Johannesburg werd in 1968 het eerste in Zuid-Afrika geassembleerde straalvliegtuig voltooid. De fabriek, die voor 200 miljoen gulden werd gebouwd, vormt de kern van de Zuidafrikaanse vliegtuigindustrie.

TEXTIEL

De produktie van textiel is de afgelopen jaren met tachtig procent toegenomen. Men verwacht dat deze tak van de industrie tegen 1980 zijn produktie verdrievoudigd zal hebben. Op het ogenblik zijn er 77.900 werknemers in de textiel. De waarde van de produktie bereikte de 1.765 miljoen gulden.

IJZER EN STAAL

De Republiek produceert driemaal zoveel staal als de rest van Afrika. De voornaamste staalproducent is de Suid-Afrikaanse Yster en Staal Korporasie (YSKOR), die de beschikking heeft over twee hoogovencomplexen en zeven mijncentra.

Vanaf het begin van de produktie in 1934 tot juni 1971 produceerde YSKOR meer dan 48 miljoen ton staal. Tijdens dezelfde periode werd ruim 4.200 miljoen gulden aan lonen en salarissen uitbetaald, terwijl 780 miljoen gulden naar de belasting ging.

Sedert 1960 is YSKOR hard bezig met een uitbreidingsplan, waarvan de kosten 2800 miljoen gulden zullen bedragen, dat als resultaat de produktie van 4,6 miljoen ton staal per jaar moet hebben, tegen de huidige 3,7 miljoen ton per jaar.

Kunene
Oshakati
Okavango
Rundu
Etosha
Tsumeb
Grootfontein
S.W.A.
WINDHOEK
Walvisbaai
Rehoboth
Lüderitz
Keetmanshoop
Vryburg
Taung
Sishen
Alexanderbaai
Port Nolloth
Oranje
Kimberley
Oranje
KAAP
ATLANTIESE OSEAAN
St. Helenabaai
Saldanhabaai
Bellville
Oudtshoorn
George
KAAPSTAD
Stellenbosch
Simonstad
Mosselbaai
LUGROETES
Binnelands
Na Aangrensende Gebiede

ZAMBIË
Salisbury
RHODESIË
Bulawayo
Francistown
ANA
Limpopo
Sibasa
Krugerwildtuin
Limpopo
Turfloop
Pietersburg
Phalaborwa
TRANSVAAL
MOSAMBIEK
Arabie
Groblersdal
Rustenburg
Rosslyn
Middelburg
PRETORIA
Nelspruit
JOHANNESBURG
Witbank
Lourenco Marques
Benoni
Springs
Carletonville
Germiston
Boksburg
SWAZILAND
Potchefstroom
Sasolburg
Jozini
Vaal
Kroonstad
Newcastle
Nongoma
Welkom
O.V.S.
Ficksburg
NATAL
Richardsbaai
Eshowe
Cedara
LESOTHO
PIETERMARITZBURG
Caledon
Hammarsdale
DURBAN
Hendrik Verwoerddam
Tsolo
Queenstown
Umtata
INDIESE OSEAAN
Alice
Fort Cox
Albanie
King William's Town
OOS-LONDON
Bathurst
PORT ELIZABETH
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA
EN SUIDWES-AFRIKA

De Zuidafrikaanse staalprijzen behoren tot de laagste ter wereld.

De reserves aan hoogwaardig ijzererts te Sishen worden geschat in termen van duizenden miljoenen tonnen. De exploitatie is begonnen en men veracht dat de uitvoer over dertig jaar 5 miljard ton ter waarde van 20 miljard gulden zal bedragen.

DECENTRALISATIE VAN DE INDUSTRIE

Sedert enkele jaren kent de regering een stelsel van decentralisatie. Industrieën worden gevestigd in gebieden waar het aantal werkzoekenden de lokale vraag naar arbeidskrachten overschrijdt en in potentiële groeipunten weg van de reeds overvolle stedelijke gebieden. Industriëlen krijgen aantrekkelijke concessies aangeboden als stimulans om hun fabrieken te vestigen in deze gebieden.

Dit project werkt tot dusver met succes. Die eerste drie groeipunten, Rosslyn, Hammarsdale en Pietermaritzburg hebben bijvoorbeeld reeds het stadium bereikt waarin concessies niet langer nodig zijn. Zowel de openbare als particuliere sector hebben kapitalen in deze gebieden geïnvesteerd, waardoor nieuwe werkgelegenheid is ontstaan voor duizenden mensen. Verscheidene nieuwe groeipunten worden thans ontwikkeld.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

- Een vanadiumstaalfabriek (Hogeveld Staal), kosten 500 miljoen gulden, te Witbank in Transvaal.
- Een derde hoogoven voor YSKOR te Newcastle in Natal.
- Een staalfabriek, kosten 50 miljoen gulden, te Middelburg in Transvaal – in bedrijf sedert eind 1966.
- Verscheidene regeringsconcessionarissen, voornamelijk SOEKOR (Suid-Afrikaanse Olie Eksplorasie Korporasie), boren in de Karoo, Zoeloeland, op het continentale plat en elders naar olie.
- Een nieuwe aluminiumgieterij, kosten 225 miljoen gulden, bij de nieuwe haven vlakbij Richardsbaai.

Mijnbouw

Zuid-Afrika is een van 's werelds rijkste mineralenlanden. Meer dan vijftig verschillende mineralen worden geëxploiteerd. Het is de grootste goudproducent van de westerse wereld en beschikt voorts over grote reserves aan diamant, uranium, platina, vanadium, chroom, ijzererts, mangaan, asbest en steenkool. In 1970 bedroeg de totale waarde van de mineralenproduktie 7.815 miljoen gulden.

De betonnen schachtbok van een goudmijn in Stilfontein in West-Transvaal.

GOUD

Zuid-Afrika produceert 77 procent van het goud van de vrije wereld. In 1970 bedroeg de produktie 1.000.417 gram, ter waarde van 4.145 miljoen gulden. Dit komt neer op ongeveer 56 procent van de totale waarde van de jaarlijkse import. Het aandeel van goud in het nationaal produkt vertegenwoordigt 60 procent van de totale mineralenproduktie.

DIAMANT

Zuid-Afrika produceert ook meer sierdiamanten dan enig ander land ter wereld, terwijl Zaïre het enige land is dat meer industriediamanten levert. De gemiddelde jaarlijkse waarde van de voortgebrachte sierdiamanten bedraagt de helft van die van alle sierdiamanten die op de wereld verkocht worden. In 1970 bedroeg de totale opbrengst aan diamanten 8.111.533 karaat ter waarde van 377,5 miljoen gulden (deze cijfers omvatten niet de produktie en verkoop van Zuidwestafrikaanse diamant).

STEENKOOL

De jaarproduktie aan steenkool bedroeg in 1970 54,6 miljoen ton ter waarde van 549,5 miljoen gulden.

KOPER

In 1970 produceerde Zuid-Afrika ruim 149.205 ton ruw koper ter waarde van 695,5 miljoen gulden. Afgezien van ruw koper wordt tevens vrijwel voldoende elektrolytisch koper geproduceerd om in de Zuidafrikaanse vraag te voorzien.

IJZERERTS

De voorraden aan ijzererts bedragen ruim 5 miljard ton. De waarde van de produktie van 9.192.224 ton in 1970 wordt geschat op 144,5 miljoen gulden.

PLATINA

Zuid-Afrika is na Rusland de grootste producent van dit materiaal. Een nieuwe mijn die onlangs in gebruik is gesteld, zal Zuid-Afrika de grootste platinaproducent ter wereld maken.

MANGAAN

De Zuidafrikaanse voorraden aan mangaan bedragen ongeveer 3.023.204 ton – genoeg voor ten minste vijf eeuwen. De jaarlijkse uitvoer bedraagt ongeveer 133 miljoen gulden.

VERMICULIET

Jaarlijks wordt ongeveer 122.00 ton vermiculiet uitgevoerd.

ASBEST

Zuid-Afrika is na Canada en Rusland de grootste producent van asbest ter wereld. Bovendien is Zuid-Afrika de enige producent van amosiet en crocidoliet asbest. De jaarlijkse export wordt geschat op een waarde van 173 miljoen gulden.

CHROOM

Zuid-Afrika beschikt over de grootste reserves aan chroom ter wereld. Chroom vindt steeds meer toepassing in de ferrochroomindustrie en in ijzergieterijen.

VANADIUM

Zuid-Afrika heeft de grootste vanadiumbronnen in zijn grote voorraden aan titaanhoudend magnetiet en zal op korte termijn een der grootste producenten van dit metaal zijn.

URANIUM

De Republiek van Zuid-Afrika staat op de derde plaats van de ranglijst van uraniumproducerende landen. Uranium wordt gewonnen als bijprodukt van goud, waardoor de produktiekosten relatief laag zijn. Verscheidene goudmijnen leveren uraniumoxide.

ANDERE MINERALEN

Andere mineralen die in Zuid-Afrika aangetroffen worden zijn: antimonium, andalusiet, berylium, bariet, calciet, klei (Kaolien, vuursteen, beniet, volaarde), korund, emerald, vloeispaat, veldspaat, grafiet, gips, granaat, hoornblende, kiezelgoer, lood, kalk en kalksteen, magnesiet, kwik, mica, marmer, monaziet, nikkel, osmiridium, sillimaniet, fosfaten, silcriet, zout, zilver, tin, titaan, wolfram en vendium.

Arbeid

Zuid-Afrika kent reeds vele jaren industriële vrede, deels als gevolg van de realistische arbeidswetgeving, die gunstige arbeidsomstandigheden bevordert en stabiele arbeidsbetrekkingen verzekert.

Het toezicht op de naleving van de twaalf arbeidswetten is in handen van het Departement van Arbeid. Zij omvatten: werkverlening en arbeidsbegeleiding, arbeidsbetrekkingen, loonregulaties, beroepsopleiding, de veiligheid en het welzijn van de werknemers, werkloosheids- en ongevallenverzekering.

De activiteiten van het Departement worden geleid en gecoördineerd door het hoofdkantoor te Pretoria. De kantoren van de Commissaris voor Werkloosheidsuitkeringen en de Commissaris voor Werkloosheidsverzekeringen zijn eveneens in Pretoria gevestigd. Bovendien is de Republiek verdeeld in negen inspectoraten, elk onder toezicht van een regionale arbeidsinspecteur. De kantoren van de inspectoraten zijn gevestigd in de belangrijkste industriegebieden, terwijl er bovendien 21 afdelingskantoren zijn onder toezicht van regionale inspecteurs.

WETTELIJKE MAATREGELEN

DE GEWIJZIGDE WET OP FABRIEKEN, MACHINERIEËN EN BOUWWERKEN (1941)

Deze wet houdt zich voornamelijk bezig met de handhaving van hygiënische arbeidsomstandigheden en bescherming der arbeiders in fabrieken tegen ongelukken. Voorzieningen zijn in de wet getroffen voor de registratie van en controle over fabrieken, de regeling van het aantal arbeidsuren en andere arbeidsvoorwaarden in fabrieken, toezicht op het gebruik van machinerieën, veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van ongelukken bij bouwwerken en uitgravingswerken en in het algemeen zo'n controle als noodzakelijk is voor de veiligheid en het welzijn der werknemers.

DE WINKEL- EN KANTOORWET (1964)

Deze wet regelt het maximale aantal gewone werkuren en overuren voor winkel en kantoorpersoneel en de minimumeisen ten aanzien van betaling voor overwerk, het werken op zon- en feestdagen, het jaar- en ziekteverlof, opzegging, enz. Bepaalde voorschriften in deze wet zijn niet van toepassing op winkel- en kantoorpersoneel waarvoor loonvoorschriften gelden.

DE GEWIJZIGDE WET OP BEDRADINGSMONTEURS EN AANNEMERS (1939)

Deze wet beschermt het publiek tegen fouten in de bedrading van gebouwen. Dit soort werk mag dan ook alleen maar uitgevoerd worden door ge-

registreerde bedradingsmonteurs.

DE GEWIJZIGDE WET OP HET VAKLEERLINGSTELSEL (1944)

Toezicht over de opleiding en indienstneming van vakleerlingen wordt uitgeoefend door vakleerlingcommissies, die ingesteld worden voor specifieke industrieën en gebieden. Deze commissies werken in alle gebieden waar voldoende faciliteiten bestaan voor het onderwijs aan vakleerlingen. Nationale en andere commissies met toezicht over een groot gebied worden bijgestaan door sub-commissies, die op regionale basis worden ingesteld. Een Nationale Raad voor het Vakleerlingschap is ingesteld om de minister van Arbeid van advies te dienen over aangelegenheden met betrekking tot het vakleerlingschap. De taken van deze raad zijn hoofdzakelijk van beleidsvoerende en coordinerende aard. Niemand die jonger is dan 15 jaar of nog onder de leerplicht valt kan zich als vakleerling verbinden. In de voorwaarden voor het vakleerlingschap zijn punten als minimumleeftijd, voorbereidend onderwijs, periode van vakleerlingschap, loonschaal, bijwoning van lessen, examens en praktijkonderwijs vastgelegd.

DE GEWIJZIGDE WET TOT OPLEIDING VAN GESCHOOLDE ARBEIDSKRACHTEN (1951)

Deze wet vormt een aanvulling op de Wet op het Vakleerlingstelsel – die hoofdzakelijk gericht is op minderjarigen – en voorziet in de opleiding van volwassenen, die geen gelegenheid hebben gehad in een of ander vak te worden opgeleid, alsook in de erkenning van mensen als vakman, die de administrateur van de Vakopleiding bewezen hebben dat zij voldoende ervaring hebben opgedaan in een bepaald vak.

DE GEWIJZIGDE WET OP DE BANTOE BOUWVAKARBEIDERS (1951)

Deze wet beoogt de voorziening van opleiding en de registratie van Bantoe bouwvakarbeiders in hun gebieden.

Bantoes worden opgeleid tot metselaar, timmerman, voeger, schilder, stucadoor, elektriciën en loodgieter en hun arbeidsvoorwaarden worden omschreven in de betrokken wetgeving.

DE GEWIJZIGDE WET OP DE SCHADEVERGOEDING AAN ARBEIDERS (1941)

Krachtens deze wet is een schadevergoedingsfonds opgericht dat in stand wordt gehouden door contributies van de werkgevers. Het geld van dit fonds wordt gebruikt voor schadevergoeding aan arbeiders wegens letsel ontstaan door bedrijfsongevallen, evenals voor tijdens het werk opgelopen beroepsziekten. Schadevergoeding wordt ook uitbetaald aan de nabestaanden. Medische onkosten worden gedurende een periode van twee jaar of langer, indien de aandoening door behandeling wordt verminderd, uitbetaald.

DE GEWIJZIGDE WERKLOOSHEIDSVERZEKERINGSWET (1966)

Het werkloosheidsverzekeringsfonds, ingesteld krachtens de voorzieningen van deze wet, ontvangt zijn gelden uit bijdragen van werkgevers, werknemers en de staat. Voorziening is getroffen voor de betaling van gewone werkloosheidsuitkering, ziektegeld en bevallingsuitkeringen aan betalers, voor de uitkering van gelden aan de nabestaanden van overleden betalers en speciale uitkeringen tijdens perioden van werkloosheid. De uitkeringen aan contribuanten worden uitbetaald op basis van hun inkomen en variëren van R2,45 tot R14 per week.

DE WET OP DE REGISTRATIE VAN WERKGELEGENHEID (1945)

Het doel van deze wet is de registratie van werkzoekers en het verlenen van hulp bij het zoeken naar werk. De arbeidsbureaus van het Departement van Arbeid geven beroepsvoorlichting en bemiddelen bij de werkvoorziening, bij revalidatie van gehandicapten, personeelskeuze, overzicht van het arbeidspotentieel en de analysering hiervan. Het doel van deze diensten is te waarborgen dat alle bronnen van arbeidskracht benut worden ten voordele van het land als geheel.

BEDRIJFSBEMIDDELING

Het doel van de gewijzigde Wet op de Bedrijfsbemiddeling van 1956 is de handhaving van de arbeidsrust. De wet zorgt voor de registratie van werkgeversorganisaties en vakbonden en voor de oprichting van bedrijfs- en bemiddelingsraden, waarin werkgevers en werknemers evenredig vertegenwoordigd zijn, evenals voor de voorkoming van concurrentie tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de arbeidswereld. Bedrijfsovereenkomsten, voortvloeiende uit collectieve onderhandelingen verkrijgen wettelijke kracht na publikatie in het Staatsblad. Een overeenkomst kan regelingen inhouden omtrent lonen, werkuren en overwerk, vakantie- en ziekteverlof, alsmede enige andere regeling van wederzijds belang voor werkgevers en werknemers. Sommige overeenkomsten maken voorziening voor een aantal verschillende

fondsen: pensioen, medische hulp, vakantie- en andere uitkeringen.

BEMIDDELING BIJ GESCHILLEN

Gedurende de looptijd van een industriële raads- of bemiddelingsovereenkomst, of tijdens een arbitrageverlening en gedurende het eerste jaar na het begin van een loonafspraak (overeengekomen volgens de Loonwet van 1957) geldt voor alle industrieën die bij deze overeenkomst betrokken zijn een algeheel verbod op uitsluiting en staking.

Ingeval van een geschil in een onderneming met een bedrijfsraad, is het de plicht van deze raad een dergelijk geschil bij te leggen. In industrieën waar geen bedrijfsraad is, wordt gevraagd om de instelling van een bemiddelingsraad, die de geschillen uit de weg moet ruimen. Slechts indien de raad niet in staat is het geschil bij te leggen en na het verstrijken van een voorgeschreven periode, kan een uitsluiting of staking plaatsvinden. Er bestaat een algeheel verbod tot staking in bepaalde essentiële diensten, zoals in de water- en elektriciteitsvoorziening, het passagiersvervoer en de brandweer die onder toezicht staat van een lokale overheid, terwijl arbeidsgeschillen welke niet kunnen worden opgelost door de bedrijfs- of bemiddelingsraad moeten worden onderworpen aan een beslissende arbitrage

LONEN VOOR GESCHOOLDE ARBEIDERS

Het minimumloon voor een geschoolde arbeider in die zware metaalsector bedraagt R1,05 per uur bij een 45-urige werkweek; na zes maanden dienst bij dezelfde werkgever stijgt dit tot R1,15. Overwerk wordt in de eerste zes maanden beloond met 1 1/3 maal het basis-uurloon en daarna met 1½ maal het basis-uurloon. Deze arbeiders krijgen een jaarlijkse vakantietoeslag variërend van R65 tot R 150, afhankelijk van hun loon en diensttijd bij dezelfde werkgever, plus drie weken betaalde vakantie per jaar. Na tien jaar dienst bij dezelfde werkgever wordt de vakantie vier weken per jaar of drie weken vakantie plus een week loon extra. Deze vierde week mag ook opgespaard worden.

In de bouwnijverheid varieert het loon van een geschoolde arbeidskracht van R0,94 in Port Elizabeth tot R1,14 per uur in Transvaal, bij een 40-urige werkweek. De lonen worden ieder half of heel jaar aangepast overeenkomstig de stijging en daling van de consumentenprijsindex. De betaling voor overwerk varieert van 1 1/3 tot 1½ maal het basis-uurloon. Geschoolde arbeiders in Transvaal krijgen een jaarlijkse vakantietoeslag van R0,102 per uur en een vakantiefondsuitkering van R0,0725 per uur over het aantal uren dat per jaar gewerkt is, plus een betaalde vakantie van drie weken per jaar.

Het loon van een geschoolde arbeider in drukkerijen wisselt van R45,11 tot R64,17 per 40-urige werkweek, afhankelijk van het werk dat hij verricht en de streek waar hij werkzaam is. Overwerk wisselt van 1 1/3 tot het dubbele van het basis-uurloon, afhangend van het aantal gemaakte overuren. Arbeiders met twee of meer jaren ervaring krijgen drie betaalde weken vakantie per jaar plus R2,50 per gewerkte week.

Arbeiders in de auto-industrie ontvangen R40 per 46-urige werkweek en het overwerk wordt met 1 1/3 maal het basis-uurloon beloond. De arbeiders krijgen jaarlijks een betaalde vakantie van drie weken en een vakantietoeslag van R2 voor elke gewerkte week van het jaar.

Bovenvermelde lonen zijn de minimumsalarissen voorgeschreven aan deze industrieën. Zij gelden voor blanken zowel als niet-blanken. Het staat werkgevers vrij werknemers van alle bevolkingsgroepen meer te betalen dan het voorgeschreven minimumloon. Als regel verdienen bekwame arbeiders aanzienlijk hogere lonen.

INDUSTRIEEL TRIBUNAAL

Dit tribunaal werd opgericht krachtens de Wet op de Bedrijfsbemiddeling om appèls tegen bepaalde beslissingen van de industriële registrator te behandelen, om arbitrage te verrichten, om ondernemingen, industrieën, vakken en beroepen af te bakenen, onderzoekingen uit te voeren en de minister van Arbeid van advies te dienen met betrekking tot werkreservering en onderzoekingen te verrichten naar en te rapporteren over kwesties die door de Minister naar haar zijn verwezen.

RESERVERING VAN BEROEPEN

Artikel 77 van de Wet op de Bedrijfsbemiddeling voorziet in de benodigde apparatuur ter gedeeltelijke of algehele reservering van beroepen voor bepaalde bevolkingsgroepen. De afbakening van beroepen in Zuid-Afrika dient als voorzorgsmaatregel tegen concurrentie tussen de verschillende bevolkingsgroepen; het is een positieve maatregel ter verzekering van een ordelijk naast elkaar bestaan.

Grote voorzichtigheid wordt betracht bij de reservering van beroepen en slechts na een grondig onderzoek door het Industrieel Tribunaal kan een beroep worden afgebakend. De eerste zorg is de voorkoming van mogelijke ontwrichting op grote schaal van het bedrijfsleven. De Minister is dan ook

gemachtigd ontheffing te verlenen van de voorschriften van deze wet.

ARBEIDSGESCHILLEN VAN BANTOES

De Bantoe Arbeidswet (Regeling van Geschillen) van 1953 voorziet in de middelen ter voorkoming en regeling van Bantoe arbeidsgeschillen en in de bepaling van arbeidsvoorwaarden. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan de arbeidsbetrekkingen tussen werkgevers en Bantoe werknemers.

De volgende lichamen, die krachtens deze wet in het leven zijn geroepen, namelijk de Centrale Bantoe Arbeidsraad, Regionale Comité's voor Bantoe Arbeidskrachten en de Werkcomité's behartigen deze zaken.

WERKCOMITÉ'S

In fabrieken waar 20 of meer Bantoe arbeiders dit wensen kan een werkcomité worden opgericht. Zo'n comité voorziet in direct contact tussen werkgevers en werknemers en dient als schakel tussen de werknemers en het Regionale Comité voor Bantoe Arbeidskrachten.

REGIONALE COMITÉ'S VOOR BANTOE ARBEIDSKRACHTEN

Deze comité's zijn opgericht in de voornaamste industriële gebieden en bestaan uit Bantoe leden onder voorzitterschap van de consulent voor Bantoe Arbeid van het Ministerie van Arbeid. Zij onderhouden het contact met de arbeiders in hun gebied, stellen zich op de hoogte van de werkgelegenheid en trachten arbeidsgeschillen waarbij Bantoes betrokken zijn te voorkomen of bemiddelen daarbij.

DE CENTRALE BANTOE ARBEIDSRAAD

Deze raad werkt op nationaal niveau en is samengesteld uit leden die een grondige kennis hebben van de arbeidssituatie voor de Bantoes. Afgezien van coördinatie van de activiteiten van de regionale comité's is de raad vertegenwoordigd bij alle loononderhandelingen, waarbij lonen en arbeidsvoorwaarden voor Bantoes het onderwerp vormen. De belangen van de Bantoes worden dus behartigd bij alle onderhandelingen die kunnen leiden tot overeenkomsten van de industriële raden en de bedrijfsbemiddelingsraad, of arbitrage-uitspraken en loonbeslissingen.

Indien een arbeidsgeschil waarbij Bantoes betrokken zijn niet door de krachtens deze wet ingestelde lichamen opgelost kan worden, wordt de kwestie door de Minister van Arbeid verwezen naar de Loonraad voor aanbevelingen inzake de voorwaarden voor overeenkomst.

De toepassing van deze wet heeft geleid tot aanzienlijke verbeteringen voor de Bantoe arbeiders.

LOONRAAD

De Loonwet van 1957 is opgesteld om de vaststelling van lonen en andere arbeidsvoorwaarden mogelijk te maken voor gebieden of industrieën waar deze niet door middel van collectieve onderhandelingen opgesteld kunnen worden.

Een loonbesluit volgt op onderzoek en aanbevelingen van de Loonraad, ingesteld krachtens de Loonwet. Het verslag en de aanbevelingen van de raad worden voorgelegd aan de Minister van Arbeid. Indien de minister de aanbevelingen accepteert, worden zij in de vorm van een loonbepaling gepubliceerd in het Staatsblad, waarna zij bindend worden voor alle werkgevers en werknemers in de betrokken industrie of het betrokken gebied.

Landbouw

De totale oppervlakte van de Republiek van Zuid-Afrika beslaat 122,3 miljoen hectare, waarvan ongeveer 102 miljoen hectare of vijfzesde beschikbaar is voor landbouw.

Een groot deel van dit land is echter droog, steen- of bergachtig, zodat maar ongeveer 10 procent overblijft (10,2 miljoen hectare) voor bewerking. Deze 10 procent houdt ook in de 797 000 hectare waar d.m.v. besproeiing gewassen als lucerne, tarwe, groente en fruit groeien. Het is onwaarschijnlijk dat het gecultiveerde gebied ooit meer dan 15 procent van de totale voor landbouw beschikbare oppervlakte zal omvatten, waarvan het grootste gedeelte alleen maar geschikt is voor extensieve veeteelt.

De meeste delen van de Republiek (86 procent) hebben zomerregenval met als gevolg dat droogten, die zes maanden kunnen duren, 's winters gewoon zijn. De overige 14 procent omvat een klein gebied in het uiterste zuiden van 4,1 miljoen hectare met regenval het hele jaar door en 12,9 miljoen hectare in de Zuidwest-Kaap met winterregenval, een Middellandsezeeklimaat en droge zomers.

Ongeveer eenderde van het totale gebied heeft een jaarlijkse regenval van 600 mm of meer, hetgeen vrijwel het minimum is voor een goede oogst in de zomerregenvalgebieden.

De voornaamste produkten die voortgebracht worden in de zomerregenvalgebieden zijn: mais,

Tarwevelden in het district Swellendam, Kaapprovincie.

sorghum, aardnoten en aardappels, terwijl in de winterregengebieden tarwe, fruit en druiven voor wijnbereiding en export worden geproduceerd.

Afgezien van het feit dat de zomerregenvalgebieden weinig regen krijgen, wordt de zomerneerslag gekenmerkt door onregelmatigheid, waardoor de doeltreffendheid nog geringer wordt. De hoeveelheid wisselt van jaar tot jaar terwijl ook de verspreiding nog ongelijk is, met als gevolg dat periodieke droogten gewoon zijn. Bovendien komt een groot deel van de neerslag in de vorm van zware onweersbuien, die erosie veroorzaken en waarbij veel water zondermeer wegloopt, terwijl ook de verdamping groot is.

Ondanks de beperkingen, veroorzaakt door de bodemgesteldheid, klimaat en topografie, omvat de landbouw in Zuid-Afrika vele soorten veeteelt, landbouwgewassen, fruit en groente, afhangend van de klimatologische omstandigheden.

Het land is vrijwel zelfvoorzienend op het gebied van de voedselproduktie.

De bruto waarde van de agrarische produktie steeg van 2 200 miljoen gulden in 1949/50 tot 7 680 miljoen gulden in 1969/70. De overheid doet veel op het gebied van stabilisering van deze ontwikkeling en moedigt boeren aan levenskrachtige bedrijven aan te kopen en te behouden – indien noodzakelijk met staatshulp en staatsleningen op

lange termijn. De staat verleent bovendien leningen op korte termijn aan door droogte, hagelschade en derglijke natuurrampen getroffen boeren, die niet in staat zijn geweest leningen af te sluiten bij gewone financieringsinstellingen.

MAIS

Mais is kwantitatief het belangrijkste landbouwgewas, een van de voornaamste agrarische uitvoerprodukten en het belangrijkste voedingsgewas van de Bantoes. In 1967 werd een recordoogst van bijna elf miljoen ton mais binnengehaald, terwijl de oogst van 1970 6,5 miljoen ton bedroeg met een waarde van 1,2 miljard gulden. Het aantal maiskwekers bedraagt ongeveer 30 000. De maisindustrie bracht in 1970 voor 227 miljoen gulden aan buitenlandse valuta in. De oogst van 1971 wordt geschat op 8,5 miljoen ton ter waarde van 1,7 miljard gulden.

TARWE

Zuid-Afrika levert niet voldoende tarwe om in de binnelandse vraag te kunnen voorzien, deels door de toegenomen consumptie en deels doordat de oogst door het onstabiele klimaat sterk wisselt. Tarwe moet worden ingevoerd.

SUIKER

Suikerriet wordt hoofdzakelijk gekweekt langs de kuststrook van Natal ten noorden en zuiden van Durban, in sommige delen van de Natalse Midlands, in Zoeloeland en in het oostelijk deel van Transvaal. Afgezien van de grote raffinaderij te Durban zijn nog zo'n twintig suikerfabrieken in bedrijf. De totale suikerproduktie gedurende 1970/71 bedroeg 1 623 000 ton, waarvan in 1971 789 090 ton werd uitgevoerd.

TABAK

In 1970/71 werd zo'n 33 820 ton gedroogde Virginia tabak en 6 730 ton Turkse tabak geproduceerd. Het overschot (hoofdzakelijk Virginia tabak) wordt uigevoerd. De bruto waarde van de tabakopbrengst van 1970/71 bedroeg 125 miljoen gulden.

FRUIT

Een grote verscheidenheid aan fruit, waaronder citrusvruchten en tropische fruitsoorten, wordt gekweekt; de bruto waarde van de jaarlijkse fruitoogst bedraagt 275 miljoen gulden. In de West-Kaap wordt veel zacht fruit gekweekt, en zowel vers als geconserveerd fruit wordt uitgevoerd. Ingeblikte abrikozen, perziken, ananas en peren, jam en vruchtensap zijn de belangrijkste uitvoerartikelen. Abrikozen en perziken leveren per jaar meer dan 95 miljoen gulden op aan vreemde valuta, op een totale opbrengst per jaar van 225 miljoen gulden aan ingeblikt fruit en groenten. De jaarlijkse produktie van abrikozen en perziken bedraagt meer dan 114 000 ton, waarvan 90 procent in blik wordt geëxporteerd. In verschillende delen van het land worden citrusvruchten gekweekt, waarvan ongeveer 54 procent in verse vorm wordt uitgevoerd De totale oogst in 1970 aan citrusvruchten werd geschat op een waarde van 278 miljoen gulden, waarvan voor 247,5 miljoen gulden werd uitgevoerd.

GROENTEN

In het hele land wordt groente gekweekt. De totale produktie (aardappelen inbegrepen) bedraagt ongeveer 1,6 miljoen ton, hoofdzakelijk voor binnenlandse consumptie (in verse of bevroren vorm). De bruto waarde van de Zuidafrikaanse groenteteelt bedraagt ongeveer 250 miljoen gulden per jaar.

BLOEMEN

Hoofdzakelijk in de buurt van Johannesburg en Pretoria worden bloemen en bollen gekweekt voor export of directe verkoop. Sommige inheemse bloemen, o.a. de protea, spelen een belangrijke rol in de export van bloemen. Jaarlijks wordt 7 000 ton geproduceerd, waarvan ongeveer 1 000 ton wordt uitgevoerd (hoofdzakelijk naar Europese landen). De totale waarde van de bloemen- en bollenoogst bedraagt ongeveer 17,5 miljoen gulden.

DRUIVENTEELT

In het westen van de Kaapprovincie houden 5000 boeren zich bezig met de druiventeelt, waarbij 325 000 hectare grond en 300 miljoen wijnstokken gemoeid zijn. De jaarlijkse opbrengst aan wijnen (gedistilleerde wijnen niet inbegrepen) bedraagt meer dan 253 miljoen liter, terwijl 46 miljoen liter wijngeest (zuivere alcohol) wordt gedistilleerd. De totale wijnoogst van 1969/70 had een waarde voor de boeren van 144 miljoen gulden en 289,5 milljoen gulden voor de staat in de vorm van accijnzen.

Zuid-Afrika neemt ongeveer de vijftiende plaats in onder de wijnproducerende landen.

VEE EN ZUIVEL

In Zuid-Afrika vindt men ongeveer 12,5 miljoen stuks rundvee. Bijna alle vooraanstaande soorten melk- en melk/vleesrassen zijn gefokt van geïmporteerde dieren: Fries stamboek, Red Poll,

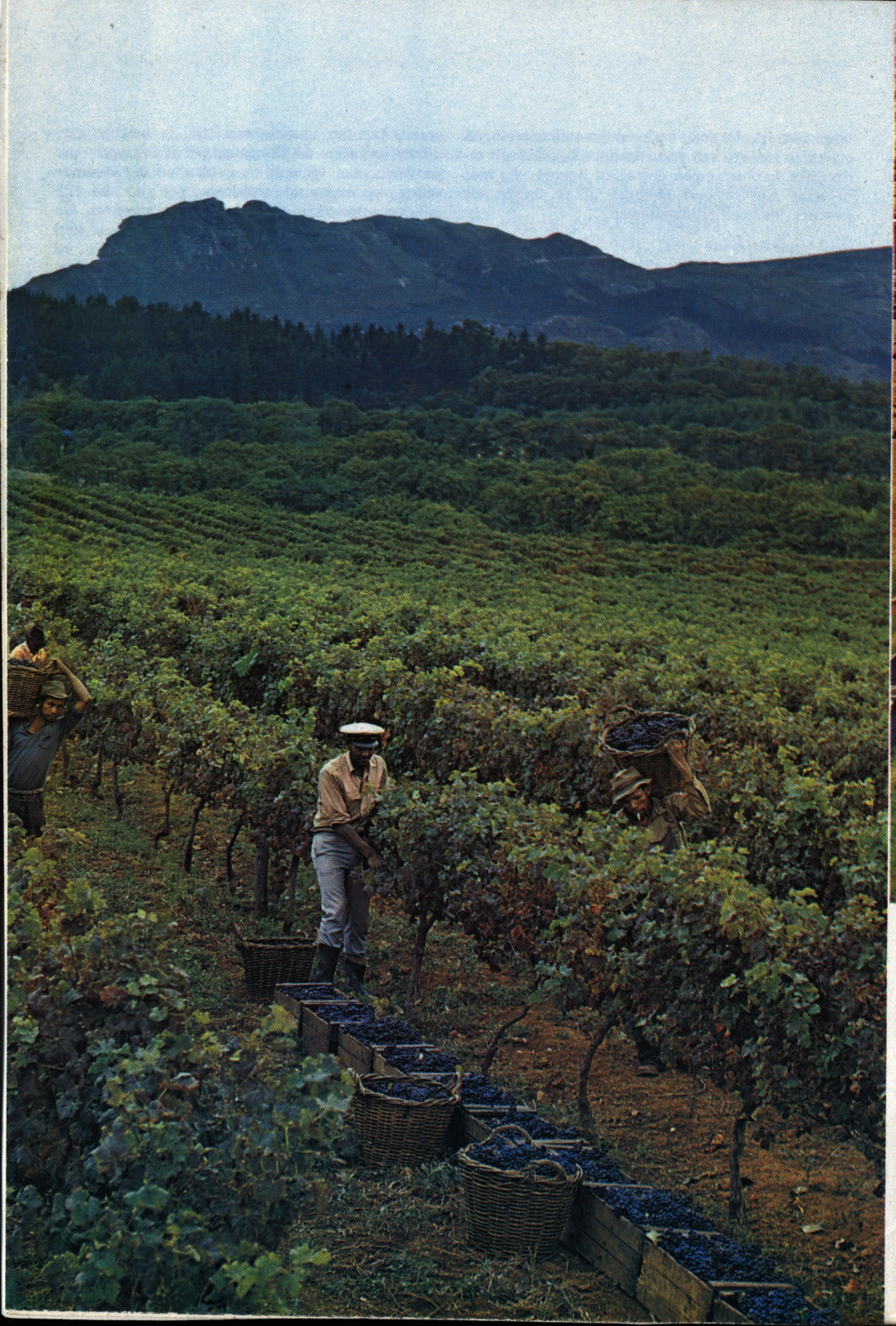

bruine Zwitsers, Jersey's, Ayrshires, Guernsey's en Shorthorns. Ongeveer 2 miljoen koeien worden voor zuiveldoeleinden gehouden. De bruto waarde van de verse melk en zuivelprodukten bedraagt 740 miljoen gulden per jaar. Zuid-Afrika produceert ongeveer 56 300 ton boter, 42 300 ton gecondenseerde melk. 19 200 ton melkpoeder en 24 300 ton kaas per jaar.

Niet alleen ingevoerde vleesrassen als de Hereford, Aberdeen Angus, Simmenthaler, Sussex en Charolais, doch ook een aantal Zuidafrikaanse rassen als de Afrikander, de Drakensberger en de Bonsmara worden gefokt.

WOL EN SCHAPEN

Zuid-Afrika is de op vier na grootste wolproducent ter wereld. Er zijn meer dan 40 miljoen schapen. Naar schatting 12 500 miljoen gulden is geïnvesteerd in de wolindustrie, die voorziet in het levensonderhoud van 750 000 mensen.

Ongeveer 62 procent van de Zuidafrikaanse wol wordt geproduceerd in de Kaapprovincie, 27 procent in de Oranje Vrijstaat, 8 procent in Transvaal en 3 procent in Natal.

De voornaamste rassen die gehouden worden zijn de Zuidafrikaanse Merino, de Dohne Merino en de Dorper. De Afrikander (of vetstaartschaap) is het enige inheemse schaap. De waarde van de wolverkoop in 1970/71 bedroeg 260 miljoen gulden.

KARAKOEL

Sedert de Tweede Wereldoorlog is de uitvoer van karakoelhuiden steeds toegenomen tot de huidige hoogte van 5,3 miljoen huiden per jaar. De inkomsten uit de export van karakoelhuiden bedragen 77,5 miljoen gulden per jaar. Ongeveer 98 procent van de 2 miljoen karakoelschapen in zuidelijk Afrika vindt men in de dorre gebieden van de Noordwest-Kaap en Zuidwest-Afrika. Karakoel wordt op de internationale markten verhandeld onder de naam "Swakara".

MOHAIR

In 1970 werd 4,9 miljoen kilo mohair uit de Kaap, met een waarde van 29,5 miljoen gulden, uitgevoerd. Zuid-Afrika is de op twee na grootste producent van mohair ter wereld. In de Republiek vindt men twee miljoen angorageiten.

HUIDEN EN PELZEN

In 1970/71 werd 46,9 procent van de opbrengst aan huiden en pelzen uitgevoerd. De waarde hiervan bedroeg ongeveer 96 miljoen gulden. In Zuid-Afrika vervaardigt men alle soorten schoeisel, stoffering, koffers, portefeuilles, golftassen, handtassen, ceintuurs, kleding en sportartikelen.

AFZET

Zuid-Afrika kent een grote verscheidenheid aan stabiliserende wettelijke maatregelen met betrekking tot de meeste agrarische produkten als waarborg voor economische stabiliteit in de afzet en produktie. De Wet op Verkoop van Agrarische Produkten voorziet in de instelling van afzetschema's, die opgesteld en gecontroleerd worden door controleraden. De bestaande schema's omvatten ongeveer 69 procent van de totale agrarische produktie.

BELANGRIJKSTE PRODUKTEN

De gegevens over de voornaamste agrarische produkten van het oogstseizoen 1970/71 zijn:

Produkt	Opbrengst
Mais	6 131 000 ton
Tarwe	1 328 000 ton
Gierst (sorghum)	444 000 ton
Aardnoten	212 000 ton
Zonnepitten	96 000 ton
Suiker	1 623 000 ton
Tabak	34 000 ton
Citrusvruchten	669 000 ton
Zacht fruit	485 000 ton
Wijn	190 932 000 liter
Wol	147 900 ton
Mohair	4 850 ton
Boter	48 172 ton
Kaas	19 340 ton
Slachtrunderen	1 518 000 stuks
Geslachte schapen en geiten	8 763 000 stuks
Karakoelhuiden	5 763 000 stuks

Het Oranjerivierproject

De 450 miljoen gulden kostende Hendrik Verwoerddam, de sleutelstructuur in fase I van het twee miljard gulden vergende Oranjerivierproject, is voltooid. Het stuwmeer achter de dam heeft een capaciteit van 5 958,3 miljoen kubieke meter en is reeds voor zestig procent gevuld. Dit markeert de succesvolle afsluiting van de eerste fase van het project ter beteugeling van Zuid-Afrika's grootste rivier. Zuid-Afrika's hart kan de komende 150 jaar van voldoende water verzekerd zijn.

Wijngaard in Constantia nabij Kaapstad.

De Hendrik Verwoerddam, sleutelstructuur van het enorme Oranje Rivierproject.

Het Oranjerivierproject omvat negen grote en minder grote stuwdammen, een 82,8 kilometer lange tunnel, 20 waterkrachtcentrales, andere tunnels en kanalenstelsels met een totale lengte van vele duizenden kilometers.

Het project zal de bevloeiing mogelijk maken van het semi-dorre deel van de Grote Karoo en nieuw leven brengen naar de vruchtbare, maar door droogte geteisterde valleien van de Grote Vis- en de Zondagsrivier. Dankzij dit project komt grond beschikbaar voor 9 000 nieuwe boerderijen en zal de wolproduktie met 18 000 ton per jaar stijgen, terwijl ook de produktie in de Oranje Vrijstaat van rundvlees, melk, lucerne, katoen, zomertarwe, rozijnen en gedroogde bonen en erwten toenemen.

De belangrijkste bouwwerken van het Oranjerivierproject, dat volgens de verwachtingen niet voor 1990 in zijn geheel verwezenlijkt zal zijn, zijn de Hendrik Verwoerddam, de Oranje-Vistunnel, de P.M.K. le Rouxdam, de Welbedachtdam, de Cookhousetunnel en het Van der Kloofkanalenstelsel.

Bosbouw

De commercieel beboste oppervlakte van Zuid-Afrika beslaat ongeveer 960 000 hectare (0,79

procent van het totale landoppervlak); 49 procent hiervan bestaat uit dennen en andere harde houtsoorten, 30,1 procent uit gombomen, 19,9 procent uit acacia's en 0,8 procent uit populier en andere zachte houtsoorten. Ongeveer 66 procent van de commerciële plantages is privé-eigendom.

Het investeringskapitaal in plantages wordt geschat op ruim 2,1 miljard gulden, terwijl nog eens 900 miljoen gulden is belegd in de houtverwerkende industrie. Dit vertegenwoordigt een opmerkelijke investering, gezien het feit dat deze tak van de industrie gegrondvest is op kunstmatig aangelegde bossen van uitheemse boomsoorten, die pas zeventig jaar geleden aangeplant werden. De particuliere bosbouw en houtverwerkende industrie voorzagen in 1969/70 in werk voor 110 000 mensen.
De commerciële plantages in het land worden als volgt verdeeld (in percentages van het totale beboste gebied uitgedrukt): Transvaal en Oranje Vrijstaat: 45,1; Natal: 37,8; Kaapprovincie: 11,7; Transkei: 5,4. In 1973 zal nog 100 000 hectare extra bebost zijn.

Op het ogenblik voorzien Zuidafrikaanse bronnen voor 90 procent in de behoeften van het land, terwijl plaatselijke pulp- en papierfabrieken meer dan 75 procent van de benodigde papierprodukten leveren. Pas de laatste dertig jaar speelt de bosindustrie een belangrijke rol in de economie van Zuid-Afrika. De opbrengst aan hout in 1940 bedroeg 170 000 kubieke meter, terwijl deze thans (1969/70) 2 662 000 kubieke meter is, terwijl de totale opbrengst van pulp- en houtindustrie 8 920 000 kubieke meter bedroeg. Lokale en buitenlandse bewerkte houtsoorten worden verdeeld in de categorieën bruikbaar, praktisch en minder geschikt, waarvan de eerste twee gemerkt worden met een S.A.B.S.-stempel (zie hoofdstuk Research).

Houtvesters worden opgeleid aan de bosbouwschool Saasveld, nabij George, terwijl aan de Universiteit van Stellenbosch een graad in de bosbouw kan worden behaald. Bantoe houtvesters worden opgeleid aan de hogere landbouwschool Fort Cox in Ciskei.

Wetenschappelijke onderzoekingen worden verricht door het Bosbouw Research Instituut, het Zuidafrikaanse Bureau voor Standaarden, de Bosbouwfaculteit van Stellenbosch, het Gomboom Researchinstituut (Universiteit van Natal), de Houtresearchafdeling van de Raad voor Wetenschappelijk en Industrieel Onderzoek en verschillende grote particuliere bedrijven, die hoofdzakelijk geconcentreerd zijn op bewerkingsmethoden. Jaarlijks wordt een bedrag van 2 250 000 gulden besteed aan bosbouwresearch.

Visserij

Pas na de Tweede Wereldoorlog heeft de visindustrie in Zuid-Afrika een serieuze ontwikkeling doorgemaakt. Nu nemen Zuid-Afrika en Zuidwest-Afrika tezamen de zesde plaats in op de ranglijst van de wereldvisproducenten. Zuid-Afrika is de op een na grootste producent van vismeel ter wereld.

De totale vangsten namen toe van minder dan 172 000 ton in 1948 tot bijna 1,8 miljoen ton in 1969. In 1970 liep de totale vangst terug tot 1,2 miljoen ton. Belangrijke afnemers zijn Frankrijk, Nederland, de Verenigde Staten, Engeland, Australië, Rhodesië, Japan en West-Duitsland.

De voornaamste vissoorten die door commerciële vissers worden gevangen zijn ansjovis, pilchards, kreeft, makreel, tonijn, stokvis en maasbankers.

Ruim 300 miljoen gulden is geïnvesteerd in de visindustrie. Er zijn 22 fabrieken, die gevoed worden door 210 krachtige boten. Iedere boot kost ongeveer 300 000 gulden aan bouw- en uitrustingskosten.

Welzijn en Gezondheid

Zuid-Afrika is geen welzijnsstaat, maar het land heeft een stelsel van diensten ontwikkeld die welzijnswerk onder de gemeenschap doen. Welzijnswerk wordt namens de regering gedaan door het Departement van Sociale Zaken, de Kleurling Raad, en de Departementen van Indiër Zaken en Bantoe Administratie en Ontwikkeling. Bovendien is er een groot aantal vrijwillige welzijnsdiensten.

DEPARTEMENT VAN SOCIALE ZAKEN EN PENSIOENEN

Het Departement van Sociale Zaken en Pensioenen coördineert de verschillende welzijnsdiensten. De Nationale Raad voor het Welzijn is verantwoordelijk voor adviezen aan de minister en voor de planning, ontwikkeling en coördinatie van welzijnsdiensten.

Vier gespecialiseerde commissies werken onder de Nationale Raad: de Commissie voor Maatschappelijk Werk, de Commissie voor het Gezinsleven, de Commissie voor Planning van Welzijnsdiensten en de Commissie voor Welzijnsorganisaties. Bovendien is er de Maatschappelijk Werk Commissie, die belast is met de wettelijke

registratie van maatschappelijk werkers.

Het Departement houdt zich ook bezig met diensten als de betaling van pensioenen en toelagen en het verlenen van praktische hulp aan personen of gezinnen die maatschappelijke problemen hebben, en de uitbetaling van onderhouds-, ongeschiktheids- en gezinstoelagen.

Welzijnsdiensten bestaan ook ten behoeve van verwaarloosde kinderen, jeugdige misdadigers, volwassenen die speciale hulp nodig hebben, alcoholisten en verslaafden aan drugs.

VRIJWILLIGE WELZIJNSDIENSTEN

Er zijn meer dan 2 000 vrijwillige welzijnsorganisaties, die zich in bijzondere tehuizen bezighouden met de zorg voor verwaarloosde kinderen en beschikken over bejaardencentra en kindercrèches. Deze organisaties zijn, als coordinerende maatregel, verplicht zich te laten inschrijven bij het Departement van Sociale Zaken en Pensioenen.

De gelden voor deze vrijwillige diensten worden hoofdzakelijk verkregen uit bijdragen van het publiek, ofschoon het Departement van Sociale Zaken en Pensioenen vele vrijwillige organisaties subsidieert.

Vroeger verzorgde de staat, in samenwerking met plaatselijk autoriteiten, verschillende welzijnsorganisaties en kerkelijke instanties, welzijnsdiensten voor de Bantoes en de kleurlingen. Deze diensten stonden echter onder toezicht van blanke commissies. Deze situatie verandert echter geleidelijk, naar mate meer Bantoes en kleurlingen geïnteresseerd raken in welzijnswerk. Zij worden aangemoedigd voor zo ver mogelijk eigen welzijnsdiensten op te richten ten behoeve van hun volk. De instituten die nodig zijn voor de verzorging van bejaarden, gehandicapten en hulpbehoevende kinderen worden zoveel mogelijk gebouwd in de thuislanden en kleurling gebieden. Deze worden grotendeels bemand door personeel behorend tot de betrokken volksgroep.

Gemeenschaps opbouw

Het Departement van Gemeenschapsopbouw is verantwoordelijk voor de huisvesting van alle bevolkingsgroepen, de ontwikkeling van een gezond gemeenschapsleven en de verwijdering van obstakels die gemeenschapsopbouw kunnen bemoeilijken (door krotopruiming en stadsvernieuwing bijvoorbeeld.

De functies van het Departement zijn in het kort samengevat als volgt:

- het opruimen van krotten,
- de bevordering van stadsvernieuwing,
- de voorziening in huisvesting voor de midden en lagere inkomensklassen door het activeren en assisteren van de lokale autoriteiten en welzijnsorganisaties bij de verzorging van dergelijke accommodatie,
- te voorzien in en het onderhoud te verzorgen van ambtsverblijven van functionarissen van openbare diensten, de politie en het leger,
- het opstellen van woningbouwplannen voor ambtenaren,
- toezicht houden op de huurcontrole,
- het stichten en ontwerpen van nieuwe woonwijken en het voor dit doel toewijzen van leningen aan lokale autoriteiten,
- het toewijzen van woningbouwleningen aan mensen uit specifieke inkomensklassen.

Leden van de hogere inkomensklassen laten gewoonlijk een huis bouwen of kopen er een. Velen vragen hiervoor een lening aan bij een bouwvereniging.

In de afgelopen vijf jaar stelde de staat ruim 690,1 miljoen gulden beschikbaar voor de bouw van huizen voor blanken, ruim 224,3 miljoen gulden voor huizen voor Indiërs en ruim 283,3 miljoen gulden voor woningen voor kleurlingen. (Deze gelden zijn beschikbaar voor mensen uit de lagere inkomensklassen.) Bovendien besteedden ook plaatselijke overheden vele miljoenen guldens aan huisvestingsprojecten voor Bantoes.

Tijdens de afgelopen 13 jaar heeft de regering 1,17 miljard gulden besteed aan de hervestiging van stedelijke Bantoe gezinnen, een programma dat de bouw betekende van het equivalent van twaalf afzonderlijke steden met honderdduizend of meer inwoners. 550 miljoen gulden werd beschikbaar gesteld voor vervoersfaciliteiten.

Soweto, nabij Johannesburg, telt meer dan 65 000 huizen in 23 afzonderlijke woonwijken en voorziet in huisvesting voor zo'n 556 000 Bantoes. De rijke Bantoes laten een huis bouwen in een luxueuze villawijk, Dube. Er zijn 128 scholen met 96 672 leerlingen. Soweto is een voorbeeld van een stadsvernieuwingsproject – uitgevoerd door de staat in samenwerking met de gemeenteraad – dat in omvang waarschijnlijk nergens ter wereld zijn weerga vindt.

Operatie in het Baragwanath ziekenhuis voor Bantoes nabij Johannesburg.

GEZONDHEIDSDIENSTEN

BLANKEN

Meer dan 2 miljoen blanken zijn lid van een der verenigingen voor medische hulp. Voor leden van deze organisaties zijn de doktershonoraria en ziekenhuiskosten lager.

	Gemiddelde kosten	
Consult (met artsen aangesloten bij een med. hulpvereniging)	Lid van een medische hulpvereniging	Niet-lid
Bezoek aan arts	f 15,-	f 17,50
Dokter aan huis	22,50	30,-
Bezoek aan specialist	37,50	45,-
Specialist aan huis	65,-	100,-

De gemiddelde verpleegprijs derde klasse in een provinciaal ziekenhuis bedraagt 25 tot 40 gulden per dag en tussen de 40 en 50 gulden voor tweede klasse. Patiënten in een particulier ziekenhuis betalen tot 100 gulden per dag voor eerste klasse verpleging.

Vrijwel iedere gemeente heeft een districtsarts, in overheidsdienst, die gratis allen die geen particuliere arts kunnen bekostigen behandelt. Dergelijke patiënten kunnen tegen gereduceerd tarief of gratis in een provinciaal ziekenhuis worden behandeld.

NIET-BLANKEN

In 1970 bedroeg het aantal ziekenhuisbedden dat voor niet-blanken beschikbaar was in de gehele Republiek 100 285. Dit houdt in dat de niet-blanke volkeren 7,41 ziekenhuisbedden voor iedere 1000 leden van hun gemeenschap hadden – vergeleken met de algemeen aanvaarde wereldstandaard van 5 bedden op iedere 1000 inwoners.

De niet-blanken betalen zo goed als niets voor hun gezondheidsdiensten: een bezoek aan de polikliniek van een ziekenhuis kost de gemiddelde niet-blanke slechts f 1,25 (medicijnen inbegrepen). Ziekenhuispatiënten betalen bij aankomst f 2,50, ongeacht de aard van hun behandeling. Alle medicijnen en specialistenhulp worden gratis verstrekt.

Het grootste ziekenhuis van Afrika – en een der grootste gespecialiseerde ziekenhuizen ter wereld – is Baragwanath nabij Johannesburg. Het behandelt uitsluitend niet-blanken. De jaarlijkse exploitatiekosten, die betaald worden door het Transvaalse Provinciale Bestuur, bedragen 27,5 miljoen gulden. Het ziekenhuis beschikt over 2 361 bedden en dertien goed uitgeruste operatiekamers. Jaarlijks worden 85 000 Bantoe patiënten behandeld en per maand voert men 2 000 operaties uit. De behandeling geschiedt door 320 artsen, waarvan de helft zich gespecialiseerd heeft. 27 van deze artsen zijn niet-blank. Baragwanath is een belangrijk opleidingsziekenhuis voor niet-blanke verpleegsters. Jaarlijks worden meer dan 700 verpleegsters opgeleid.

MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID

De maatregelen ten behoeve van de maatschappelijke zekerheid omvatten:

- uitkeringen voor gewonde arbeiders, steun aan armen, werkplaatsen en tehuizen voor blinden, pensioenen en toelagen voor lichamelijk en geestelijk gehandicapten en veteranen van vier oorlogen.
- hulp aan ontslagen gevangenen, behandeling van onevenwichtige personen, huwelijksbegeleiding, kindertehuizen en scholen voor alle soorten gehandicapten
- maatregelen tegen jeugdmisdadigheid, werkloosheidsuitkeringen en toelagen bij steenlongen, werkklassen voor behoeftige vrouwen, verplaatsbare medische eenheden en röntgenapparatuur ter bestrijding van tuberculose.

Onderwijs

De kwaliteit van het onderwijs en de mate van geletterdheid in de Republiek worden door slechts weinig Afrikaanse landen geëvenaard. Alle blanke kinderen in de leeftijd van zeven tot zestien jaar gaan naar school, evenals alle kleurling en Indiër kinderen tussen de zeven en veertien jaar in gebieden waar dit praktisch mogelijk is, terwijl vier op de vijf Bantoe kinderen een school bezoeken. Op het ogenblik zijn er meer dan 2,7 miljoen Bantoe kinderen in de leeftijd van zeven tot veertien jaar die naar school gaan.

Het onderwijsprogramma in Zuid-Afrika moet voorzien in de behoeften van alle verschillende bevolkingsgroepen – op zichzelf al een formidabele taak, gezien de verschillende stadia van ontwikkeling en de wijd uiteenlopende eisen. Alle leerprogramma's zijn gebaseerd op algemeen aanvaarde beginselen, doch zij verschillen vanzelfsprekend op bepaalde details.

TOEZICHT

Toen in 1910 de Unie van Zuid-Afrika in het leven werd geroepen, kwam al het onderwijs, met uit-

De Universiteit van Suid-Afrika te Pretoria.

zondering van het hoger onderwijs, voor de verantwoording van de vier provincies – Transvaal, Natal, de Kaap en Oranje Vrijstaat. Op het ogenblik zijn de provincies over het algemeen slechts verantwoordelijk voor het primaire en secundaire onderwijs, met inbegrip van beroepsonderwijs op secundair niveau aan blanke leerlingen en gedeeltelijk voor de opleiding van leerkrachten.

De centrale regering subsidieert al het hoger en technisch onderwijs, de beroepsopleidingen en het onderwijs aan volwassenen en aan gehandicapten. De Raad voor Kleurling Zaken en het Departement van Kleurling en Rehoboth Zaken, van Indiër Zaken en van Bantoe Onderwijs zijn verantwoordelijk voor alle aspecten van het onderwijs aan kleurlingen, Indiërs en Bantoes.

De Nationale Onderwijs Raad, opgericht krachtens de Wet op het Nationale Onderwijsbeleid van 1967, adviseert de regering over zaken betreffende opleiding en onderwijs aan blanken, voor zover het de professionele aspecten en leidingsprincipes betreft, en inzake de coördinatie van research of onderzoek en planning op het gebied van het onderwijs. De minister van Nationaal Onderwijs bepaalt binnen het kader van de afzonderlijk in de wet omschreven beginselen het algemene beleid.

PRIMAIR EN SECUNDAIR ONDERWIJS

Ruim 90 procent van de blanke kinderen bezoekt een van de 2 671 openbare scholen voor lager en voortgezet onderwijs. De rest bezoekt een particuliere school, waarvan de meeste geleid worden door Rooms-katholieke, Anglicaanse en Methodistische kerken. Het onderwijs aan openbare scholen is kosteloos.

Er zijn zo'n 2 215 scholen voor kleurlingen en Aziaten en 9 800 Bantoe scholen, waarvan sommige onafhankelijk geleid worden door kerkelijke instellingen.

Het primaire onderwijs strekt zich uit over zeven

De Universiteit van Zoeloeland.

jaar, het voortgezet onderwijs over vijf jaar. Aan het einde van hun schoolopleiding moeten de leerlingen een eindexamen afleggen (matriek), waarmee zij toegelaten kunnen worden tot een universiteit.

TALEN

Op de scholen wordt zoveel mogelijk het beginsel van onderwijs in de moedertaal toegepast, vooral op het lagere schoolpeil. Er zijn echter scholen waar beide officiële talen – Afrikaans en Engels – naast elkaar worden gebruikt.

Hoewel Engels- en Afrikaanssprekende kinderen over het algemeen verschillende scholen bezoeken, moeten beide blanke groepen beide officiële talen leren. Dit geldt ook voor scholen voor kleurlingen, Aziaten en Bantoes, hoewel Bantoe talen op alle Bantoe lagere scholen als lestaal worden gebruikt.

UNIVERSITEITEN

Er zijn elf universiteiten, die zich primair bezighouden met onderwijs aan blanken. Dat zijn de Universiteiten van Kaapstad, Witwatersrand (Johannesburg), Rhodes (Grahamstad), Natal (Durban en Pietermaritzburg), Stellenbosch, Pretoria, de Oranje Vrijstaat (Bloemfontein), Potchefstroom, de Randse Afrikaanse Universiteit, Port Elizabeth en de Universiteit van Suid-Afrika, Pretoria. De taal die aan de eerste vier universiteiten gebruikt wordt is het Engels; de volgende vijf gebruiken het Afrikaans en de universiteiten van Port Elizabeth en van Suid-Afrika zijn tweetalig. Aan deze universiteiten stonden in 1970 72 715 studenten ingeschreven.

DE UNIVERSITEIT VAN SUID-AFRIKA

De grootste van alle universiteiten is de Universiteit van Suid-Afrika. In 1970 telde deze 21 886 studenten (waarvan 4 016 niet-blanke). De colleges worden gegeven in de vorm van schriftelijke lessen. Meer dan 1000 van de studenten wonen buiten Zuid-Afrika – in de rest van Afrika, en zelfs Europa, Noord- en Zuid-Amerika en Australië. Ongeveer 300 van hen zijn Bantoes uit Zambia, Malawi, Botswana, Swaziland en Rhodesië.

UNIVERSITAIR ONDERWIJS VOOR NIET-BLANKEN

Er zijn vijf universiteiten voor niet-blanken. Dit zijn:

Bantoes

de Universiteit van Fort Hare, (Alice, Kaap) 613 studenten,

de Universiteit van het Noorden (Turfloop, Transvaal), 810 studenten,

de Universiteit van Zoeloeland (Natal) 599 studenten.

Kleurlingen

de Universiteit van de West-Kaap (Belville, Kaap) 1000 studenten.

Indiërs

de Universiteit van Durban-Westville, 1654 studenten.

In Durban is een medische hogeschool voor niet-blanken, waar thans 420 studenten zijn.

1 225 niet-blanken zijn ingeschreven aan de Universiteiten van Kaapstad, Witwatersrand, Natal en Rhodes. Wanneer alle studierichtingen aan de niet-blanke universiteiten gevolgd kunnen worden, zullen alle niet-blanke studenten aan de eigen universiteiten kunnen studeren.

STUDIEKOSTEN VOOR NIET-BLANKE UNIVERSITEITEN

Niet-blanke studenten betalen tussen de 500 gulden (voor studies die recht geven op een diploma) en de 920 gulden (voor studies die recht geven op een graad) per jaar aan een instituut voor niet-blank universitair onderwijs. Deze prijzen omvatten huisvesting en voeding, inschrijving, cursus- en examengelden, sportgelden enz. Dit betekent dat de centrale regering deze instellingen in sommige gevallen moet subsidiëren met 4500 gulden per jaar per student. Bovendien worden voor niet-blanke studenten beurzen (soms 2000 gulden per jaar) en voorschotten beschikbaar gesteld door de regering, de instellingen zelf, provinciale autoriteiten, particulieren en bedrijven.

Zeer weinig studenten betalen de volledige studiekosten; de grote meerderheid ontvangt financiële steun. Van iedere vier studenten aan de Universiteit van het Noorden bijvoorbeeld, ontvangen er drie financiële steun, terwijl ongeveer 2,5 procent van de kleurling studenten aan de Universiteit van de West-Kaap hun studie betaalt.

OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS

Volgens de Wet op het Nationaal Onderwijsbeleid van 1967 worden blanke leerkrachten voor secundair onderwijs alleen opgeleid aan universiteiten, terwijl leerkrachten voor lagere en kleuterscholen zowel op colleges als op universiteiten opgeleid kunnen worden. De minister van Nationaal Onderwijs kan echter colleges toestemming geven leerkrachten voor secundair onderwijs op te leiden, afhangend van de door hem opgestelde richtlijnen. Leerkrachten voor het technisch en beroepsonderwijs krijgen hun opleiding aan technische colleges. Er zijn meer dan 40 technische colleges voor blanken; een voor kleurlingen en een voor Indiërs, zes kweekscholen voor kleurlingen en twee voor Indiërs. Er zijn 30 kweekscholen voor Bantoe onderwijzers. Bantoe leerkrachten voor secundaire scholen worden opgeleid aan de drie Bantoe universiteiten en aan vijf kweekscholen.

BEROEPSONDERWIJS

De Republiek beschikt over een aantal handelsscholen, technische scholen, huishoudscholen en een paar scholen voor de opleiding tot kunstdocent, waar blanken en kleurlingen een opleiding kunnen volgen.

Voor de Bantoes worden aan 29 scholen speciale cursussen gegeven voor timmerman, monteur, elektricien, kleermaker, loodgieter, stoffeerder, metselaar en horlogemaker. Ingenieurs en andere technici worden opgeleid op hogere technische scholen, terwijl er twee instituten zijn voor de opleiding tot gezondheidsconsulent en -inspecteur of verpleegster.

BIJZONDER ONDERWIJS

Er zijn afzonderlijke instituten voor het onderwijs aan gehandicapte kinderen voor alle bevolkingsgroepen. Deze omvatten scholen voor doven, blinden en geestelijk en lichamelijk gehandicapten en voor epileptische kinderen.

LANDBOUWONDERWIJS

Er zijn vijf landbouwscholen voor een hogere opleiding van blanken, terwijl een zesde in Transvaal gebouwd zal worden. De vijf bestaande landbouwscholen zijn: Grootfontein te Middelburg (Kaap), Elsenburg te Stellenbosch (Kaap), Cedara (Natal), Glen nabij Bloemfontein (Oranje Vrijstaat) en Potchefstroom (Transvaal).

Er zijn vijf hogere landbouwscholen voor Bantoes, deze zijn: Fort Cox in Ciskei, Tsolo in Transkei, Arabie in Sekoekoeniland, (Transvaal), Taung in het noorden van de Kaapprovincie en het Cwaka Landbouwcollege in Zoeloeland. De Universiteit van Fort Hare beschikt over een landbouwfaculteit.

Kleurlingen kunnen landbouwonderwijs volgen te Kromme Rhee nabij Stellenbosch.

Aan vier Zuidafrikaanse universiteiten zijn landbouwfaculteiten verbonden, dit zijn: de Universiteit

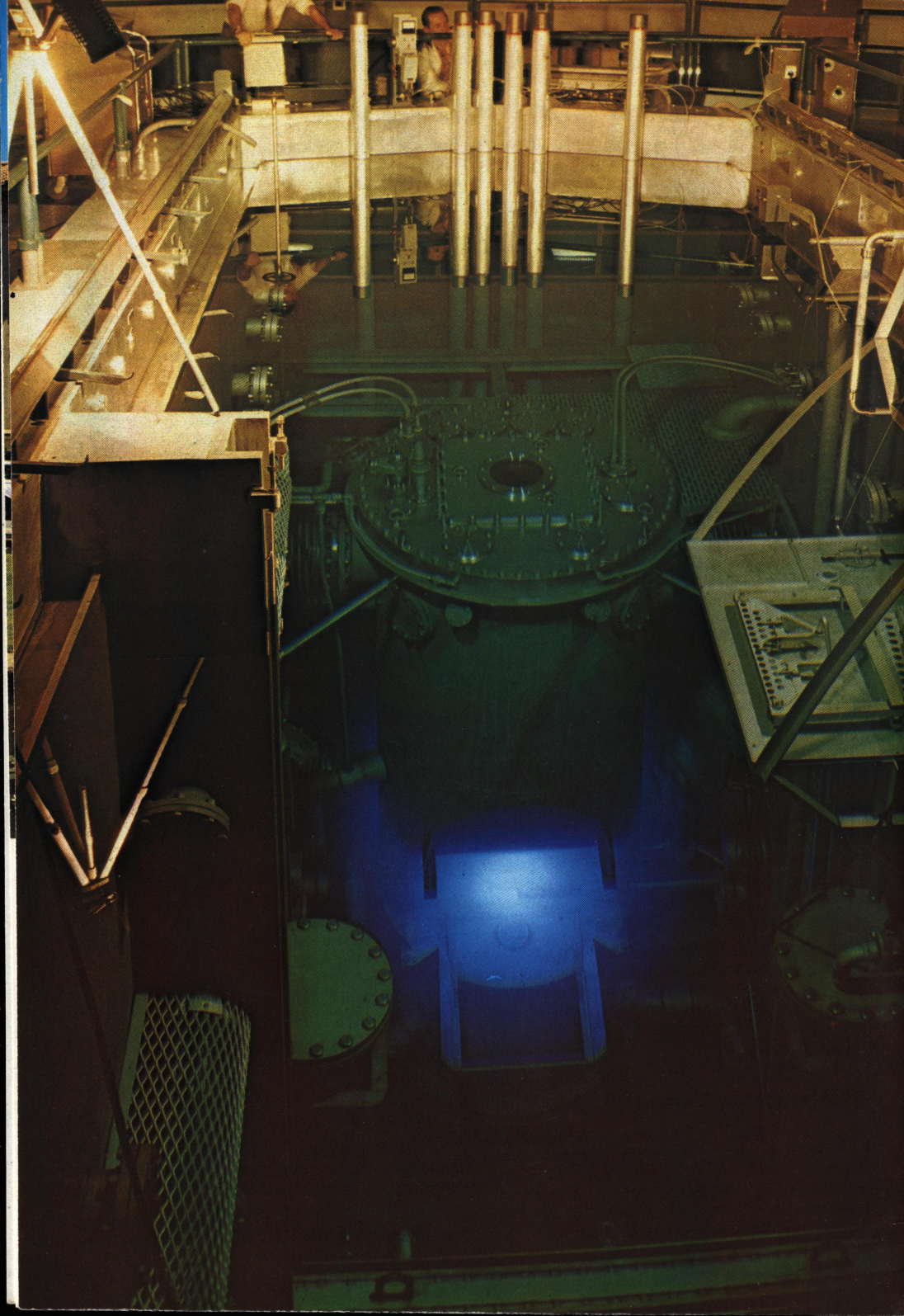

van Stellenbosch, de Universiteit van Natal (Pietermaritzburg), de Universiteit van de Oranje Vrijstaat en de Universiteit van Pretoria, die tevens over een veeartsenijkundige faculteit beschikt.

MENSELIJKE WETENSCHAPPEN

De Researchraad voor Menselijke Wetenschappen, opgericht krachtens de Wet op de Research naar Menselijke Wetenschappen van 1968, verricht namens de staat of personen of instellingen, die goedkeuring van de minister van Nationaal Onderwijs hebben gekregen, onderzoekingen op het gebied van de menselijke wetenschappen. De taken van de raad zijn onder meer het bewerkstelligen van coördinatie in de research, van samenwerking op het gebied van de bevordering en uitvoering van research met de verschillende departementen, universiteiten, hogescholen, technische hogere scholen, academies en andere onderwijsinstellingen; het beschikbaar stellen van geldelijke toewijzingen voor research aan universiteiten en andere personen of instellingen; het ontwerpen, standaardiseren, het opstellen van waardebepalingen en het beschikbaar stellen van psychologische testen en andere hulpmiddelen voor het onderwijs; en het verzamelen, verwerken, interpreteren en publiceren van onderwijsstatistieken.

Research

Ten gevolge van de klimatologische en natuurlijke omstandigheden alsook van de heterogene bevolking wordt de Republiek van Zuid-Afrika weleens beschreven als het grootste natuurlijke researchlaboratorium ter wereld. Het land heeft de beschikking over vele researchfaciliteiten en Zuidafrikaanse geleerden hebben bijzonder waardevolle bijdragen tot de wetenschap geleverd.

W.N.N.R.

Het grootste instituut voor wetenschappelijk onderzoek in Zuid-Afrika is de Raad voor Wetenschappelijk en Industrieel Onderzoek (W.N.N.R.), bij de wet opgericht in 1945. Het hoofdkwartier, Scientia, ligt even buiten Pretoria en de organisatie omvat 13 nationale researchinstituten en laboratoria, alsmede een groot aantal verwante diensten. Deze organisatie verschaft werk aan ongeveer 3200 personen en heeft een kapitaalinvestering en jaarlijkse begroting van respectievelijk 150,5 miljoen en 112,5 miljoen gulden. Staat, industrie en de gemeenschap profiteren van het onderzoekingswerk van de W.N.N.R. Vier laboratoria verrichten fundamenteel researchwerk, terwijl andere zich hoofdzakelijk bezighouden met toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Enkele van de vele terreinen van wetenschappelijk onderzoek van de W.N.N.R. zijn: natuurkunde, scheikunde, wiskunde, waterbronnen en -aanwending, wegenbouw, verdediging, bouwwerken, ingenieurswezen, werktuigbouw, astronomie, telecommunicatie, voedingsleer, personeelskeuze en -beleid en de bewerking van wollen stoffen. Tevens steunt de W.N.N.R. fundamentele research aan verscheidene universiteiten.

Een der meest opvallende prestaties van de W.N.N.R. is de verbetering van de in Zuid-Afrika uitgevonden tellurometer geweest, een instrument voor het verrichten van nauwkeurige metingen op lange afstand door gebruikmaking van radiogolven. Het instrument wordt thans door een Zuidafrikaanse maatschappij vervaardigd en bijna overal ter wereld gebruikt.

RAAD VOOR ATOOMENERGIE

Onderzoekingen verricht door de Raad voor Atoomenergie – een instituut met een staf van 950 man en een researchbudget van 30 miljoen gulden (1970) – staan er borg voor dat Zuid-Afrika maximaal profijt trekt van zijn zeer grote uraniumreserves. Het werk op het gebied van de extractie van uranium en de verwerking ervan heeft geleid tot de ontwikkeling van efficiënter en rendabeler methoden voor de produktie van gezuiverde concentraten en verbindingen. De kroon op dit werk werd gevormd door de ontwikkeling van een uniek proces voor de verrijking van uranium. De Zuidafrikaanse Uranium Verrijkingscorporatie werkt thans aan de bouw van een proefinstallatie. Studies hebben aangetoond dat rond 1978 in Zuid-Afrika op economisch verantwoorde wijze kernelektriciteit geproduceerd kan worden en EVKOM is reeds bezig met de voorbereidingen voor de eerste kernelektrische centrale.

RUIMTE-ONDERZOEK

Een groep Zuidafrikaanse geleerden leidt te Hartbeeshoek in Transvaal een opsporingsstation voor satellieten en ruimtevaartuigen voor de Amerikaanse National Aeronautics and Space Administration (NASA). Amerikaanse satellieten en ruimtevaartuigen worden door dit station opgespoord met behulp van zeer gespecialiseerde instrumenten. Dit station, dat een belangrijke schakel vormt in het wereldomspannende opsporingsnetwerk, is van onschatbare waarde voor de controle van ruimteverkenningsvaartuigen en satellieten.

De Safari-I, reactor van de Raad voor Atoomenergie te Pelindaba nabij Pretoria.

METEOROLOGISCHE DIENST

De Zuidafrikaanse Meteorologische Dienst beschikt over 18 weerstations, die meestal op vliegvelden te vinden zijn. Zeven van deze stations houden zich bezig met het opstellen van weersvoorspellingen. Er is ook een station op Marion Eiland, een op Gough Eiland en een derde in Koningin Maudland in het Zuidpoolgebied. Dit netwerk wordt bijgestaan door ongeveer 80 part-time observatiestations. Deze weerstations verstrekken elke zes uur waarnemingen. Weerrapporten worden ook ontvangen van schepen op zee, van walvisschepen op de Zuidzee, van andere landen in zuidelijk Afrika, van Madagascar, Mauritius en andere eilanden in de Indische Oceaan, alsook van de Falkland Eilanden en Zuid-Amerika.

Weerberichten worden via de radio en particuliere telexverbindingen aan het centrale kantoor te Pretoria doorgegeven, van waaruit deze nationaal en internationaal worden verspreid.

Op het permanente Zuidafrikaanse weerstation aan de Zuidpool wordt, afgezien van de weersobservaties, ook een volledig researchprogramma uitgevoerd op het gebied van gletsjerijsvorming, geologie, de toestand van de ionosfeer en van het aardmagnetisme. De Zuidafrikaanse universiteiten spelen bij dit onderzoekingswerk een grote rol.

BUREAU VAN STANDAARDEN

Het Zuidafrikaanse Bureau van Standaarden werd opgericht krachtens de Wet op de Standaarden van 1945 als een zelfstandig lichaam met als doel de standaardisatie in de industrie en handel te bevorderen, nationale specificaties (standaarden) en praktijkcodes voor te bereiden, faciliteiten te verlenen voor het onderzoek en de keuring van waren en de uitgifte van waarmerken voor Zuidafrikaanse produkten. Volgens het waarmerkschema van het bureau, dat model heeft gestaan voor vele buitenlandse zusterorganisaties, kan het SABS-keur beschouwd worden als een kenteken voor de kwaliteit van goederen die vervaardigd zijn in overeenstemming met de betreffende specificatie, gesteund door geregelde inspectie in de S.A.B.S.-laboratoria.

Plaatselijk vervaardigde of ingevoerde artikelen kunnen onderzocht worden in een van de 50 hoofdlaboratoria (onderverdeeld in 92 gespecialiseerde afdelingen), die zijn uitgerust met moderne wetenschappelijke testapparaten ter waarde van meer dan 15 miljoen gulden en een wetenschappelijke en technische staf van 650 personen (de totale staf, inclusief administratief personeel, telt 800 leden). Het Bureau bezit zes technische afdelingen, nl. chemische technologie, verzeltechnologie, biologische wetenschappen, wegen waterbouw en verpakking, elektriciteit en natuurkunde, en mechanica. Het SABS-hoofdkwartier is in Pretoria gevestigd en er zijn bijkantoren in Kaapstad, Port Elizabeth en Durban. Het bureau heeft tevens afdelingen voor de bevordering van produktiviteit op nationale schaal, het instituut voor industriële vormgeving en de internationale afdeling.

De metrificatie afdeling van het SABS coördineert en ontwerpt de conversie van het imperiale stelsel naar het decimale stelsel (Système International d'Unités) dat op 1 januari 1970 werd ingevoerd.

ONDERSTEPOORT

Onderstepoort, in de buurt van Pretoria, is een bekend veterinair onderzoekingscentrum, waarnaar veeartsen uit de gehele wereld komen. Het instituut biedt een diagnoseservice aan alle boeren in Zuid-Afrika en vele Afrikaanse en andere landen.

In het jaar 1970/71 werden ongeveer 5 miljoen doses vaccin uitgevoerd naar Afrikaanse landen, waaronder Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambique, Rhodesië, Swaziland en Zambia en naar Hong Kong, Iran, St. Helena, Nieuw-Zeeland en Brazilië.

INSTITUUT VOOR MEDISCH ONDERZOEK

Het Zuidafrikaanse Instituut voor Medisch Onderzoek in Johannesburg, het Departement van Gezondheid en verscheidene andere Zuidafrikaanse instellingen houden zich bezig met onderzoekingen op het gebied van de medische en aanverwante wetenschappen.

De inheemse ziekten van tropisch Afrika komen in Zuid-Afrika praktisch niet meer voor. Bilharzia is de enige parasitaire ziekte die nog niet bedwongen is, maar voortgezet onderzoek op dit gebied wordt in samenwerking met Rhodesië en Mozambique uitgevoerd.

De Republiek was een van de eerste drie landen ter wereld die het trachoomvirus wisten te isoleren. Zuidafrikaanse geleerden hebben belangrijke wetenschappelijke bijdragen geleverd op het gebied van de orthopaedie, openhartchirurgie, harttransplantatie, plastische chirurgie en de verloskunde.

Immigratie

Blanke immigranten komen Zuid-Afrika binnen in

Een opname uit de buurt van Kaapstad.

aantallen van meer dan 3 000 personen per maand. Zij zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Engeland, Nederland, West-Duitsland, België, Oostenrijk, Zwitserland, Portugal, Griekenland en Italië.

Er is een groeiende vraag naar geschoolde arbeidskrachten in Zuid-Afrika. Afgezien van ervaren vaklieden wordt steeds meer gevraagd naar geschoolde arbeiders voor de metaal-, machine-, vliegtuig- en bouwindustrie en naar leidinggevend personeel op andere terreinen.

Toekomstige immigranten dienen een bewijs van bekwaamheid in hun beroep te overleggen, geestelijk en lichamelijk gezond te zijn en een Europese taal te kunnen lezen, schrijven en spreken.

DEPARTEMENT VAN IMMIGRATIE

De regering stimuleert en steunt de immigratie. Het Departement van Immigratie werd opgericht in 1961 ten einde de werving van immigranten in het

buitenland te steunen, hun vervoer naar Zuid-Afrika te regelen en voor hen te zorgen tot zij een geschikte werkkring hebben gevonden.

HULP AAN GESELECTEERDE IMMIGRANTEN

Het immigratieschema van de Republiek van Zuid-Afrika trad op 1 juli 1961 in werking en biedt, volgens het door de Secretaris van Immigratie gevolgde beleid, speciale faciliteiten aan geselecteerde immigranten binnen de volgende categorieën:

(a) vreemdelingen die goedkeuring hebben verkregen voor permanente vestiging in Zuid-Afrika,

(b) Zuidafrikaanse staatsburgers, die permanent naar Zuid-Afrika wensen terug te keren nadat zij zich "voor goed" elders gevestigd hadden, mits zij Zuid-Afrika voor 1 januari 1962 verlieten,

(c) Vreemdelingen die "permanent" in Zuid-Afrika woonden en voor 1 januari 1962 het land verlieten, maar permanent naar Zuid-Afrika wensen terug te keren.

De hulpverlening aan immigranten kan in het kort als volgt worden samengevat:

(a) een bedrag van R120 wordt bijgedragen in de reiskosten van elke geselecteerde immigrant, ongeacht leeftijd. Indien de werkelijke reiskosten meer dan R120 per persoon bedragen, moet de immigrant het verschil bijpassen. Indien de reiskosten minder dan R120 per persoon bedragen, wordt slechts de werkelijke reissom vergoed;

(b) immigranten die bij aankomst reeds werk hebben, worden op staatskosten naar hun werkgebied vervoerd;

(c) degenen, die bij aankomst geen werk hebben, worden, mits zij bij een van de plaatselijke arbeidsbureaus zijn ingeschreven, op staatskosten naar centra vervoerd, waar naar het oordeel van het Departement van Immigratie werk kan worden gevonden of naar plaatsen waar zij op staatskosten worden gehuisvest totdat zij een geschikte werkkring hebben gevonden;

(d) bagage wordt, inclusief gebruikte persoonlijke bezittingen en huishoudelijke goederen, ingeklaard, vervoerd en gedurende een bepaalde tijd op staatskosten opgeslagen. Bovendien wordt bagage, tot een beperkt gewicht, op staatskosten per trein vervoerd van de aankomsthaven naar de plaats van bestemming.

Deze hulp wordt normaal niet verleend in gevallen waar personen naar Zuid-Afrika vertrekken voor zij als immigrant aanvaard zijn. Financiële bijstand wordt slechts eenmaal verleend. Immigranten afkomstig uit Rhodesië, Mozambique, Angola en andere buurlanden komen niet voor hulpverlening in aanmerking.

Bijkantoren voor de ontvangst, huisvesting en nazorg van immigranten zijn gevestigd in Johannesburg, Kaapstad, Port Elizabeth, Durban en Pretoria.

De aangewezen aankomsthavens voor immigranten zijn het vliegveld Jan Smuts (Johannesburg) en de havens Kaapstad en Durban. Alle immigranten worden bij aankomst afgehaald door beambten van het Departement van Immigratie en geholpen met de regeling van verder vervoer en huisvesting, indien dit nodig is.

CONCESSIES AAN GOEDGEKEURDE IMMIGRANTEN

Bijzonderheden omtrent invoerrechtenconcessies aan goedgekeurde immigranten, ongeacht het land van herkomst, met betrekking tot gebruikte huishoudelijke goederen, nieuwe huishoudelijke goederen, gebruikte automobielen, evenals bijzonderheden omtrent concessies ten aanzien van de beperkingen op buitenlandse valuta, zijn verkrijgbaar bij immigratiekantoren in het buitenland, bij de Zuidafrikaanse Ambassades, Consulaire kantoren of het Departement van Immigratie, postbus 2072, te Pretoria.

IMMIGRATIEKANTOREN

Immigratiekantoren zijn gevestigd in Engeland, Frankrijk, West-Duitsland, België, Italië, Nederland, Portugal, Oostenrijk, Griekenland en Zwitserland. Vertegenwoordigers van de Raad van Selectie van Immigranten zijn in alle voornoemde landen aangesteld voor de behandeling van immigratie-aanmeldingen.

In landen waar het Departement van Immigratie geen vertegenwoordiger heeft, kunnen inlichtingen met betrekking tot immigratie verkregen worden bij de Zuidafrikaanse Ambassade of het Consulaat.

IMMIGRATIE-ORGANISATIES

De regering van Zuid-Afrika subsidieert twee particuliere immigratie-organisaties die immigranten helpen bij de vestiging in Zuid-Afrika:

Surfen, een populaire sport in Zuid-Afrika.

de 1820 Memorial Settlers' Association of Southern Africa (voor immigranten van Britse herkomst) en de Maatschappij voor Europese Immigratie (voor alle andere immigranten).

Sport, Recreatie en Toerisme

Het klimaat in Zuid-Afrika moedigt vrijwel het gehele jaar door aan tot alle vormen van sport en recreatie in de buitenlucht. De beroemde stranden van de Kaap, waar men kan zwemmen en surfen, zijn 's zomers een belangrijke attractie. Tijdens de wintermaanden trekken de vakantiegangers naar Durban en andere kustplaatsen in Natal. Trekken, kamperen, vissen en bergbeklimmen zijn populaire activiteiten.

De wedstrijdsport is bijzonder populair. Zuidafrikaners strijden op de hoogste internationale niveaus en hebben vele internationale onderscheidingen en wereldrecords op hun naam staan. De Staatspresident Medaille, de hoogste erkenning voor prestaties van wereldklasse, werd in 1966 ingesteld. Tot dusver hebben sportlieden uit acht takken van sport deze onderscheiding verkregen: atletiek, cricket, golf, hockey, rugby, zeezeilen, zwemmen en tennis. Er zijn 69 officiële instellingen ten behoeve van sportactiviteiten, die coördinatiewerk verrichten voor de verschillende regionale en nationale verenigingen.

In juli 1966 werd het Departement van Sport en Recreatie ingesteld, dat tot taak kreeg dienst te verlenen in de vorm van technisch advies en subsidies voor trainings- en coachingsfaciliteiten, sportuitrusting, internationale deelname aan sportontmoetingen en de verbetering van de bestuurlijke aspecten van de sport. Deze diensten staan ter beschikking van alle bevolkingsgroepen.

Het Departement van Sport en Recreatie heeft regionale kantoren in die volgende steden van de Republiek:

Pretoria:
Frans du Toitgebouw,
Schoemanstraat,
PRETORIA PRETORIA
tel. 27206

Kaapstad:
Monte Carlogebouw,
Foreshore,
KAAPSTAD
tel. 411211/26911

Port Elizabeth:
Eben Döngesgebouw,
Hancockstraat 245, North End,
PORT ELIZABETH
tel. 46826

Durban:
Volkskasgebouw,
Gardinerstraat,
DURBAN
tel. 20216

Bloemfontein:
Zondagschoolgebouw,
Maitlandstraat 154,
BLOEMFONTEIN
tel. 77421

Johannesburg:
Armadalegebouw,
Twiststraat,
JOHANNESBURG
tel. 235561/2

TOERISME

Er is waarschijnlijk niets dat een betere verklaring vormt voor de onafgebroken aantrekkingskracht van Zuid-Afrika als vakantieland dan het gemiddelde aantal uren zonneschijn per jaar. De volgende tabel spreekt voor zichzelf:

	Gemiddeld aantal uren zonneschijn per jaar
Londen	1 480 uur
Parijs	1 740 uur
Washington	2 200 uur
Rome	2 360 uur
Honoloeloe	2 400 uur
Los Angeles	2 600 uur
Canberra	2 628 uur
Madeira en Canarische Eilanden	2 650 uur
Franse en Italiaanse Rivièra	2 700 uur
Kaapstad	2 980 uur
Johannesburg	3 150 uur
Pretoria	3 240 uur

Er is een Departement van Toerisme dat tot taak heeft het toerisme te bevorderen. Inlichtingen kunnen verkregen worden bij het hoofdkantoor van het Departement of bij zijn streekkantoren. Het adres van het Hoofdkantoor is New Poynton's Gebouw, 28e etage, Kerkstraat West, Pretoria, het postadres is Privaatsak X262 te Pretoria (tel. 24334).

Bloemfontein: Hangarstraat 17a Bloemfontein, Postadres: Privaatsak X0641, Bloemfontein, Tel. 71362.

Kaapstad: Broadway Centre, Heerengracht, Kaapstad, Postadres: Privaatsak 9049, Kaapstad, Tel. 22146.

Durban: 206 Salisbury House, Salisbury Arcade, Weststraat, Durban. Postadres: Privaatsak X4328, Durban, Tel. 67144.

Eshowe: Old Barclays Bank Building, Eshowe. Postadres: Privaatsak 536, Eshowe, tel. 451.

Nelspruit: Post Office Building, Nelspruit. Postadres: Privaatsak 11231, Nelspruit, Tel. 1591.

Port Elizabeth: Fleminggebouw, Flemingstraat, Port Elizabeth. Postadres: Privaatsak 6041, Port Elizabeth, Tel. 27761.

NATUURRESERVATEN

De natuurreservaten van een land vormen een belangrijke trekpleister voor toeristen. Het bekendste Zuidafrikaanse natuurreservaat is het Kruger Nationale Park, dat zich uitstrekt over een gebied van 19 000 vierkante kilometer. Alle acht andere nationale parken en alle provinciale reservaten hebben eigen karakteristieken. Er is bijvoorbeeld het Kalahari Gemsbok Park in het noordwestelijke semi-woestijngebied, het Addo Olifanten Park nabij Port Elizabeth en de Hluhluwe en Umfolozi Natuurreservaten in Zoeloeland, waar de zeldzame witte en zwarte neushoorns leven. In Zuidwest-Afrika is het bekende Etosha Wildreservaat met zijn oppervlakte van 69 000 vierkante kilometer. In al deze reservaten kunnen de dieren vrij rondlopen en alles wordt in het werk gesteld om het wildleven in zijn ontelbare vormen te beschermen.

VAKANTIETOCHTEN

Er zijn luxe trein- en busreizen, verzorgd door de Zuidafrikaanse Spoorwegen, "Protea"-vakantiereizen georganiseerd door de Suid-Afrikaanse Lugdiens en vele "safari"-reizen, georganiseerd door particuliere bedrijven, naar alle wildreservaten en andere attracties. Zuid-Afrika telt vele goede hotels, die alle onder toezicht staan van de Hotelraad, die een klassering van de hotels door middel van een sterrensysteem verzorgt, om goede service te garanderen. In de meeste grote steden kunnen auto's zonder chauffeur worden gehuurd en door het gehele land zijn kampeer- en caravanterreinen en motels.

SATOER

De Suid-Afrikaanse Toeriste Korporasie (Satoer) verstrekt inlichtingen en literatuur over alle toeristische aangelegenheden in Zuid-Afrika. Satoer

Een deel van de Drakensbergketen langs de Natalse grens.

heeft kantoren in de volgende landen:

Zuid-Afrika:
265/9 President Centre,
Pretoriusstraat,
PRETORIA.

Groot-Brittannië:
13 Lower Regent Street,
London WIV OHY,
tel. 01-839-7462.
Telegramadres:
SATOUR LONDON WIV OHY.

Duitsland:
Alemania-Haus,
An der Hauptwache 11,
6 Frankfurt/Main,
tel. 281505 en 281593
Telegramadres:
SATOUR FRANKFURT/M.

Frankrijk:
Rue de Richelieu 104,
Paris 28, tel. 742-1871 en 742-1872.
Telegramadres: SATOURIST PARIS

Italië:
Quarto Piano,
Via Barberini 86, 00187 Roma,
tel. 476778
Telegramadres: SATOUR ROME.

Nederland:
Leidsestraat 64-66,
Amsterdam C.,
tel. 020-243007.
Telegramadres:
SATOURIST AMSTERDAM

Verenigde Staten:
Rockefeller Centre,
610 Fifth Ave., New York,
N.Y. 10020, tel. 245-3720
Telegramadres:
SATOURIST NEW YORK.

721 Wilshire Beverly Centre,
9465 Wilshire Boulevard,
Beverly Hills, California —
90212, tel. 275-4111.
Telegramadres: SATOURIST
BEVERLY HILLS CALIFORNIA.

Canada:
Suite 1512, Proctor and Gamble
Building, 2, St. Clair Ave. West,
Toronto 195, Ontario,
tel. 922-5121.
Telegramadres: SATOURIST TORONTO.

Brazilië:
Sobre Loja 202,
Av. Almirante Barroso 22,
Rio de Janeiro, postadres

C.P. 3914 ZC-00 Guanabara,
Rio de Janeiro, tel. 242-1368
toest. 15. Telegramadres:
SATOUR RIO DE JANEIRO

Australië:
Paxton House, 90 Pitt Street,
Sydney, N.S.W. 2000.
Postadres: G.P.O. Box 4889, Sydney
N.S.W. 2001, tel. 25-6165.
Telegramadres:
TOUREPSA SYDNEY.

Rhodesië:
Mercury House, Gordon Ave.,
Salisbury, Postadres: P.O. Box 1343,
Salisbury, tel. 61161.
Telegramadres: SATOUR SALISBURY.

PASPOORTEN

Alle buitenlanders die Zuid-Afrika binnen willen komen moeten in het bezit zijn van een geldig paspoort. Een visum is nodig, behalve voor de volgende personen (tenzij deze vrijstelling ingetrokken is):

1. blanke staatsburgers van het Verenigd Koninkrijk, Australië, Canada, Rhodesië, Ierland en Mauritius,
2. Zwitserse staatsburgers, die Zuid-Afrika voor vakantie of zakelijke doeleinden bezoeken,
3. Portugese staatsburgers, die in Portugees-Oost-Afrika verblijven.

Toeristen moeten in staat zijn aan te tonen de beschikking te hebben over voldoende financiële middelen voor hun verblijf en moeten in sommige gevallen in het bezit zijn van een retourbiljet. Verder moeten zij geldige vaccinatiebewijzen hebben voor pokken en/of gele koorts of cholera.

DEPARTEMENT VAN INLIGTING

Het hoofdkantoor van dit Departement is gevestigd in het Ad Adstragebouw, Noord Vaal Arcade, Pretoria. Het postadres is Privaatsak X152, Pretoria, tel. 82711. Er zijn streekvertegenwoordigers in de volgende steden:

Bloemfontein:
Colonial Mutualgebouw,
Maitlandstraat 53,
(Privaatsak),
tel. 75830

Boksburg:
Kragstraat, Boksburg East
Industries, (Privaatsak),
tel. 525741

Kaapstad: Kaapstad:
21 etage, Sanlam Centrum,
Heerengracht, (Privaatsak 9007),
tel. 454111.

Durban:
602 Sanlamgebouw, Smithstraat,
(Privaatsak 4332),
tel. 25069.

Ficksburg:
Besterstraat 86,
Postbus 284, tel. 59.
Giyane (Tsongaland):
P.O. Giyane Via/Mooketsi,
tel. 21.

Groblersdal:
Sakesentrumgebouw,
Herefordstraat,
(Privaatsak 628),
tel. 421.

Johannesburg:
Old Arcadegebouw,
Marktstraat,
postbus 10772,
tel. 834-3971.

Jozini (Zoeloeland):
Privaatsak, tel. 1.

Kroonstad:
525 Adami House,
Crossstraat,
(Privaatsak X48)
tel. 4298.

Kingwilliamstown:
Old Mutualgebouw,
(Privaatsak 440),
tel. 2115.

Mafeking:
Robinsonstraat 13
(Privaatsak 1032),
tel. 404.

Nelspruit:
Magistraatsgebouw,
Besterstraat,
(Postbus 573),
tel. 316.

Oshakati (Owambo):
Privaatsak 2015, tel. 7.

Pietermaritzburg:
Sanlamgebouw,
Kerkstraat 403,
(Privaatsak 9049),
tel. 26889/0

Pietersburg:
402 Sanlamgebouw,
Groblerstraat,
(Privaatsak 9326),
tel. 2879.

Port Elizabeth:
210 Eben Döngesgebouw,
Hancockstraat Noord-Einde,
(Privaatsak 3915),
tel. 48594.

Potchefstroom:
Rotensuagebouw,
Kerkstraat 81,
(Privaatsak X932),
tel. 3235.

Pretoria:
15 Benricogebouw,
Kerkstraat Oost,

(Privaatsak X152),
tel. 21468.

Queenstown:
S.A. Permanentgebouw,
Cathcartstraat,
(Privaatsak 1065),
tel. 3971.

Rundu (Kavango):
49 Kavango Staatsdienstgebouw,
(Privaatsak 2083).

Rustenburg:
Steenstraat 30,
(Privaatsak 82077),
tel. 4656.

Sibasa (Vendaland):
Privaatsak 2174, tel. 46.

Umtata (Transkei):
Volkskasgebouw,
Sutherlandstraat,
(Privaatsak),
tel. 614.

Windhoek:
211 Metje-Behnsengebouw,
Kaiserstraat,
(postbus 2160),
tel. 4228.

De adressen van de vertegenwoordigers van het Departement in het buitenland, zijn vermeld onder "Buitenlandse Vertegenwoordigingen."

Buitenlandse Vertegenwoordigingen

Zuid-Afrika heeft diplomatieke vertegenwoordigers in de volgende landen: (*duidt een ambtenaar van het Departement van Voorlichting aan)

Angola:
zie Portugal

Argentinië:
* BUENOS AIRES (Ambassade),
Cerrito 550-6º Piso,
Tel.: 35-5058/9/0.

Australië:
* CANBERRA A.C.T.
2 600 (Ambassade),
Rhodes Place, Yarralumla,
Tel.: 73-2424/5/6.

MELBOURNE Vic 3004
(Handelscommissie),
622 St. Kilda Road,
Tel.: 51-7466 en 51-1999.

SYDNEY N.S.W. 2 000
(Consulaat),
226 Sussex Road.

België:
* BRUSSEL 1040 (Ambassade),
Wetstraat 26,
Tel.: 12-9840.

Bolivië:
LA PAZ (Ambassade),
Postadres: S.A. Ambassade,
Cerrito 550 - 6º Piso,
Buenos Aires, Argentinië.

LA PAZ (Consulaat) — Vacant.

Brazilië:
BRASILIA (Legatie),
12e verd. Edificio Gilberto
Salomao, Sector Comercial Sul
(Caixa Postal 11-1280),
Tel.: 23-4073 en 23-5873.

RIO DE JANEIRO
(Consulaat-Generaal),
Avenida Pasteur 86, Bota fogo,
Posbus 21182-ZC-05,
Tel.: 246-2151 en 226-1082.

SAO PAOLO (Consulaat-Generaal),
Rue Itaqueri 1200,
Alto Mooca, (Postbus 392),
Tel.: 93-8628.

PORTE ALÉGRE
(Consulaat-Generaal), - Vaccant.

BELÉM (Consulaat),
Edificio Assembéia Paraense,
apt. 1602, Praca da Republica 762,
Postbus 931, Tel.: 2677.

Canada:
* OTTAWA KIM IM8 (Ambassade),
15 Sussex Drive, Tel.: 749-5977.

MONTREAL 101
(Handelscommissie),
Suite 1404 — 800 Dorchester
Boulevard West, Tel.: 861-5667.

TORONTO 7 (Handelscommissie),
1491 Yonge Street,
Tel.: 922-4101.

Chili:
SANTIAGO (Ambassade),
Postadres: S.A. Embassy
550 - 6º Piso,
Buenos Aires, Argentinië.

SANTIAGO (Consulaat),
Calle Roberto Espinoza 830.

China (republiek van):
TAIPEI (Consulaat-Generaal),
6e verd. Enterprise
Building, 54 Chungshan
N. Road, Sec. 3,
(Postbus 540),
Tel.: 55-8013/4.

Denemarken:
KOPENHAGEN (Consulaat-
Generaal),
1 Gefionsgade, Kopenhagen 0,
Tel.: Öbro 3350.

Duitse Bondsrepubliek:
* 5 KEULEN 1 (Ambassade),
Heumarkt 1,
Tel.: 236871/2/3.
Wetenschappelijke
Afdeling: 235977/8.

4 DÜSSELDORF (Consulaat-Generaal),
Am Steinberg 45,
Tel.: 34 7495.

2 HAMBURG 13
(Consulaat-Generaal),
Harvestehuderweg 50,
Tel.: 44-9553/4.

8 MÜNCHEN 15
(Consulaat-Generaal),
Bavariaring 6,
Tel.: 53 9308.

3 HANNOVER-KLEEFELD
(Consulaat),
An der Breiten Wiese 3/5,
Tel.: 5 3511.

7 STUTTGART 1 (Consulaat),
Johannesstrasse 41-45,
Tel.: 62 8085.

El Salvador:
SAN SALVADOR (Consulaat),
Edificio Central 316,
Tel.: 21-7276.

Engeland:
* LONDEN W.C. 2N 5DP
(Ambassade en Consulaire
Afdeling), South Africa
House, Trafalgar Square,
Tel.: 01-930-4488

LONDEN W.C. IV 7HE,
Wetenschappelijke
Afdeling, Chichester House,
278 High Holborn,
Tel.: 01-242/9641

LONDEN SWI,
(Immigratie Afdeling),
Oceanic House,
1a Cockspur Street,
Tel.: 01-930-4488.

GLASGOW G2 1BX
(Consulaat-Generaal)
Stock Exchange House,
69 St. George's Place,
Tel.: 041-221-3114.

Finland:
00140 HELSINKI 14 (Legatie),
Kapteeninkatu 11B, 15,
Tel.: 65-82-88.

HELSINKI (Consulaat-Generaal),
Finnish Paper Mills
Association, Department 1 E,
Espk 2.

LATHI (Consulaat) — Vacant
(Hon. Consul.)

Frankrijk:
* PARIJS 8e (Ambassade),
Kanselarij
51 Avenue Hoche,
Tel.: 924-4712/6691/6697.
Afdeling Voorlichting:
38 rue de Bassano, Parijs 18e,
Tel.: 7200589.

LE HAVRE (Consulaat),
109 Boulevard de Strasbourg,
Tel.: 427920.

Griekenland:
ATHENE 140 (Ambassade),
Leoforos Vassilissis Sofias 69,
Tel.: 729050.

THESSALONIKI (Consulaat-Generaal),
Dodecanissou Street, 19,
Tel.: 516022.

Hong Kong:
HONG KONG (Consulaat-Generaal),
701 AIA Building,
1 Stubbs Road,
Tel.: 74-3351/2.

Ierland:
DUBLIN 1 (Handelscommissie),
26 Mountjoy Square,
Tel.: 4-9161/2/3.

Iran:
TEHERAN (Consulaat-Generaal),
21 Twenty Second Street,
Tel.: 62-1835/6/7.

Italië:
* ROME 00195 (Ambassade),
4e verd. Philips Buildings,
Piazza Monte Grappa 4,
Tel.: 35-9502, 35-8857,
31-5247 en 34-6413.

ROME 00198 (Immigratie Afdeling),
Viale Regina Margherita 279,
Tel.: 86-9206 en 844-8995.

MILAAN 20146 (Consulaat-Generaal),
Piazza de Angeli 9,
Tel.: 43-3697, 43-3639 en
46-97316.

MILAAN 20121 (Consulaat),
4 Via Quintino Sella,
Tel.: 86-1929.

MILAAN 20154
(Immigratie Afdeling),
Via Melzi d'Eril 29,
Tel.: 33-5883 en 33-2300.

TRIËST (Consulaat) — Vacant.

Japan:
TOKYO 102 (Consulaat-Generaal),
4e verd. 414 Zenkyoren Building,
7-9 Hirakawa-cho-2-chome,
Chiyoda-ku,
Tel.: 265-3366/7/8/9.

Libanon:
BEIRUT (Consulaat-Generaal),
Sahmarani Building,
Rue Kantari,
P.O. Box 3476,
Tel.: 22-8102 en 22-7889.

Luxemburg:
LUXEMBURG (Ambassade),
Postadres: S.A. Ambassade,
Wetstraat 26, Brussel 1040 —
België. Tel.: 129840.

Consulaat: 6e etage,
Residence de France,
6 Rue des Girondins, Logelin,
Tel.: 44303.

Malawi:
BLANTYRE (Ambassade),
6e verd. Delamere House,
Victoria Avenue,
(Postbus 1072)
Tel.: 2061.

Mauritius:
PORT LOUIS (Handelscommissie),
Postbus 158.

Monaco:
MONACO (Consulaat),
7 Avenue Princesse Grace,
Monte Carlo
Tel.: 308244.

Mozambique:
zie Portugal

Nederland:
* 's-GRAVENHAGE (Ambassade),
Stadhouderslaan 1,
Tel.: 659905/6/7.

Raad: Pers en Voorlichting,
Laan van Meerdervoort 4,
Tel.: 645852/3/4/5.

Afdeling Handel,
Laan van Meerdervoort 14,
Tel.: 631726.

Afdeling Cultuur,
Laan van Meerdervoort 14,
Tel.: 180677,

Afdeling Immigratie,
Raamweg 8,
Tel.: 630923.

Nieuw Zeeland:
* WELLINGTON (Consulaat-Generaal),
Federation House,
95-99 Molesworth Street,
(Postbus 12045)
Tel.: 44-854/5.

Afdeling Voorlichting,
101-103 Molesworth House,
Molesworth Street,
(Postbus 12247),
Tel.: 43663.

Noorwegen:
OSLO (Consulaat-Generaal),
Radhusgatan 7B
Tel.: 42-6990.

Oostenrijk:
* WENEN A-1010 (Ambassade),
Renngasse 10/1,
Tel.: 63-06-56.

Afdeling Voorlichting,
Renngasse 10/1,
Tel.: 63-0357/8.

INNSBRUCK 6020 (Consulaat),
Egger-Lienz Strasse 22/16,
Tel.: 05222-22379.

Panama:
PANAMA 5 (Consulaat),
Postbus 7010,
Tel.: 23-0834.

Paraguay:
ASUNCIÓN (Ambassade),
Postadres: S.A. Embassy,
Postbus 498, Montevideo, Uruguay.

ASUNCIÓN (Consulaat),
Postbus 848.

Peru:
LIMA (Consulaat),
p/a British Overseas Airlines Corporation.

Portugal:
* LISSABON (Ambassade),
Avenida Antonio Augusto de Aguiar 23-5°
Tel.: 53-5041/2/3.

OPORTO (Consulaat),
Avenida Dos Aliados 179-1°,
Tel.: 02-22277.

LOURENCO MARQUES
(Consulaat-Generaal),
Avenida da Republica 1218
(Postbus 1120),
Tel.: 23152, 26255, 26626 en 23251.

Handelsafdeling:
Tel.: 26249.

Paspoorten en Visumafdeling:
Tel.: 26255.

Landbouwafdeling:
Tel.: 26626.

Douane-afdeling:
Avenida da Republica 185-4°,
Tel.: 25545, 27353, 24128, 28514.

BEIRA (Consulaat),
The Beira Stevedoring and
Labour Contractors Ltd.,
C.P. 101, Tel.: 23178.

LUANDA (Consulaat-Generaal),
3e verd. Sousa Machado Buildings 3,
Largo Diogo Cao,
Tel.: 72-044/5/6.

Rhodesië:
* SALISBURY (Diplomatieke missie),
Sanlam Building,
cor. Baker Avenue & Angwa Street,
(Postbus 121),
Tel.: 6-0901/2/3/4.

Spanje:
MADRID 6 (Ambassade),
Edificio Lista,
Calle de Claudio Coello 91-7°,
(Cnr. Ortegay Gasset),
Tel.: 225-3830/8/9.

BARCELONA 2 (Consulaat-Generaal),
Plaza de Medinacelli 4,
Tel.: 231-8205.

LAS PALMAS (Consulaat-Generaal),
Gran Canaria, Albareda 37,
Tel.: 3-3308/9.

Uruguay:
MONTEVIDEO (Ambassade),
Edificio Artigas Rincon 487-2°,
Postbus 498,
Tel.: 98-6956 en 8-3634.

MONTEVIDEO (Consulaat),
Missiones 1481-2°.

Verenigde Naties:
* NEW YORK NY 10017
(Permanente Missie),
17e verd.,
300 East 42nd Street,
Tel.: (Area 212) 867-3690.

GENEVE 1204 (Permanente Missie),
144 Rue du Rhône,
Tel.: 357803.

Verenigde Staten:
* WASHINGTON D.C. 20008
(Ambassade),
3051 Massachusetts Avenue N.W.,
Tel.: (Area 202) Adams 232-4400.
* NEW YORK N.Y. 10021
(Consulaat-Generaal),

655 Madison Avenue,
Tel.: (Area 212)
Templeton 8-1700.

NEW ORLEANS LA 70112
(Consulaat-Generaal),
Suite 1616,
225 Baronne Street,
Tel.: (Area 504) 522-7649/7640.

SAN FRANCISCO Calif. 94104
(Consulaat-Generaal),
Suite 1600,
120 Montgomery Street,
Tel.: (Area 415) 392-4945.

HOUSTON, Texas 77052
(Consulaat),
Cotton Exchange Building
(Postbus 52620),
Tel.: (Area 713), CA 3-4181.

LOS ANGELES, Calif. 90013
(Consulaat),
Bateman Eichler,
Hill Richards Inc.,
460 South Spring Street,
Tel.: (Area 213) 625-3545.

MOBILE, Alabama 36602
(Consulaat),
2308 First National Bank Building,
Tel.: (Area 205) 438-2145.

Zweden:

11430 STOCKHOLM (Legatie),
Eriksbergsgatan 16,
Tel.: 10-7115 en 21-7641 en 11-0470.

411 13 GOTHENBURG
(Consulaat-Generaal),
Postgatan 2,
Tel.: 13-1373 en 54-0300.

Zwitserland:

* BERN (Ambassade),
Jungfraustrasse 1,
Tel.: 44-2011.

ZÜRICH 8002
(Consulaat-Generaal),
39 Alfred Escherstrasse,
Tel.: 36-4540.

Europese Gemeenschappen:

De Europese Economische Gemeenschap (EEG)
De Europese Raad voor de
Atoomenergie (EURATOM)
De Europese Kolen- en Staalgemeenschap
(EKSG)

BRUSSEL 1040 (Missie),
Wetstraat 28, Tel.: 13-41-01/2/3.

Internationale Organisaties

Zuid-Afrika is lid van de volgende internationale organisaties:

Verenigde Naties (UN)

Internationale Herstelbank (IBRO)

Internationale Financieringscorporatie (IFC)

Internationale Organisatie voor de Burgerluchtvaart (ICAO)

Internationaal Monetair Fonds (IMF)

Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA)

Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA)

Intergoevernementele Commissie voor de Europese Migratie (ICEM)

Internationale Telecommunicatie Unie (ITU)

Wereld Post Unie (UPU)

Wereld Meteorologische Organisatie (WMO)

Algemene Overeenkomst voor Tarieven en Handel (GATT)

Regionaal Comité voor Bodembewaring en Grondbenutting van Zuidelijk Afrika (SARCCUS).

Bovendien heeft Zuid-Afrika een vertegenwoordiger bij de Europese Economische Gemeenschap.

Zuid-Afrika geeft bijdragen aan de fondsen van de volgende organisaties: het Kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF) en de Intergoevernementele Commissie voor de Europese Migratie.

Voornaamste Gebeurtenissen Historische

1478 8 december: Bartholomeus Dias landt in Walvisbaai en kort daarna in Lüderitz.

1488 Bartholomeus Dias ontdekt de Kaap.

1497 De Portugese zeevaarder Vasco da Gama landt op 7 november in St. Helenabaai en gaat op 26 november voor anker in Mosselbaai. Natal ontdekt hij op Eerste Kerstdag.

1498 6 januari: Vasco da Gama landt in de monding van de Limpopo, waar de Portugezen voor het eerst Bantoes zien.

1503 Saldanha ontdekt de Tafelbaai en beklimt voor het eerst de Tabelberg.

1580 Sir Frances Drake aan de Kaap.

1595 De eerste reis van de Hollanders onder Houtman naar India.

1652 6 april: Jan van Riebeeck landt in de Tabelbaai en sticht de eerste blanke nederzetting.

1655 Eerste maiszaad arriveert uit Amsterdam.

1658 Ongeveer 400 slaven worden uit West-Afrika ingevoerd.

1659 2 februari: eerste wijn in de Kaap geperst.

1661 Eerste sinaasappeloogst in de Kaap.

1662 Introductie appelbomen in de Kaap.

1663 Roelof Zieuwerts, een wagenmaker, arriveert in de Kaap en de bouw van ossewagens begint.

1666 Een begin wordt gemaakt met de bouw van het Kasteel.

1679 Simon van der Stel sticht Stellenbosch.

1685 Ontdekking van koper in Namakwaland.

1688 Aankomst eerste Hugenoten in de Kaap.

1713 Eerste pokkenepidemie.

1719 Aankomst van Cornelius Hendriks, een tabakexpert uit Amsterdam. Als gevolg van zijn verslag wordt in de Kaap een tabakindustrie gesticht.

1760 Coetzee steekt de Oranjerivier over. Expedities onder Hendrik Hop en Willem van Reenen dringen in Namakwaland door tot Walvisbaai en Keetmanshoop.

1744 Eerste zendingspost in Zuid-Afrika, in Genadendal, wordt gesticht door George Schmidt van het Moravische Zendingsgenootschap.

1781 Eerste Britse poging tot annexatie van de Kaap. Franse troepen komen aan om de Kaap tegen de Britten te verdedigen. Deze troepen worden in 1784 teruggetrokken.

1789 Eerste Spaanse merinoschapen – vier ooien en twee rammen – worden ingevoerd. Eerste officiële overzeese postdienst.

1795-1803 Eerste Britse bezetting van de Kaap.

1803-1806 Kaap de Goede Hoop weer in handen van de Bataafse Republiek. Eerste binnenlandse postdienst tot Algoabaai.

1806 Tweede Britse bezetting van de Kaap.

1814 Nederland draagt de Kaap over aan Engeland.

1820 Aankomst van 5.000 Britse kolonisten. Stichting van de Kaapse Sterrenwacht.

1825 Eerste stoomschip in Tafelbaai.

1828 Engels wordt de officiële taal.

1829 1 oktober: opening South African College – later Universiteit van Kaapstad.

1834 Afschaffing slavernij.

1835 Stichting van Durban.

1836 Grote Trek uit de Oost-Kaap.

1838 Leider Grote Trek Piet Retief tekent overeenkomst met Zoeloe koning Dingaan. Bloedbad van de Boeren onder Retief aangericht door Dingaan. Andries Pretorius wint slag bij Bloedrivier. Dingaan ten val gebracht. Stichting Republiek van Natal.

1843 Natal uitgeroepen tot Britse kolonie.

1846 Stichting van Bloemfontein.

1848 Britse soevereiniteit uitgeroepen over het gebied tussen Oranje en Vaal. Schermutselingen tussen Britten en Boeren bij Boomplaats.

1850 Britse pogingen de Kaap tot strafkolonie te maken worden met succes bestreden.

1852 Engeland erkent bij Conventie van Zandrivier de onafhankelijkheid van Transvaal.

1854 Engeland erkent bij Conventie van Bloemfontein de onafhankelijkheid van de Oranje Vrijstaat.

1855 Stichting van Pretoria.

1857-1859 Vestiging van Duits legioen in Kaffraria.

1860 Aankomst eerste contractarbeiders voor suikerplantages uit India.

1867 Eerste diamant ontdekt bij Hopetown.

1869 Ontdekking diamant bij Kimberley.

1870 Ontdekking van goud in het Murchisongebied.

1872 Kaapkolonie krijgt parlementair bestuur.

1873 Ontdekking van goud in het district Lydenburg.

1877 Transvaal wordt uitgeroepen tot Brits gebied.

1878 Walvisbaai wordt uitgeroepen tot Brits gebied.

1879 31 juli: kabelverbinding met Europa via Aden.

1880 Eerste Anglo-Boerenoorlog.

1881 Transvaal herkrijgt onafhankelijkheid onder Britse opperheerschappij. Gebruik van Afrikaans in Kaaps Parlement toegestaan.

1883 Paul Kruger president van de Zuid-Afrikaansche Republiek.

1884 Zuidwest-Afrika wordt Duits protectoraat.

Openlegging van de Barbertonse goudvelden. Verdrag van Londen (27 februari) verleent Transvaal volledige onafhankelijkheid met uitzondering van het afsluiten van verdragen met vreemde mogendheden. Basoetoland wordt Kroonkolonie.

1886 Stichting van Johannesburg. Ontsluiting van de Witwatersrandse goudvelden.

1890 Cecil Rhodes premier van de Kaap.

1892 Voltooiing spoorweg tussen Johannesburg en Kaapstad.

1895 Aanval van Jameson.

1898 Paul Kruger wordt voor de vierde maal tot president gekozen.

1899-1902 Oorlog tussen Engeland en de Republieken Transvaal en Oranje Vrijstaat.

1902 31 mei: vrede van Vereeniging. Dood van Cecil Rhodes.

1904 Dood van ex-president Paul Kurger te Clarens in Zwitserland. Aankomst Chinese arbeiders voor goudmijnen in Transvaal.

1905 Begin van de Tweede Afrikaanse Taalbeweging.

1906 Zelfbestuur voor Transvaal. Winning van koper in Messina begint.

1907 Zelfbestuur voor Oranje Vrijstaat.

1908 Nationale Conventie in Durban, Kaapstad en Bloemfontein.

1909 Aanvaarding Zuid-Afrika Wet door Brits Parlement.

1910 31 mei: vorming van de Unie van Zuid-Afrika. Louis Botha eerste premier.

1913 Generaal Hertzog vormt Nasionale Party.

1914 Uitbreken Eerste Wereldoorlog. Op 10 september besluit het Parlement ten gunste van deelname aan Geallieerde zijde.

1919 Zuid-Afrika krijgt mandaat over Zuidwest-Afrika toegewezen. Dood van Generaal Botha. Generaal Smuts premier.

1920 Eerste succesvolle vlucht van Cairo naar de Kaap door Sir Pierre van Ryneveld en Sir Quintin Brand.

1921 Stichting Suid-Afrikaanse Reserwe Bank.

1924 Generaal Hertzog premier.

1925 Afrikaans wordt tweede officiële taal. Ontdekking van rijke platina-afzettingen. Zuid-Afrika terug naar goudstandaard. Parlement verzoekt Britse vorst geen titels of onderscheidingen aan Zuidafrikaners te geven.

1926 Generaal Hertzog bij Koninkrijksconferentie in Londen. Dominions krijgen gelijke constitutionele status als Engeland.

1927 Vlagovereenkomst, de oranje-wit-blauwe driekleur en de Union Jack worden de officiële vlaggen. Parlement keurt de stichting van de Suid-Afrikaanse Yster en Staalkorporasie goed. Instelling Departement van Buitenlandse Zaken. Rijke diamantafzettingen in Namakwaland ontdekt.

1930 Kiesrecht voor blanke vrouwen.

1931 Statuut van Westminster aanvaard door Brits Parlement. Zuid-Afrika krijgt volledige vrijheid van wetgeving.

1933 Coalitieregering van Nasionale en Suid-Afrikaanse Party onder generaal Hertzog als premier. Eerste Afrikaanse Bijbel verschijnt. Zuid-Afrika Huis in Londen geopend.

1936 Stichting Zuidafrikaanse omroeporganisatie (S.A.U.K.).

1937 Eerste Zuidafrikaanse staatsburger, Sir Patrick Duncan, benoemd tot goeverneur-generaal. Eerste geregelde Afrikaanstalige omroepdienst ingevoerd door S.A.U.K.

1938 Eerste steenlegging voor Voortrekkermonument te Pretoria. *Die Stem van Suid-Afrika* en *God Save the King* aanvaard als volksliederen.

1939 Kabinet Hertzog treedt af. Generaal Smuts premier. Oorlog met Duitsland.

1942 Dood van generaal Hertzog.

1945 Einde der vijandelijkheden. Begin van Zuid-Afrika's opmerkelijke industriële ontwikkeling.

1948 Dr. D.F. Malan premier.

1950 Appèlmogelijkheid bij Britse Privy Council afgeschaft. Springbok Radio in de lucht. 11 september: dood van veldmaarschalk Smuts. Zuidafrikaans luchtmachtsquadron naar Koreaanse oorlog.

1951 Dr. E.G. Jansen benoemd tot goeverneur-generaal.

1954 30 november: dr. Malan en minister van Financiën Havenga trekken zich terug. J.G. Strijdom wordt premier.

1955 Sasol produceert eerste benzine uit steenkool.

1957 2 april: vlootbasis Simonstad officieel overgedragen aan Zuidafrikaanse regering. 6 april: Van Riebeeckdag, vanaf nu waait slechts de Zuidafrikaanse vlag van alle regeringsgebouwen. 3 mei: *Die Stem van Suid-Afrika* enige volkslied.

1958 23 augustus: dood van premier J.G. Strijdom. 2 september: dr. H.F. Verwoerd gekozen tot leider van de Nasionale Party en premier. 10 december: het Zuidafrikaanse Kabinet besluit tot overschakeling op decimaal muntstelsel in 1961.

1959 7 februari: dood dr. D.F. Malan, premier van 1948 tot 1954, op 84-jarige leeftijd. 25 november: dood goeverneur-generaal dr. E.G. Jansen. 6 december: Britse vorstin benoemt C.R. Swart tot goeverneur-generaal.

1960 20 januari: dr. Verwoerd maakt referendumplan bekend. 3 februari: Britse premier MacMillan houdt in Kaapstad toespraak tot beide Kamers van het Parlement. 5 oktober: datum republikeins referendum.

1961 Dag Hammerskjold, secretaris-generaal van de VN, bezoekt Zuid-Afrika. 31 mei. Zuid-Afrika wordt Republiek met C.R. Swart als eerste Staatspresident.

1962 23 januari: premier Verwoerd kondigt in Parlement aan dat de regering Transkei zelfbestuur zal verlenen.

1963 Zelfbestuur voor Transkei.

1965 Stichting Atlas Aircraft Corporation als begin van Zuidafrikaanse vliegtuigindustrie.

1966 30 maart: algemene verkiezingen – Nasionale Party blijft aan het bewind met de grootste meerderheid in Zuid-Afrika's politieke geschiedenis. Internationaal Gerechtshof wijst aanklachten van Ethiopië en Liberië over Zuid-Afrika's bestuur over Zuidwest-Afrika af. Dr. Verwoerd voert besprekingen met premier van Lesotho. 6 september: dr. Verwoerd, premier sinds 1958, wordt in het Parlementsgebouw vermoord. 13 september: B.J. Vorster wordt premier.

1967 januari: besprekingen in Kaapstad tussen Vorster en premier van Lesotho. December: prof. Chris Barnard verricht eerste menselijke harttransplantatie op Louis Washkansky.

1968 april J.J. Fouché beëdigd als Staatspresident.

1969 Binnenlands zelfbestuur voor Zuid-Sotho's, Noord-Sotho's, Venda's en Mashangana's.

1970 Algemene verkiezingen – Nasionale Party blijft aan het bewind. Premier Vorster bezoekt Malawi en maakt Europese reis. Zuidafrikaanse ontdekking op gebied van uraniumverrijking.

1971 De voormalige Franse bezitting Ivoorkust stelt een dialoog met Zuid-Afrika voor. Intern zelfbestuur voor Zoeloes. Staatsbezoek van president Banda van Malawi aan Zuid-Afrika.

Giraffen, Kruger Nationaal Park.

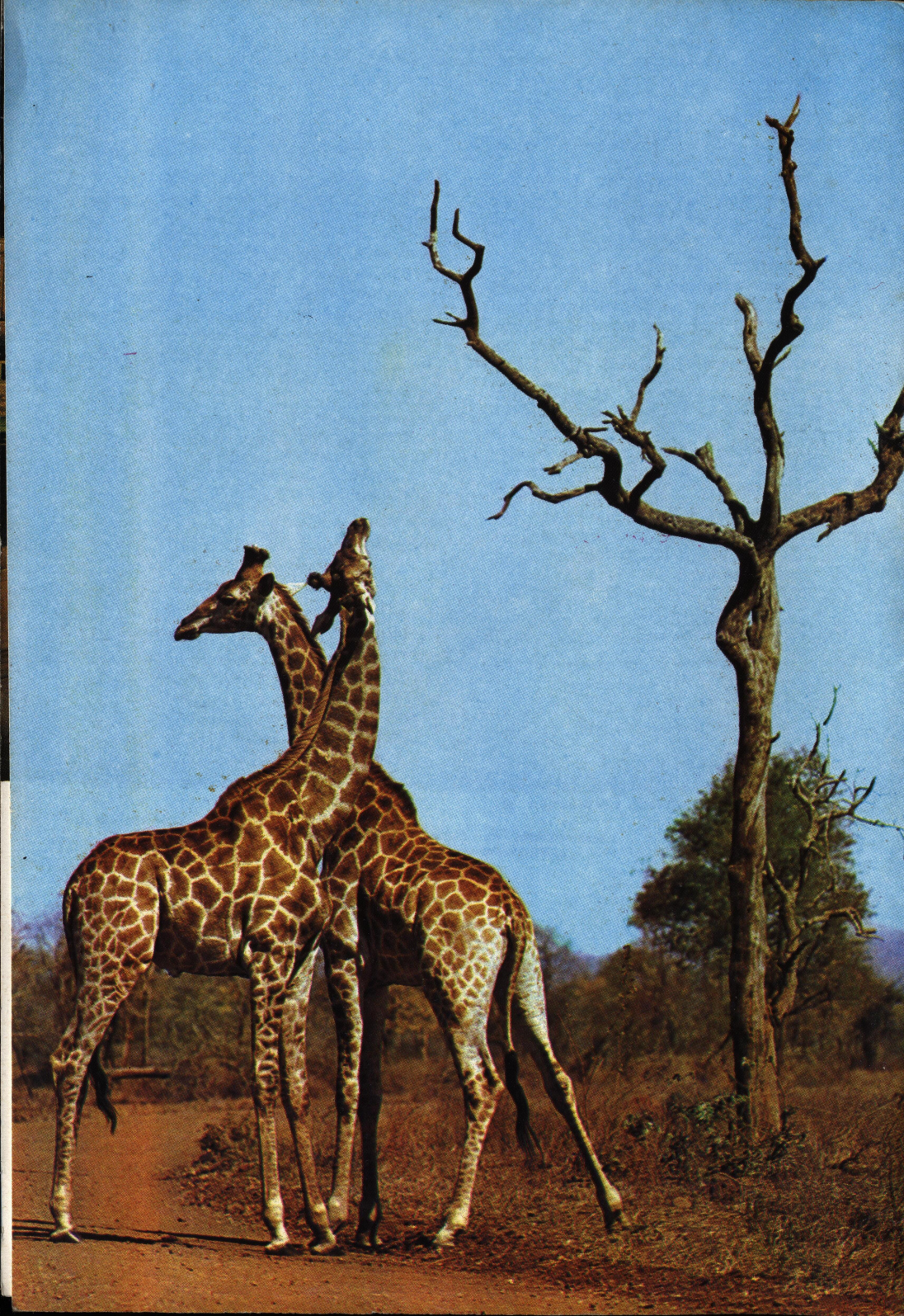

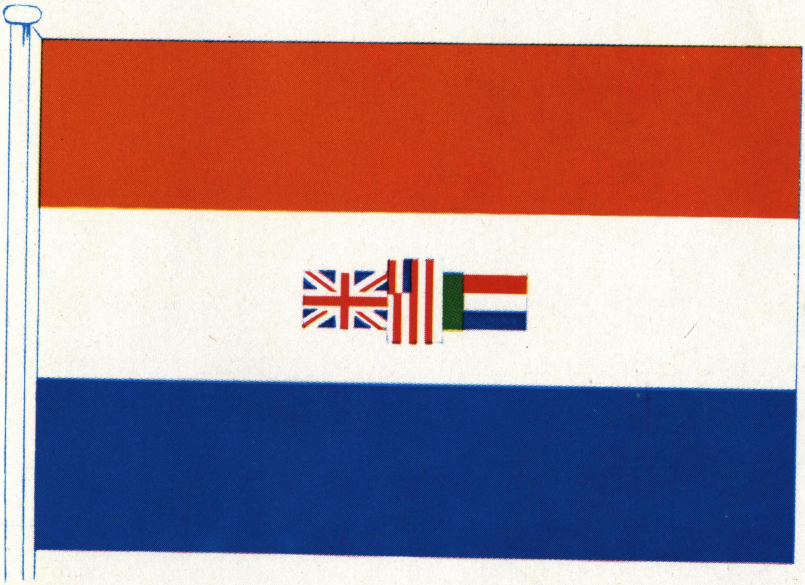

De vlag van de Republiek van
Zuid-Afrika

(Achterzijde omslag) Drie voorbeelden van inheemse Zuidafrikaanse flora en fauna die nationale symbolen geworden zijn — de protea, de springbok en de kraanvogel.

Uitgegeven door het Departement van Inligting, Privaatsak X152, Pretoria, en voor de Staatsdrukkerij, Pretoria, gedrukt in de Republiek van Zuid-Afrika, door Spectum Offset, Johannesburg.
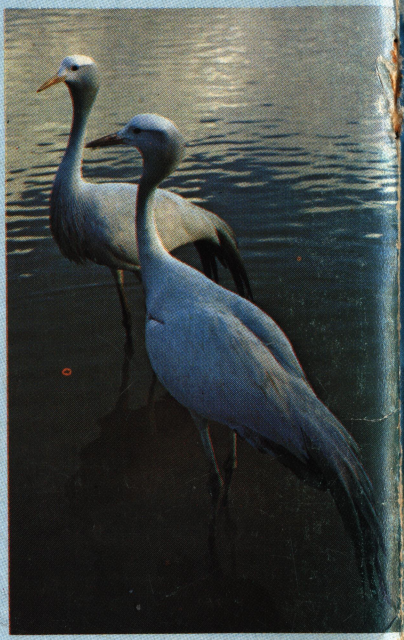
Gedrukt in april 1972.